

SÉANCES DU JEUDI 18 JUIN 1998
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 18 JUNI 1998

MATIN

SOMMAIRE:

EXCUSÉS:

Page 5693.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Hatry au vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «l'exactitude des chiffres publiés par l'ISI».

Orateurs: **MM. Hatry, Coene, M. Maystadt**, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 5693.

Demande d'explications de Mme Merchiers au secrétaire d'État à la Sécurité et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement sur «l'aide financière que les CPAS doivent offrir aux demandeurs d'asile et/ou aux clandestins, par suite d'un arrêt de la Cour d'arbitrage».

Orateurs: **Mme Merchiers, M. Peeters**, secrétaire d'État à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement, p. 5701.

Demande d'explications de M. Anciaux au premier ministre sur «une subvention de plusieurs milliards du gouvernement fédéral au Parlement européen pour le complexe Léopold».

Orateurs: **M. Anciaux, M. Dehaene**, premier ministre, p. 5705.

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 5693.

VRAGEN OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Hatry aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «de juistheid van de door de BBI gepubliceerde cijfers».

Sprekers: **de heren Hatry, Coene, de heer Maystadt**, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 5693.

Vraag om uitleg van mevrouw Merchiers aan de staatssecretaris voor Veiligheid en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, over «de financiële hulp die OCMW's aan asielzoekers en/of illegalen moeten bieden, tengevolge van een arrest van het Arbitragehof».

Sprekers: **mevrouw Merchiers, de heer Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, blz. 5701.

Vraag om uitleg van de heer Anciaux aan de eerste minister over «een miljardensubsidie van de federale regering aan het Europees Parlement voor het Leopold-complex».

Sprekers: **de heer Anciaux, de heer Dehaene**, eerste minister, blz. 5705.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 2 avril 1998 portant réforme des structures de gestion de l'aéroport de Bruxelles-National pris en application de la loi du 19 décembre 1997 visant à rationaliser la gestion de l'aéroport de Bruxelles-National (Évocation).

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Coene, Moens, Ph. Charlier, Hatry, M. Daerden**, ministre des Transports, **M. Anciaux**, p. 5696.

Discussion des articles, p. 5700.

PROPOSITION DE LA LOI SPÉCIALE (Discussion):

Proposition de loi spéciale réglant la responsabilité pénale des membres de gouvernement de communauté ou de région.

Discussion générale. — *Orateurs*: **M. Desmedt**, rapporteur, **Mme Willame-Boonen**, **MM. Vandenberghe, Erdman, Lallemand, Anciaux**, p. 5702.

APRÈS-MIDI

SOMMAIRE:

EXCUSÉS:

Page 5711.

MESSAGES:

Page 5711.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 5712.

1. Cour d'arbitrage.
2. Parlement européen.

ÉVOCATION:

Page 5713.

NON-ÉVOCATION:

Page 5713.

PROJETS DE LOI (Dépôt):

Page 5713.

Projet de loi portant assentiment au Protocole sur l'interdiction ou la limitation de l'emploi des mines, pièges et autres dispositifs, tel qu'il a été modifié le 3 mai 1996 (Protocole II, tel qu'il a été modifié le 3 mai 1996), annexé à la Convention sur l'interdiction ou la limitation de l'emploi de certaines armes classiques qui peuvent être considérées comme produisant des effets traumatiques excessifs ou comme frappant sans discrimination, adopté à Genève le 3 mai 1996.

WETSONTWERP (Bespreking):

Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 2 april 1998 tot hervorming van de beheersstructuren van de luchthaven Brussel-Nationaal, genomen met toepassing van de wet van 19 december 1997 tot rationalisering van het beheer van de luchthaven Brussel-Nationaal (Evocatie).

Algemene bespreking. — *Sprekers*: **de heren Coene, Moens, Ph. Charlier, Hatry, de heer Daerden**, minister van Vervoer, **de heer Anciaux**, blz. 5696.

Artikelsgewijze bespreking, blz. 5700.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET (Bespreking):

Voorstel van bijzondere wet tot regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: **de heer Desmedt**, rapporteur, **mevrouw Willame-Boonen**, **de heren Vandenberghe, Erdman, Lallemand, Anciaux**, blz. 5702.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 5711.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 5711.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 5712.

1. Arbitragehof.
2. Europees Parlement.

EVOCATIE:

Bladzijde 5713.

NON-EVOCATIE:

Bladzijde 5713.

WETSONTWERPEN (Indiening):

Bladzijde 5713.

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol inzake het verbod of de beperking van het gebruik van mijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen, zoals gewijzigd op 3 mei 1996 (Protocol II zoals gewijzigd op 3 mei 1996) gehecht aan het Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben, aangenomen te Genève op 3 mei 1996.

Projet de loi portant assentiment au Protocole à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et l'Ukraine, d'autre part, fait à Bruxelles le 10 avril 1997.

Projet de loi portant assentiment aux Actes internationaux suivants:

1° Protocole au Traité de l'Atlantique Nord sur l'accession de la République de Hongrie;

2° Protocole au Traité de l'Atlantique Nord sur l'accession de la République de Pologne;

3° Protocole au Traité de l'Atlantique Nord sur l'accession de la République Tchèque,

signés à Bruxelles, le 16 décembre 1997.

Projet de loi portant assentiment au Protocole à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République de Moldova, d'autre part, fait à Bruxelles le 15 mai 1997.

Projet de loi portant assentiment au Protocole à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la Fédération de Russie, d'autre part, signé à Bruxelles le 21 mai 1997.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Dépôt):

Page 5714.

M. Istasse au vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «les négociations pour la révision de la convention entre la Belgique et la République fédérale d'Allemagne en vue d'éviter les doubles impositions».

M. Mahoux au ministre de la Justice sur «les dossiers de ressortissants rwandais faisant l'objet d'une enquête en Belgique».

M. Ph. Charlier au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «l'évolution de la politique belge en matière de coopération au développement dans la région des Grands Lacs».

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Pages 5714 et 5732.

M. Busquin et consorts:

a) Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins;

b) Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé;

c) Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux.

QUESTIONS ORALES (Discussion):

Question orale de M. Goovaerts au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «la mise en œuvre du projet Astrid».

Orateurs: **M. Goovaerts, M. Tobback**, vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 5714.

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, gedaan te Brussel op 10 april 1997.

Wetsontwerp houdende instemming met de volgende Internationale Akten:

1° Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Hongarije;

2° Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Polen;

3° Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Tsjechische Republiek,

ondertekend te Brussel op 16 december 1997.

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds, gedaan te Brussel op 15 mei 1997.

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, gedaan te Brussel op 21 mei 1997.

VRAGEN OM UITLEG (Indiening):

Bladzijde 5714.

De heer Istasse aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «de onderhandelingen met het oog op de herziening van het dubbelbelastingverdrag tussen België en de Bondsrepubliek Duitsland».

De heer Mahoux aan de minister van Justitie over «de dossiers van Rwandese onderdanen tegen wie in België een onderzoek is ingesteld».

De heer Ph. Charlier aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de evolutie van het Belgische beleid inzake ontwikkelingshulp in het gebied van de Grote Meren».

WETSVOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 5714 en 5732.

De heer Busquin c.s.:

a) Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen;

b) Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector;

c) Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen.

MONDELINGE VRAGEN (Bespreking):

Mondelinge vraag van de heer Goovaerts aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de uitvoering van het Astrid-project».

Sprekers: **de heer Goovaerts, de heer Tobback**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 5714.

Question orale de M. Anciaux au vice-premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «le développement de nouvelles sources d'énergie et la promotion ou le boycottage d'initiatives nouvelles».

Orateurs: **M. Anciaux, M. Di Rupo**, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications, p. 5716.

Question orale de M. Weyts au vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «les inspections fiscales».

Orateurs: **M. Weyts, M. Maystadt**, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 5717.

Question orale de M. Ph. Charlier au ministre des Affaires sociales sur «les vacances supplémentaires accordées aux jeunes travailleurs».

Orateurs: **M. Ph. Charlier, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, p. 5718.

Question orale de M. Hatry au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur «un code de déontologie pour la profession d'agent immobilier».

Orateurs: **M. Hatry, M. Pinxten**, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises, p. 5719.

Question orale de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «les critiques de l'OTAN à l'égard de la Belgique».

Orateurs: **M. Goris, M. Poncelet**, ministre de la Défense nationale, p. 5719.

Question orale de M. Verreycken au ministre de la Justice sur «la reconnaissance des mariages arrangés».

Orateurs: **M. Verreycken, M. Van Parys**, ministre de la Justice, p. 5720.

Question orale de M. Hostekint au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «ses déclarations récentes concernant l'industrie belge des armes».

Orateurs: **M. Hostekint, M. Moreels**, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 5721.

Question orale de Mme de Bethune au ministre des Affaires étrangères sur «le deuxième rapport belge sur les droits de l'enfant».

Orateurs: **Mme de Bethune, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 5722.

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE (Renvoi en commission):

Proposition de loi spéciale réglant la responsabilité pénale des membres de gouvernement de communauté ou de région.

Orateur: **M. le président**, p. 5716.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 5723.

Mondelinge vraag van de heer Anciaux aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «het ontwikkelen van alternatieve energiebronnen en het promoten of boycotten van nieuwe initiatieven».

Sprekers: **de heer Anciaux, de heer Di Rupo**, vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie, blz. 5716.

Mondelinge vraag van de heer Weyts aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «de belastinginspecties».

Sprekers: **de heer Weyts, de heer Maystadt**, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 5717.

Mondelinge vraag van de heer Ph. Charlier aan de minister van Sociale Zaken over «de extra vakantiedagen voor jonge werknemers».

Sprekers: **de heer Ph. Charlier, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, blz. 5718.

Mondelinge vraag van de heer Hatry aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over «een gedragscode voor het beroep van vastgoedmakelaar».

Sprekers: **de heer Hatry, de heer Pinxten**, minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen, blz. 5719.

Mondelinge vraag van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «de kritiek van de NAVO op België».

Sprekers: **de heer Goris, de heer Poncelet**, minister van Landsverdediging, blz. 5719.

Mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de minister van Justitie over «de erkenning van gearrangeerde huwelijken».

Sprekers: **de heer Verreycken, de heer Van Parys**, minister van Justitie, blz. 5720.

Mondelinge vraag van de heer Hostekint aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «zijn recente uitspraken over de Belgische wapenindustrie».

Sprekers: **de heer Hostekint, de heer Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 5721.

Mondelinge vraag van mevrouw de Bethune aan de minister van Buitenlandse Zaken over «het tweede Belgisch rapport over de rechten van het kind».

Sprekers: **mevrouw de Bethune, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 5722.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET (Terugzending naar de commissie):

Voorstel van bijzondere wet tot regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering.

Spreker: **de voorzitter**, blz. 5716.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 5723.

PROJET DE LOI ET PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE
(Discussion et votes):

Proposition de loi spéciale réglant la responsabilité pénale des membres de gouvernement de communauté ou de région.

Réouverture de la discussion générale. — *Orateur*:
M. Desmedt, rapporteur, p. 5723.

Discussion des articles, p. 5724.

Vote, p. 5731.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Van Hauthem, Coveliers, Anciaux**, p. 5732.

Projet de loi portant confirmation de l'arrêté royal du 2 avril 1998 portant réforme des structures de gestion de l'aéroport de Bruxelles-National pris en application de la loi du 19 décembre 1997 visant à rationaliser la gestion de l'aéroport de Bruxelles-National (Évocation).

Votes réservés, p. 5730.

Vote, p. 5731.

SÉANCE EXTRAORDINAIRE

HOMMAGE

SOMMAIRE:

EXCUSÉS:

Page 5735.

HOMMAGE À MM. FRANK SWAELEN ET CHARLES-FERDINAND NOTHOMB, POUR LEURS TRENTE ANNÉES DE MANDAT PARLEMENTAIRE, AINSI QU'À MM. ROBERT URBAIN ET ANDRÉ BOURGEOIS, À L'OCCASION DE LEURS VINGT-CINQ ANNÉES DE MANDAT PARLEMENTAIRE:

Orateurs: **M. Mahoux**, premier vice-président, **M. Moens**, vice-président, **M. Verhofstadt**, vice-président, **M. Dehaene**, premier ministre, **M. Swaelen**, p. 5735.

WETSONTWERP EN VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET
(Bespreking en stemmingen):

Voorstel van bijzondere wet tot regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering.

Heropening van de algemene bespreking. — *Spreker*: **de heer Desmedt**, rapporteur, blz. 5723.

Artikelsgewijze bespreking, blz. 5724.

Stemming, blz. 5731.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Van Hauthem, Coveliers, Anciaux**, blz. 5732.

Wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 2 april 1998 tot hervorming van de beheersstructuren van de luchthaven Brussel-Nationaal, genomen met toepassing van de wet van 19 december 1997 tot rationalisering van het beheer van de luchthaven Brussel-Nationaal (Evocatie).

Aangehouden stemmingen, blz. 5730.

Stemming, blz. 5731.

BUITENGEWONE VERGADERING

HULDEBETOON

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 5735.

HULDEBETOON AAN DE HEREN FRANK SWAELEN EN CHARLES-FERDINAND NOTHOMB, VOOR HUN DERTIGJARIG AMBTSJUBILEUM, EVENALS AAN DE HEREN ROBERT URBAIN EN ANDRÉ BOURGEOIS, NAAR AANLEIDING VAN HUN VIJFENTWINTIGJARIG AMBTSJUBILEUM:

Sprekers: **de heer Mahoux**, eerste ondervoorzitter, **de heer Moens**, ondervoorzitter, **de heer Verhofstadt**, ondervoorzitter, **de heer Dehaene**, eerste minister, **de heer Swaelen**, blz. 5735.

SÉANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRÉSIDENTE DE M. VERHOFSTADT, VICE-PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER VERHOFSTADT, ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 9 h 10.
De vergadering wordt geopend om 9.10 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

MM. Ceder, Loones, pour devoirs professionnels, et D'Hooghe, en mission à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Ceder, Loones, wegens ambtsplichten, en D'Hooghe, met opdracht in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «L'EXACTITUDE DES CHIFFRES PUBLIÉS PAR L'ISI»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «DE JUISTHEID VAN DE DOOR DE BBI GEPUBLICIEERDE CIJFERS»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Hatry.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, le 4 juin 1998, j'avais adressé une question orale au ministre des Finances afin d'attirer son attention sur la nécessité de dissiper, dans l'opinion publique, l'illusion sur les chiffres publiés par l'ISI ainsi d'ailleurs que par le syndicat des finances, chiffres selon lesquels les initiatives prises par l'ISI auraient fait rentrer des dizaines de milliards de francs dans les caisses de l'État, chaque année.

Je ne nie pas un certain effet dissuasif de l'ISI. Cependant, il n'est pas majeur. Lorsqu'un forban est décidé à commettre un crime, ce n'est pas l'existence de la gendarmerie qui l'en empêchera. À mon sens, on exagère fortement le caractère dissuasif de

l'ISI. Il convient donc de rétablir la vérité sur ces chiffres et de signaler à l'opinion publique qu'ils ne correspondent aucunement à la réalité.

Ainsi, pour les années 1993 à 1996, la récupération réelle de TVA par rapport aux chiffres publiés dans le rapport annuel de l'administration des Impôts ne dépasse pas 4% des chiffres annoncés. Ces données m'ont été fournies par une réponse à la question écrite que j'avais adressée au ministre le 9 mai 1997. J'en avais posé d'autres en décembre 1995, en février et avril 1996, en mai et octobre 1997, en janvier et février 1998. Je souhaitais ainsi obtenir, pour l'ensemble des récupérations tentées par l'ISI, c'est-à-dire essentiellement pour ce qui manque, à savoir les contributions directes, une information identique.

Depuis trois ans, le vice-premier ministre me répond qu'on y travaille mais qu'il n'est pas encore en mesure de fournir les données. Dans certaines réponses, le vice-premier ministre jugeait hautement opportun que l'on puisse faire également la lumière sur tout ce qui concerne les impôts directs.

Je fus donc très étonné d'apprendre, dans la réponse à ma dernière question reçue le 4 juin 1998, que le ministre des Finances avait pris la décision d'abandonner la recherche de cette information. Or, lors de précédentes réponses, le ministre des Finances m'avait indiqué: «J'avais invité les administrations fiscales concernées à établir une statistique faisant apparaître les renseignements demandés. En ce qui concerne les impôts sur le revenu, l'administration des Contributions directes me fait savoir que faute de ressources humaines suffisantes» — soit dit en passant, le ministère des Finances concentre actuellement plus de 60% des effectifs de la fonction publique fédérale au niveau des ministères, soit plus de 30 000 personnes — «dans son service automatisé, elle a dû opérer des choix dans ses projets informatiques, donner la priorité absolue à l'adaptation des programmes en vue du passage à l'euro et à l'an 2000.

Priorité a aussi dû être donnée au développement de nouveaux programmes liés à la restructuration des administrations fiscales. Les études qui avaient été entreprises en vue de pouvoir établir l'information demandée par l'honorable membre sont donc tenues en suspens.»

J'interprète cette réponse comme une manifestation de très mauvaise volonté de la part de l'administration. Il ne faut pas trois ans pour rechercher ce genre de renseignements, ni pour mettre au point le programme informatique nécessaire! Ce n'est pas parce que l'on ne peut pas, c'est parce que l'on ne veut pas donner les renseignements, tellement l'administration elle-même est vraisemblablement choquée par le chiffre de 4% de récupération sur les dizaines de milliards annoncées en matière de TVA.

Lors d'une émission «Controverse» sur RTL-TVI, il y a quinze jours, l'administrateur général des Impôts a, de nouveau, fait état de dizaines de milliards de récupération, en présence du ministre des Finances; un fiscaliste se trouvant aussi sur le plateau a tendu une perche en soulignant qu'il ne fallait pas confondre la réalité des chiffres et les chiffres annoncés. J'aurais pu espérer que le ministre des Finances ait au moins mis un petit bémol en réponse aux affirmations de son fonctionnaire. Je pense qu'une précision était nécessaire et qu'il y avait lieu de modérer les chiffres annoncés.

Je demande par conséquent au ministre des Finances si l'attitude nouvelle que son administration lui a inspirée ne correspond pas à une tromperie supplémentaire du public en laissant s'accréditer la légende de l'efficacité de l'action entreprise jusqu'à présent.

Je ne sais par quel bon vent un document interne de l'administration a atterri sur mon bureau. Sa lecture me permet de constater que mes craintes en la matière sont partagées par certaines administrations — qui ne sont pas celles de l'ISI.

Je cite un fonctionnaire: «Pour en revenir au souci du moment, il faut confirmer que les études que la cellule budget des recettes fiscales et statistiques a pu mener à bien jusqu'à ce jour, conduisent toutes à la conclusion que les perceptions en cause sont d'une extrême faiblesse. Que l'on opère par recoupements à partir des dégrèvements ou par le suivi des perceptions sur les droits frais, sans même que ceux-ci ne soient nettoyés de l'influence ISI, il ne reste» — écrit l'administration en parlant des récupération — «quasiment rien».

En fait, pour les estimations budgétaires des années précédentes, on a toujours retenu — à défaut de précisions nécessaires — un taux de perception de 0 pour l'impôt des personnes physiques et de l'ordre de 5% sur les droits communiqués par l'ISI elle-même en matière d'impôt des sociétés! J'en conclus que l'administration elle-même confirme mes inquiétudes.

Je ferai à cet égard encore une brève citation extraite de la même note de l'administration: «La conclusion de tout ceci est que le montant réel des enrôlements de l'ISI avoisine les six milliards» — je rappelle que les estimations sont de 40 à 50 milliards ces dernières années — «au lieu des 34 annoncés. La statistique dressée par l'ISI en ce qui concerne les enrôlements effectués à son intervention, est donc tout à fait «bidon». À noter que ceci confirme une opinion largement répandue même auprès des fonctionnaires de l'administration centrale de l'ISI.»

J'ai par conséquent, une série de questions à poser au ministre des Finances.

Premièrement, je souhaiterais savoir comment on peut fonder une quelconque politique en matière fiscale alors que l'on est dans l'ignorance totale des résultats de la politique pratiquée à ce jour.

Deuxièmement, le vice-premier ministre compte-t-il revenir à l'ancienne politique que nous avons connue lui et moi, qui consistait, lors de l'élaboration du budget, à estimer forfaitairement les résultats de la lutte contre la fraude fiscale? Faut-il le dire, cette estimation forfaitaire correspondait miraculeusement à ce qu'il fallait prévoir au budget pour réduire le déficit à un niveau acceptable aux points de vue politique et financier! Le vice-premier ministre se souviendra comme moi que, selon les années, on estimait les résultats de la lutte contre la fraude fiscale à 10, 15 ou 20 milliards. Je crains, compte tenu de l'absence totale d'informations sur l'action de l'ISI, que l'on en revienne à ces techniques de magie politique qui ont été appliquées pendant tant d'années.

Troisièmement: quel est le rendement réel de l'ISI, compte tenu de ses actuelles conditions de travail? J'ignore le nombre exact de fonctionnaires qui y sont actifs, mais je considère que leur coût

devrait être estimé à la lumière de l'appréciation critique que font les administrations des Finances elles-mêmes du rendement de leur action.

Quatrièmement: que fait-on en matière de formation? En effet, on ne peut se borner à recruter pour remplir les cadres du ministère des Finances. Je comprends parfaitement votre souci de remplir les cadres, mais engager des personnes dont les résultats d'activité sont trop faibles relève d'une mauvaise gestion.

Cinquièmement, j'ai eu l'occasion de lire dans *De Standaard* du 22 avril 1998 la préfiguration du contenu du rapport 1997 de l'administration des Impôts. En voici le titre: *Bijzondere Belastinginspectie haalt 33 miljard binnen*. Cette information, qui n'est publiée nulle part, semble avoir été transmise par l'ISI seulement à certains journalistes privilégiés, dont les articles donnent au public l'illusion que 33 milliards ont été récupérés en 1997. Cette méthode de communication me paraît mériter une investigation. Pourquoi laisse-t-on s'accréditer de telles informations? À l'instar de l'armée que l'on qualifie souvent de grande muette, le ministère des Finances devrait garder le silence plutôt que de répandre des chiffres faux.

De plus, le rapport de l'administration générale des Impôts est toujours net et clair, faisant état de montants précis. Pourquoi ne pas prévoir des notes de bas de page qui atténueraient cette impression?

Monsieur le vice-premier ministre, ne pouvez-vous obtenir de votre administration qu'elle nuance dans une certaine mesure sa façon de présenter les choses, plutôt que de donner l'impression que la perception des impôts est une science exacte? De grâce, que l'on cesse de donner des illusions!

Monsieur le vice-premier ministre, vous avez l'autorité requise pour imposer à votre administration une plus grande prudence dans l'information, et j'insiste pour que vous en fassiez usage. Vraiment, il faut davantage de nuances dans les déclarations trop tranchées que font même les plus hauts fonctionnaires, comme votre administrateur général des impôts, à la télévision.

Sixième et dernière question. Alors que nous constatons l'inefficacité de l'ISI dans sa tâche principale qui est de recouvrer les impôts par d'autres méthodes, que la taxation normale, je lis dans les journaux que certains fonctionnaires de l'ISI pratiquent une véritable chasse aux sorcières en suivant leurs *stokpaardjes*, par exemple en traquant les sociétés procédant au rachat de leurs propres actions. Il est parfaitement légitime et logique qu'une entreprise, surtout lorsqu'elle est cotée en bourse, puisse racheter ses actions. Il s'agit d'une technique anglo-saxonne d'origine, parfaitement établie aujourd'hui dans tous les pays, la valeur de l'action étant incontestable s'il existe un marché boursier.

Pourquoi veut-on faire intervenir l'ISI dans ce domaine? C'est un mystère.

Quand une entreprise estime que le meilleur placement possible pour elle consiste non pas à investir dans d'autres entreprises ou à effectuer des investissements physiques, mais plutôt à racheter ses propres actions, pourquoi veut-on présenter cela comme un délit?

Je ne comprends pas pourquoi l'ISI commence à faire ce genre d'exercice, lequel relève de la compétence de l'administration des Contributions. Lorsque cette dernière examine le bilan et le compte de résultats d'une entreprise et qu'apparaît le rachat par celle-ci de ses propres actions — je vise ici exclusivement les sociétés non cotées en bourse — elle peut éventuellement estimer que lesdites actions ont été rachetées à un niveau beaucoup trop élevé par rapport à la valeur réelle de l'entreprise. Il appartient non pas à l'ISI mais au contrôleur des contributions ordinaire d'évaluer de façon correcte le résultat d'une entreprise et la valeur de celle-ci.

Comme les choses se passent à l'heure actuelle, nous sommes aux antipodes des pratiques adoptées en la matière par les autres pays.

Telles sont les six questions auxquelles je souhaite obtenir une réponse.

Comme je l'ai fait hier en commission des Finances et des Affaires économiques, je saisis l'occasion de la dernière présence de M. Maystadt, au terme de treize années de fonction ministérielle au département des Finances et des Affaires économiques, pour le

remercier de tout le temps qu'il a passé avec nous, tant en commission qu'en séance plénière, et je forme des vœux pour sa future carrière dans d'autres fonctions. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Hatry en dring er bij de vice-eerste minister op aan om over deze zaak een duidelijk antwoord te geven. Indien de cijfers van de BBI over de bijkomende inningen correct zijn, dan moet de vice-eerste minister bijzonder ongerust zijn over de groei van de uitgaven. Gelet op de groei van de totale ontvangsten zou dit immers betekenen dat de spontane ontvangsten zonder de bijkomende controles van de BBI verontrustend laag zijn. Het is belangrijk dat we weten wat er aan de hand is. Ofwel kloppen de cijfers van de BBI en dan moet men zich zorgen maken over de spontane elasticiteit van de belastingontvangsten, ofwel zijn de cijfers van de BBI fout en wil ze enkel haar zeer hoge werkingskosten verantwoorden. De overheid moet in dat geval afwegen of een dergelijke kost wel verantwoord is in verhouding tot de opbrengsten die er tegenover staan. In beide gevallen rijzen er fundamentele vragen die een antwoord moeten krijgen.

M. le président. — La parole est à M. Maystadt, vice-premier ministre.

M. Maystadt, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le président, je voudrais tout d'abord signaler à M. Hatry que je n'ai jamais eu l'intention d'abandonner la recherche de statistiques fiables relatives au recouvrement effectif des cotisations enrôlées à l'initiative de l'ISI par l'administration des Contributions directes. Je reste persuadé que l'information serait particulièrement utile. Je déplore que l'administration ne soit toujours pas en mesure de fournir ces statistiques, en dépit de demandes répétées.

En fait, elle explique qu'elle a dû affecter en priorité ses moyens et son personnel disponibles aux travaux informatiques liés à l'instauration de l'euro, au passage à l'an 2000 et à la restructuration en cours au ministère des Finances. Il s'agit effectivement de trois objectifs essentiels qu'il ne faudrait pas mettre en péril par la distraction de moyens affectés à d'autres travaux.

Néanmoins, monsieur Hatry, je concède volontiers que nous aurions dû obtenir les renseignements demandés depuis que nous les avons, l'un et l'autre, sollicités. J'ai parfois le sentiment que l'on ne souhaite pas que ces données soient connues dans la mesure où elles pourraient sans doute faire apparaître un taux de recouvrement effectif relativement faible. Toutefois, je ne vois pas quel intérêt le ministre des Finances aurait à dissimuler les chiffres, quels que soient les obstacles matériels à leur obtention, pour autant qu'ils soient disponibles.

Vous avez d'ailleurs pu constater, monsieur Hatry, que les montants en matière de TVA ont été publiés dès leur communication. J'espère qu'il pourra en être de même en ce qui concerne les chiffres en matière d'impôts sur les revenus.

Cela étant, faut-il nécessairement en déduire une absence de rentabilité de l'administration de l'ISI ?

À cet égard, monsieur Hatry, je précise, pour compléter la réponse à votre demande d'explications du 22 janvier 1998, que les services extérieurs de l'ISI comportent un effectif — tout compris — de 358 personnes, auxquelles viennent s'adjoindre 47 personnes plus particulièrement chargées du « précontentieux » et des questions juridiques. Même en l'absence des statistiques que vous avez requises, je ne doute pas que les impôts récupérés couvrent largement les coûts générés par cette petite administration.

En outre, je pense que nous ne pourrions pas évaluer l'action de l'ISI en nous basant uniquement sur des données chiffrées relatives aux impôts établis et perçus. Au contraire, nous devons situer l'action de l'ISI dans le cadre global de la lutte contre la fraude et l'évasion fiscale et, comme je l'ai déjà dit à plusieurs reprises, être

aussi attentifs aux effets dissuasifs et préventifs de l'action de cette administration. Nul ne peut nier que l'ISI a été le fer de lance de l'administration fiscale dans la recherche, la découverte et la répression de multiples mécanismes frauduleux et montages fiscaux, ce qui nous a permis de prendre un nombre important de mesures — notamment législatives — en vue de mettre un terme à toute une série d'abus et d'améliorer de manière substantielle la perception des impôts.

J'en viens aux questions particulières posées par M. Hatry. En ce qui concerne la formation, j'estime objectivement qu'elle est plus développée au ministère des Finances que dans la plupart des autres départements ministériels.

M. Hatry, (PRL-FDF). — Heureusement.

M. Maystadt, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Selon moi, c'est un des départements qui, proportionnellement, consacre la part la plus importante de son budget aux actions de formation, formation dispensée tant aux fonctionnaires de l'administration des Contributions directes et de la TVA qu'à ceux qui, ensuite, sont détachés à l'ISI.

Le rapport annuel de l'administrateur général des impôts est publié sous sa propre responsabilité; il n'est pas soumis au préalable au ministre, et ce pour éviter toute interférence politique au niveau du contenu de ce rapport. Cette façon de procéder a été délibérément convenue, de manière à garantir que l'administration publie ce rapport annuel en toute autonomie.

Enfin, monsieur Hatry, vous avez évoqué une question que l'on pourrait qualifier d'actualité, à savoir le fait que l'ISI semble s'intéresser à des opérations de rachat par des sociétés de leurs propres actions. Je saisis cette occasion pour rappeler qu'une opération de rachat par une société de ses propres actions est parfaitement légale si elle est réalisée en conformité avec les nouvelles dispositions des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. A priori, aucune raison ne permet de suspecter une quelconque opération illégale en la matière. Il semble que l'ISI ait tendance à y voir une distribution de dividendes qui devrait être soumise au précompte mobilier. L'administration des Contributions directes a rappelé qu'une telle opération était exonérée de précompte mobilier, sauf dans le cas où l'existence d'une simulation pouvait être démontrée. Hormis ce cas exceptionnel, on peut considérer de telles opérations comme parfaitement légales et exonérées de précompte mobilier conformément au Code des impôts sur les revenus.

Je vous remercie, monsieur Hatry, de m'avoir permis d'apporter cette dernière précision.

En conclusion, je voudrais réaffirmer ma conviction selon laquelle l'action de l'ISI a contribué, pour sa part — qu'il ne faut pas surestimer mais qui n'est pas non plus totalement négligeable — à une nette augmentation des recettes fiscales que nous avons pu enregistrer au cours de ces dernières années, en particulier en ce qui concerne l'impôt des sociétés.

Enfin, je remercie l'honorable membre des propos aimables qu'il a tenus à mon égard à la fin de son intervention. Je lui confirme bien volontiers que c'est avec beaucoup de plaisir que j'ai collaboré, ces dernières années, avec la commission des Finances qu'il présidait avec l'autorité que tout le monde s'accorde à lui reconnaître. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, je remercie le vice-premier ministre de sa réponse, toute en nuances d'ailleurs.

Je reprendrai le dialogue avec son successeur dans les prochaines semaines ou dans les prochains mois.

Encore une fois, je lui souhaite bonne chance!

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

WETSONTWERP TOT BEKRACHTIGING VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 2 APRIL 1998 TOT HERVORMING VAN DE BEHEERSSTRUCTUREN VAN DE LUCHTHAVEN BRUSSEL-NATIONAAL, GENOMEN MET TOEPASSING VAN DE WET VAN 19 DECEMBER 1997 TOT RATIONALISERING VAN HET BEHEER VAN DE LUCHTHAVEN BRUSSEL-NATIONAAL (EVOCATIE)

Algemene bespreking

*Artikelsgewijze bespreking
(Artikel 60 van het Reglement)*

PROJET DE LOI PORTANT CONFIRMATION DE L'ARRÊTÉ ROYAL DU 2 AVRIL 1998 PORTANT RÉFORME DES STRUCTURES DE GESTION DE L'AÉROPORT DE BRUXELLES-NATIONAL PRIS EN APPLICATION DE LA LOI DU 19 DÉCEMBRE 1997 VISANT À RATIONALISER LA GESTION DE L'AÉROPORT DE BRUXELLES-NATIONAL (ÉVOCA-TION)

Discussion générale

*Discussion des articles
(Article 60 du Règlement)*

De voorzitter. — We vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

Volgens het Reglement geldt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking. (*Zie document nr. 1-979/5 van de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1997-1998.*)

Conformément à notre Règlement, le texte adopté par la commission servira de base à notre discussion. (*Voir document n° 1-979/5 de la Commission des Finances et des Affaires économiques du Sénat. Session 1997-1998.*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Goovaerts, rapporteur, verwijst naar het verslag.

Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat de minister van Vervoer afwezig is.

De voorzitter. — De minister bevindt zich op het ogenblik in een verkeersfile, misschien wel in de buurt van Zaventem. Hij zal wellicht over enkele ogenblikken aankomen.

De heer Coene (VLD). — Bij de bespreking van dit wetsontwerp tot bekrachtiging van het koninklijk besluit tot hervorming van de beheersstructuren van de luchthaven van Zaventem, is het nuttig de problematiek van de luchthaven, de recente ontwikkelingen en de toekomstperspectieven te schetsen.

Uit vergelijkingen met luchthavens in onze buurlanden blijkt dat de luchthaven van Zaventem de jongste tien jaar een fase heeft gemist. Zij is er niet in geslaagd in te spelen op de ontwikkelingen die zich in de luchtvaart hebben voorgedaan. De luchthavens rondom ons met hetzelfde niveau als Zaventem hebben een aanzienlijke groei gekend dankzij twee marktsegmenten, het internationaal, intercontinentaal luchtverkeer en de transfers, of het vervoer van de ene luchthaven naar de andere om het internationale verkeer te vergemakkelijken. Voor de luchthavens van Schiphol, Frankfurt, Keulen en Zurich vormen deze twee marktsegmenten ongeveer 80% van het totale verkeer. In Zaventem daarentegen bedraagt dit percentage niet meer dan 25%. We zijn dus vrijwel volledig afhankelijk van de lokale markt.

De luchthaven van Zaventem heeft de jongste tien jaar dus een boot gemist. De oorzaak hiervan is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de luchthaven geen echte beheersstructuur had, maar het moest stellen met een dubbele structuur: enerzijds de Regie der Luchtweegen, een publieke instelling, die het beheer gedeeltelijk

naar zich toetrok, anderzijds de BATC, een gemengd organisme met een meerderheid van privé-aandeelhouders en een minderheid van publiek aandeelhouderschap. Deze twee instellingen moesten voortdurend een evenwicht zoeken bij het beheer van de luchthaven. Zij hebben hieraan zoveel energie besteed, dat de aanpassing van de luchthaven aan de behoeften van de internationale markt in het gedrang is gekomen. De andere luchthavens werden inmiddels niet gestoord door concurrentie vanuit Zaventem.

Gedane zaken nemen geen keer. De luchthaven moet alle mogelijke inspanningen doen om een stuk van het terrein te heroveren. Er kunnen immers geen nieuwe markten worden ontgonnen. De luchthaven kan het door anderen ingenomen terrein niet meer heroveren door middel van overnames. Bovendien is haar structuur hiervoor veel te beperkt. Indien zij zich als luchthaven wil ontwikkelen, moet zij trachten marktaandeel af te snoepen van de andere luchthavens. Dat betekent dat zij bijzonder competitief moet worden.

Aangezien de regering heeft beslist de oorzaak van de achterstand, namelijk de dubbele structuur, weg te werken en om te vormen tot een eenheidsstructuur, zou men kunnen verwachten dat er wordt geopteerd voor een soepele structuur met een maximum aan flexibiliteit, zodat de concurrentiehandicap kan worden weggewerkt.

In de jongste decennia is gebleken dat een publiekrechtelijke structuur log en duur is en niet de meeste mogelijkheden biedt om op een flexibele en performante manier nieuwe uitdagingen aan te gaan. We stellen echter vast dat de regering deze les niet heeft geleerd en een andere optie heeft genomen. Waarom heeft de regering voor de publiekrechtelijke structuur gekozen? Het antwoord is helaas vrij gemakkelijk. Net als in andere domeinen is de regering gezwicht onder de druk van de vakbonden. Die willen het statuut van de ambtenaren van de Regie der Luchtweegen bewaren. De minister heeft aan de commissie gezegd dat dit de enige reden was waarom hij voor deze structuur heeft gekozen. Op die manier zal hij minder problemen hebben. De regering kiest dus voor een kortetermijnoplossing. Ze gaat een harde confrontatie met de vakbonden uit de weg en offert daardoor de toekomstperspectieven van de luchthaven op.

Het is algemeen geweten dat het huidige personeelsstatuut van de Regie der Luchtweegen bijzonder duur is en dat de Regie overbevolkt is. Deze problemen worden overgenomen en geïncorporeerd in de nieuwe structuur. Dat staat een performante concurrentie tegenover andere luchthavens in de weg. Ik vrees dat Zaventem over tien jaar een provinciale luchthaven zal zijn die enkel nog kruimels kan opvangen die van de tafel vallen van de grote luchthavens rondom ons. Als Zaventem geen grote ontwikkeling kent, zullen er ook geen perspectieven zijn voor tewerkstelling. We betreuren dat ten stelligste en komen daarom op deze problematiek terug. In dit wetsontwerp wordt een visie opgeofferd en wordt de toekomst gehypothekerd. Deze regering verkiest alweer de kortetermijnoplossing boven de langetermijnoplossing.

Ik heb nog één opmerking over het wetsontwerp. De regering gebruikt volmachten op een manier die de Raad van State heeft bekritiseerd. Er zijn reeds rechtszaken ingespannen tegen de Staat omwille van het niet correct gebruik van volmachten. De regering trekt zich daar niets van aan en gaat zelfs een stap verder. In dit wetsontwerp staat een innovatie, met name een volmacht voor de toekomst. In artikel 4 wordt aan de regering die tussen 2001 en 2005 aan de macht zal zijn, een volmacht gegeven. De Raad van State is, zoals men kan verwachten, vernietigend over dit procédé, maar zoals steeds worden zijn adviezen van tafel geveegd. Dit is machtspolitiek. De regering wil gewoon uitvoeren wat zij zich heeft voorgenoemen.

De reden voor die volmacht heeft te maken met de structuur van de instelling, namelijk het publiek karakter ervan. De privé-aandeelhouders die vandaag een meerderheid hebben in BATC verliezen hun meerderheid, omdat de overheid in de nieuwe structuur de meerderheid van de aandelen verwerft. Om echter te vermijden dat de privé-aandeelhouders wegens gebrek aan perspectieven zouden opstappen, moeten zij worden gesust.

Ter compensatie van de voordelen die ze vroeger genoten om zich in te zetten voor de ontwikkeling van Zaventem wordt in een volmacht voorzien om in de toekomst de beursintroductie van de nieuwe entiteit mogelijk te maken en de meerderheid van de publieke sector te laten varen. Hiervoor had men geen volmacht nodig. Men had in de wet kunnen inschrijven dat een beursintroductie kan gebeuren als de raad van bestuur dat nuttig acht. Het was ook perfect mogelijk nu in de wet in te schrijven dat de overheid zou kunnen beslissen van een meerderheid van de aandelen af te zien. Op de vraag waarom de overheid dat niet heeft gedaan, hebben we van de minister geen antwoord gekregen. Misschien heeft het wel te maken met een gebrek aan vertrouwen van de regering in de eigen aandeelhouders in de raad van bestuur. We moeten vaststellen dat hier een kunstgreep wordt ingevoerd, namelijk het geven van volmachten in de toekomst, om een probleem te regelen op korte termijn. De regering wil vandaag vooral niet de indruk wekken dat de luchthaven van Zaventem in handen is van de privé-sector.

Omwille van al deze redenen, zal de VLD-fractie dit wetsontwerp niet goedkeuren. Het biedt geen toekomstperspectieven en hypothekeert integendeel de toekomst van Zaventem. Daarbij neemt de regering haar toevlucht tot technieken die een aanfluiting zijn van alle democratische regels. We begrijpen niet dat de meerderheid dit zomaar kan goedkeuren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Moens.

De heer Moens (SP). — Mijnheer de voorzitter, het zal allicht niemand verwonderen dat mijn discours in een andere richting gaat dan dat van de heer Coene.

Dit wetsontwerp is alleszins een stap in de goede richting. De opdracht van de minister was een oplossing te vinden voor de kwadratuur van de cirkel, namelijk de verzoening tussen de openbare belangen, die met de exploitatie van een luchthaven gepaard gaan, en de eis van een efficiënt management, dat ook wij socialisten onderschrijven. Het was geen sinecure om twee maatschappijen samen te brengen: enerzijds BATC die als privaatrechtelijke naamloze vennootschap sinds enkele jaren op gebied van management goed werk levert en anderzijds de Regie der Luchtwegen, die een openbare instelling is. Zelfs als de minister daar niet helemaal in is geslaagd, heeft hij toch een belangrijke vooruitgang geboekt zodat zij het ontwerp zullen goedkeuren.

Er zijn drie momenten waarop volgens ons de belangen van de overheid gevrijwaard zijn.

Ten eerste is er het moment van de oprichting van BIAC, waar de overheid haar belangen vrijwaart doordat een voldoende groot aantal aandelen in haar handen blijft, namelijk 50% plus 1 aandeel. Dat was de enige mogelijkheid om het publiekrechtelijk karakter te garanderen. De heer Coene heeft dit bekritiseerd. Alleen op deze manier was de integratie van de ambtenaren van de Regie der Luchtwegen mogelijk. Andere oplossingen, waarover ook in de commissie is gesproken, zoals de *golden share*, beletten deze integratie. Terzelfder tijd vormt de 50% plus 1-maatregel later geen hinderpaal om aan de privé-partner een grotere inspraak te verlenen.

Dan kom ik tot het tweede moment. Vanaf 2001 kan een beursintroductie plaatsvinden. Ook op dit punt heeft de overheid volgens mij voorzichtig gehandeld, aangezien voor twee opties werd gekozen. De privé-partners stellen er immers prijs op dat zij hun aandelen op een bepaald ogenblik op de beurs kunnen introduceren. Dat blijkt nog het meest duidelijk uit de brief van Petercam. Ook de andere aandeelhouders zijn daarop gevestigd. Op een bepaald ogenblik willen zij de toekomst-potentialiteiten van de onderneming kunnen evalueren en op grond daarvan beslissen of zij hun aandelen al dan niet wensen te verkopen en de meerwaarde incasseren. De beurs is hiervoor uiteraard het meest geschikte instrument.

Het wetsontwerp biedt aan de privé-aandeelhouders alleszins vanaf 2001 de garantie — althans, zo begrijp ik de desbetreffende bepalingen — om, als minstens de helft onder hen akkoord gaat, zelf te beslissen of zij hun pakket op de beurs introduceren. Dat is optie 2.

In optie 1 worden alle aandelen van de maatschappij op de beurs geïntroduceerd en deze beslissing kan pas worden genomen met de goedkeuring van de Staat aangezien deze 50% plus 1 van de aandelen bezit en daardoor een doorslaggevende stem heeft in de raad van bestuur.

De Staat moet op een bepaald ogenblik kunnen evalueren of hij al dan niet «liquide» wil worden en of het moment is aangebroken om de aandelen op de beurs te introduceren. Mocht de Staat niet tot een beursintroductie willen overgaan, dan zijn de belangen van de privé-aandeelhouders gevrijwaard door de bepalingen met betrekking tot de tweede optie in het wetsontwerp.

Mocht de voorkeur uitgaan naar optie 1 en zou de Staat het eens zijn met de introductie van het geheel van de aandelen op de beurs, dan kan de Staat dankzij de nieuwe bepalingen in het wetsontwerp zijn aandelenpakket tot minder dan de helft reduceren. Het koninklijk besluit voorzagt niet in deze mogelijkheid. De Staat is niet verplicht tot deze beslissing over te gaan, het staat hem vrij daarvoor te opteren. Er wordt vanuit gegaan dat de privé-partners de overheidsbelangen zullen behartigen, ook als de overheid niet langer over een meerderheidsparticipatie beschikt. De privé-partners krijgen dan ook het duidelijke signaal dat zij hun gang kunnen gaan als de omstandigheden gunstig zijn.

Water en vuur kunnen uiteraard niet met elkaar worden verzoend. Toch denk ik dat met het huidige compromis de kwadratuur van de cirkel bijna is gevonden. De voorgestelde oplossing lijkt de SP-fractie voldoende bevredigend om dit wetsontwerp te kunnen goedkeuren.

M. le président. — La parole est à M. Philippe Charlier.

M. Ph. Charlier (PSC). — Monsieur le président, nous discutons d'un projet de loi qui vise à confirmer un arrêté royal portant réforme des structures de gestion de l'aéroport de Bruxelles-National, pris en application de la loi du 19 décembre 1997 tendant à rationaliser la gestion de l'aéroport de Bruxelles-National.

L'objectif, d'importance, est de mettre un terme à une dualité d'acteurs — d'une part, la BATC et, d'autre part, la RVA — pour rendre cet aéroport encore plus performant — ce qui est une nécessité pour Bruxelles vu ses qualités de capitale de ce pays et de l'Europe —, tout en tenant compte du transfert de personnel et de la valorisation des actifs concernés.

Les discussions en commission des Finances et Affaires économiques ont notamment porté sur l'option de restructuration qui a été choisie par le gouvernement.

L'option retenue comporte deux phases: dans un premier temps, une opération classique d'apport entraînant une large majorité de l'État avec rétrocession immédiate, en l'occurrence sur une période de six mois, de tout ce qui dépasse 50% plus une part; dans un deuxième temps, sur la base d'un rapport d'expertise non discutable, une introduction en bourse sur décision du conseil d'administration. Une période de rodage est cependant nécessaire afin de lancer cette entreprise, c'est pourquoi cette possibilité d'introduction en bourse ne sera ouverte qu'en 2001.

Les critiques portaient sur ce choix. En effet, il existe d'autres options théoriques de restructuration qui aboutissent aux mêmes résultats. On aurait pu effectivement recourir au mécanisme du *golden share* sur la base d'une société de droit privé, formule qui a été déjà retenue dans d'autres domaines, afin de garantir un certain pouvoir de l'État dans la régulation du secteur.

Il a été longuement discuté sur le pourquoi de l'opération «renationaliser» pour éventuellement aboutir à terme, via la mise en bourse, à une privatisation du secteur. Cette formule, selon certains, ne peut qu'effrayer les actionnaires privés actuels de BATC et les faire fuir, d'autant plus que, selon ces derniers, la haute rentabilité actuelle de BATC ne peut pas s'améliorer en raison de la suppression d'une de ses activités considérée comme la plus rémunératrice, le *tax-free shop* intracommunautaire à partir du 1er juillet 1999.

Je tiens à préciser également que, d'une part, cette suppression n'a absolument rien à voir avec le projet de restructuration de l'aéroport de Bruxelles-National et que, d'autre part, il est égale-

ment très difficile, voire impossible d'évaluer l'incidence budgétaire de celle-ci, vu son caractère de dépendance aux comportements des voyageurs en matière d'achat dans les boutiques *free-tax*.

En fait, toute la difficulté du système de restructuration était de répondre au nécessaire transfert d'un nombre important de membres du personnel de la Régie des voies aériennes, sans porter atteinte à leur statut, tout en donnant de la souplesse de gestion et d'évolution et la possibilité de pouvoir faire évoluer cette entreprise.

De plus, au regard de ce qui se fait dans la plupart des aéroports internationaux, d'une part, on constate que beaucoup d'entre eux sont encore à majorité publique mais d'autre part, on sent nettement une évolution à la privatisation. Le choix du gouvernement nous semble parfaitement adéquat avec ces tendances.

Quoi qu'il en soit, notre groupe ne peut que soutenir ce texte de loi et dans sa rédaction actuelle et dans le choix de restructuration tel qu'il a été fait, et cela pour deux raisons essentielles: la première est le caractère novateur de ce partenariat public-privé, la seconde est la possibilité de régulation.

L'État continue à maintenir ce mécanisme de régulation, tout en permettant au privé de jouer son rôle. Dans ce texte, on prévoit des mécanismes d'évaluation, de la souplesse et une progressivité. Cela permet ainsi d'avoir ce partenariat positif du public et du privé, dans l'intérêt du développement d'une société, dont la structure juridique peut évoluer dans le sens souhaité. Cela permet également, par des mécanismes de régulation, d'avoir à tout moment la possibilité de rectifier une erreur éventuelle.

En conclusion, ce texte répond bien aux aspirations des partis de la majorité, à savoir garantir une meilleure rentabilité, une meilleure gestion et une place concurrentielle pour l'aéroport de Bruxelles-National, tout en assurant une régulation qui permette des adaptations en douceur en matière sociale, domaine auquel nous sommes particulièrement sensibles. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, à l'évidence, la coexistence de deux institutions dans la structure actuelle de gestion de l'aéroport de Bruxelles-National a été à l'origine de situations délicates, parfois difficiles et de temps en temps conflictuelles, ce qui est regrettable.

Pour éviter qu'à l'avenir de tels incidents se reproduisent, il convient donc de mettre un terme à cette dualité d'acteurs et de permettre à notre aéroport national d'être plus performant et d'assurer le développement d'une activité à la fois rentable et concurrentielle tout en assumant ses missions d'intérêt public, comme la desserte du pays et de la zone européenne qui nous entoure, et le service au public dans des conditions de sécurité.

Le regroupement en une entité des activités de la Régie des voies aériennes et de BATC — à l'exception de celles de guidance aérienne — est donc une bonne chose, et je crois que tant les orateurs de la majorité que ceux de l'opposition peuvent marquer un accord de principe sur cette option. Néanmoins, pour procéder à cette réforme, il est nécessaire de s'appuyer sur des bases solides et il importe que la nouvelle structure soit suffisamment armée pour éviter d'être confrontée aux difficultés que l'on a connues dans le passé.

À cet égard, un élément a été passé sous silence, même en commission. Les deux entités qui vont fusionner diffèrent totalement en matière de culture d'entreprise et de statut du personnel; on y observe également un comportement différent à l'égard des obligations professionnelles, étant donné les origines diverses et l'attitude de leur personnel respectif.

Si l'on peut se réjouir de la fusion, monsieur le ministre, on doit aussi garder à l'esprit que ce type d'opération n'est pas toujours couronné de succès. Même si l'ambition des organisateurs d'une telle réforme est d'arriver à deux plus deux égalent cinq, il n'est pas rare de constater que, dans la pratique, deux plus deux égalent trois. En passant sous silence les difficultés qui vont se présenter lors de cette fusion, je crains que la moins performante des deux

entités contamine l'autre — vous aurez identifié sans peine les deux structures en question. Telle est donc la principale difficulté à laquelle vous serez confronté.

Je rappelle que, dans le passé, l'aéroport de Bruxelles-National a été paralysé à plusieurs reprises à la suite d'une attitude — la grève — qui ne correspondait pas à celle qu'il convient d'adopter dans un domaine où le service au public doit primer le respect de privilèges datant du passé et ne correspondant plus à la réalité dans la plupart des aéroports.

Je ferai à présent quelques observations plus spécifiques. J'évoquerai tout d'abord la durée de l'habilitation que vous vous accordez à vous-même ainsi qu'aux deux gouvernements suivants pour faire pratiquement tout ce que vous voulez avec la gestion du futur BIAC. Dans le langage du monde économique international, BIAC est l'abréviation de *Business and Industrial Advisory Committee*, un organe qui représente auprès de l'OCDE les organismes d'employeurs. Il aurait mieux valu réfléchir avant de choisir cet acronyme dont l'équivalent, sur le plan syndical, est le TUAC, *Trade Union Advisory Comity*. Le terme BIAC n'a donc pas été bien choisi.

En ce qui concerne l'habilitation, monsieur le ministre, celle-ci est fixée à cinq ans précédés par une période de deux ans, ce qui vous donne sept ans de pleins pouvoirs en la matière. Cette durée qui s'explique peut-être par les difficultés que je n'ai pas dissimulées dans mon introduction, est critiquée par tous: le Conseil d'État, la tradition, la doctrine et la jurisprudence; tous les milieux estiment que cette habilitation jusqu'en 2005 est trop longue. Par ailleurs, elle n'est pas assortie de l'intervention parlementaire de ratification qui s'imposerait dans un tel contexte. En réalité, il faudrait que toutes vos initiatives fassent l'objet d'une ratification par le Parlement. Être allé aussi loin que vous l'avez fait sur ce point, me paraît hautement suspect.

Ma deuxième observation concerne la modification de l'actionariat actuel de BATC dont la majorité est privée, à concurrence de 52,5%, la part du public s'élevant à 47,5%. Nous ne pouvons préjuger de l'expertise en cours, mais il est clair qu'une majorité publique en sortira, ce qui changera, évidemment, le cadre dans lequel les actionnaires privés avaient accepté, en 1988, d'entrer dans la structure. Le contexte étant modifié, les actionnaires se trouveront confrontés à un État tout puissant du fait de votre habilitation. Le secteur privé connaîtra la situation inconfortable du moustique dormant à côté d'un éléphant, l'État. Dès que ce dernier fera mine de bouger, il écrasera le moustique qui dort à ses côtés. Je comprends les réticences des actionnaires privés dont vous trouverez, en annexe du rapport, les lettres empreintes d'une prudence de Sioux, comme aurait dit un de nos anciens collègues. En réalité, les risques de dérapage, les difficultés, le management public qui n'est pas idéal dans une fonction comme celle-là, tous ces éléments n'encouragent pas les privés à demeurer dans la structure.

Par ailleurs, vous savez, pour avoir collaboré à la décision, que le système de *tax-free shop* va disparaître pour les lignes internes à l'Union européenne, qui représentent 70% des recettes. Cela entraînera donc une perte considérable de rentabilité pour la nouvelle structure. Nous ne pouvons rien faire contre une décision de ce type mais elle n'incitera pas les privés à rester.

Certains aspects de votre arrêté royal ne sont pas rassurants, notamment votre décision d'amputer le *goodwill* et votre volonté de rembourser à un taux X les actions que les actionnaires voudraient céder mais de les leur revendre à un taux supérieur Y s'ils envisageaient de revenir dans la nouvelle structure. Ce ne sont pas de bonnes pratiques. Cette sorte de chantage a pour but d'éviter le départ des actionnaires privés. Au vu des techniques employées pour ce faire, la négociation avec le secteur public rappelle ce dicton: pour manger la soupe avec le diable, mieux vaut se servir d'une longue cuillère.

Vous auriez peut-être pu éviter toutes ces critiques et ce changement de climat, monsieur le ministre, en vous contentant d'une *golden share* qui aurait pu inclure toutes les conditions souhaitées par l'État. Cette procédure aurait eu le mérite de clarté et aurait évité ce que nous connaissons, à savoir l'intervention d'une majorité qui s'oppose au privé. Je ne reprendrai pas, pour des raisons de bienséance, l'expression d'Albert Frère à l'égard des actionnaires minoritaires; elle figure au rapport.

La perspective de mise en bourse de BIAC est tout à fait surprenante en raison de sa lourdeur et de sa lenteur. N'aurait-on pu envisager la création d'une société d'exploitation de l'aéroport dans laquelle le privé aurait été, dès le départ, majoritaire, ce qui aurait rassuré ce secteur? Les plus-values qui auraient pu en résulter seraient restées dans la nouvelle structure et auraient pu faciliter son fonctionnement.

J'en viens au dernier point: l'emprunt convertible qui arrive à échéance dans le courant de juin. Dans douze jours au plus tard, les titres en question devront soit être convertis en actions soit être remboursés.

Monsieur le ministre, vous êtes trop fin et trop initié à la vie économique pour me répondre que vous ne savez rien. En réalité, aujourd'hui, tout le monde sait — mais ce n'est pas sur la place publique — quel sort sera réservé, actionnaire par actionnaire, à cet emprunt convertible. Je vous demande de m'indiquer précisément comment se sont comportés les détenteurs de cette créance sur la société. Je souhaite recevoir les informations société par société afin de savoir qui a pris la décision de convertir ses obligations en actions et qui a préféré le remboursement.

Je ne vous étonnerai sans doute pas, monsieur le ministre, en vous disant que notre groupe n'approuvera pas ce texte. De la qualité de votre réponse dépendra cependant le sort final que nous lui réserverons. Soit nous voterons négativement, soit nous nous abstiendrons. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. Daerden, ministre.

M. Daerden, ministre des Transports. — Monsieur le président, je tiens à rappeler que l'objectif est de créer une véritable synergie, c'est-à-dire, pour dissiper toute équivoque, de faire en sorte, en l'occurrence, que deux plus deux égalent cinq.

M. Hatry (PRL-FDF). — C'est une volonté mais ce n'est pas une réalité, monsieur le ministre.

M. Daerden, ministre des Transports. — Ne préjugez pas, monsieur Hatry. Je pense que ce sera une réalité. Tous les acteurs s'accordent pour dire que l'unicité de gestion ne peut être que positive. Je crois même pouvoir dire que cette idée a été acceptée par l'opposition mais je reconnais une nouvelle fois publiquement que les avis ont divergé quant aux modalités. Je souhaite répéter une fois encore que le schéma retenu n'était pas le seul possible. Il est vrai que l'on aurait pu développer un schéma de fusion au départ de l'actuelle BATC mais comme vous l'avez évoqué, monsieur Coene, si nous avons retenu cette formule, c'est pour permettre le transfert du personnel aux deux entités et notamment — puisque c'est plus précisément de cela qu'il s'agit — à la BIAC.

Je rappelle au passage que toute cette restructuration se fera sans pertes d'emplois, élément non négligeable, sur lequel il me paraît utile d'insister. Nous n'avons pas voulu faire spécialement plaisir aux syndicats, mais dans le cadre de notre législation sociale, la formule choisie était la seule qui permette de transférer le personnel à moins — la vérité a ses droits — de passer par l'accord individuel. Celui-ci aurait, il est vrai, permis d'atteindre le même objectif mais vous imaginez aisément la difficulté que cette solution présentait puisqu'il eût fallu négocier avec 600 à 700 personnes.

J'ajouterai que la formule retenue pour le personnel est une formule tout à fait *sui generis* dans la mesure où nous aurons, dans cette société anonyme de droit public, coexistence de statuts strictement traditionnels privés et de statuts que je qualifierai de publics. Outre la coexistence de ces deux statuts, nous bénéficierons de souplesse dans le recrutement — autre élément *sui generis* — et même de la faculté de changement. C'est vous dire si cette facette a été intégrée dans le projet.

Je ne peux passer sous silence le fait que des critiques ont été exprimées quant à la durée de l'habilitation et il est vrai qu'à ce niveau, le schéma n'était pas tout à fait classique non plus. Durant toute la négociation, les partenaires privés ont exprimé leur désir de liquidité du capital, ce que je comprends d'ailleurs parfaitement. Cette liquidité peut s'exprimer à différents moments de l'opération.

Il peut s'agir de la liquidité du capital investi au moment de la mise sur pied de la nouvelle entité. En d'autres termes, il s'agit, conformément à la convention des actionnaires, de la faculté de céder leur participation dans les prochaines semaines. Tel est le premier élément de liquidité du capital.

Ensuite, la nouvelle entité étant créée, et partant du postulat que les actionnaires accepteraient de continuer avec nous, ceux-ci devraient avoir la possibilité de céder leurs titres, notamment à l'intérieur du groupe des actionnaires privés. Voilà un deuxième élément de liquidité.

Quant au troisième élément, il consisterait en une éventuelle inscription en bourse. Me situant dans la mouvance générale de l'évolution des aéroports au niveau mondial, j'ai déclaré ne pas être opposé au principe de l'inscription de tout ou partie des actions en bourse. Chacun a convenu que cette démarche prendrait un certain temps.

Il conviendrait d'abord de réussir l'opération de rapprochement puisque, juridiquement, il ne s'agit pas d'une véritable fusion. Il faut démontrer que notre aéroport sera encore plus performant demain qu'il ne l'est aujourd'hui, avant d'envisager une inscription en bourse, après consultation d'un expert externe — une banque d'affaires en l'occurrence —, la décision relevant cependant de la compétence du seul conseil d'administration. Tel est le compromis envisagé, qui justifie la période 2001-2005.

Il est évident qu'on ne peut défendre, à propos d'un même dossier, une thèse et son contraire. Si ce compromis est accepté et dans l'hypothèse où le conseil d'administration opère ce choix, il ne sera évidemment pas possible de rester purement et simplement dans le cadre de la loi de 1991, l'adaptation étant dès lors la conséquence logique du compromis. Il ne faudra plus alors entamer une longue procédure parlementaire, qui serait tout à fait contraire à l'accord intervenu. Voilà ce qui explique la formulation utilisée.

En conclusion, je souhaite qu'un maximum d'actionnaires privés actuels continuent avec nous cette opération d'amélioration de la situation de l'aéroport de Bruxelles-National, tout en respectant ceux qui souhaitent abandonner.

Pendant les longs mois qu'ont duré les négociations, nous avons cherché à créer le meilleur climat possible et je crois pouvoir dire que nous y avons réussi.

Les échéances se rapprochant, nous préparons actuellement les contrats de gestion. Les négociations avec les actionnaires et les gestionnaires de l'entreprise se déroulent au mieux.

Par ailleurs, pour répondre à la question très précise que vous m'avez posée, monsieur Hatry, nous souhaitons traiter l'emprunt obligataire dans le même contexte. En d'autres termes, si un certain nombre d'obligataires souhaitent convertir leurs titres, nous respecterons leur volonté, comme prévu dans la convention, mais si d'autres préfèrent s'inscrire dans un schéma différent, consistant à ne pas convertir leurs titres mais à acquérir, avec le produit du remboursement de ceux-ci, un certain nombre de titres qui seront créés lors de l'augmentation de capital, j'en serais tout à fait ravi et je m'y emploie d'ailleurs à l'heure actuelle. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wil ik de minister tegenspreken dat de VLD zou uitgaan van een positief of negatief vooroordeel over een of ander schema. De enige relevante vraag is of het gekozen schema al de nodige kwaliteiten heeft om de komende uitdagingen op een succesvolle manier aan te gaan. De keuze van de minister heeft volgens ons geen enkel perspectief om te komen tot een performant geheel. Er komt immers een veel te dure overheidsstructuur, aangezien de RLW niet alleen een zeer duur statuut heeft, maar ook zwaar overbemand is. De elementen die de minister vandaag aandraagt geven geen uitzicht op beterschap.

Zijn voorstel tot een «coëxistence des statuts» betekent in feite dat twee mensen die hetzelfde werk verrichten, verschillend worden vergoed, alleen omdat de ene bij de RLW en de andere bij de BATC werkzaam was. Dergelijke toestanden leveren alleen maar enorme sociale problemen op.

Van zijn « faculté de changement » zal allicht niemand gebruik maken, tenzij hij daaraan bijkomende voordelen koppelt.

Een tweede probleem is dat de luchthaven van Zaventem door het verlies van de tax free shops belangrijke inkomsten kwijtspeelt. Zaventem verliest hier proportioneel meer dan de andere luchthavens, omdat deze proportioneel veel meer internationaal verkeer hebben. Zaventem zit van bij de aanvang al met een achterstand, moet dus marktaandeel van de anderen afsnoepen en krijgt nu een dure en overbemande structuur. Hoe de minister dat gaat oplossen, zie ik nog altijd niet.

Misschien heeft de heer Moens nog het duidelijkst geformuleerd waar de regering echt naartoe wil. Zij heeft geen grotere ambitie dan enkel de problemen op korte termijn op te lossen. De verdere toekomst baart de regering blijkbaar weinig zorgen. Ik verwittig haar daarom nogmaals: indien niet drastisch wordt ingegrepen krijgt Zaventem over tien jaar nog alleen de kruimels die vallen van de tafels van de andere luchthavens. Dat de VLD-fractie de voorstellen van de minister negatief beoordeelt, heeft er alleen mee te maken dat wij dit perspectief afwijzen en niet met een of andere vorm van vooringenomenheid.

M. le président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, je constate qu'à une question précise pour laquelle il dispose de tous les éléments de réponse, à douze jours de l'échéance de l'emprunt convertible, le ministre me répond non par des faits, mais par des souhaits.

C'est en tout cas ainsi que je comprends sa réponse. Je suis désolé qu'en une matière où les chiffres jouent un rôle si important, on ne puisse pas recevoir une information correcte.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de Volksuniefractie sluit zich volkomen aan bij wat de heer Coene namens de VLD-fractie daarnet naar voren heeft gebracht. Wij voegen daaraan drie opmerkingen toe.

Ten eerste hopen wij dat de wijziging in de beheersstructuren ook enige verbetering in de praktijk zal opleveren. Ik durf dat zeer sterk te betwijfelen. In dit verband wijs ik ook op de aanslepende problemen inzake de verkeersveiligheid en de veiligheid in het algemeen op de luchthaven en inzake de geluidshinder voor de omwonenden. De vorige structuur heeft die niet kunnen oplossen en de nieuwe doet dat volgens ons evenmin.

Ten tweede vragen wij dat ook hier de taalwetgeving eindelijk op een correcte manier wordt toegepast.

Ten derde dring ik er bij de minister op aan, dat hij zijn droom van een luchthaven Bruxelles-Sud waarmaakt en dat hij de luchthaven van Zaventem inderdaad naar Vlaanderen overhevelt.

M. le président. — La parole est à M. Daerden, ministre.

M. Daerden, ministre des Transports. — Monsieur le président, en réponse à M. Hatry, je souhaite préciser que je ne connais pas en ce moment, ce qui est logique, les noms précis de ceux qui demanderont la conversion. J'ai exposé ma position aux actionnaires privés en leur disant que je les suivrais s'ils demandaient la conversion mais que je préférerais qu'ils ne la sollicitent pas et que le produit du remboursement serve à la souscription de nouvelles actions. Il est clair que cela serait l'indice de la réussite du schéma.

J'ajoute, à l'intention de M. Coene, que je puis comprendre que la structure retenue paraisse un peu lourde.

Sans doute êtes-vous dubitatif, monsieur Coene, mais je puis vous assurer que j'ai essayé de trouver une formule souple permettant la réalisation de l'objectif fondamental. Je n'ai pas l'habitude d'attiser les polémiques, mais je pense sincèrement que M. Decroo a commis une erreur en faisant coexister sur le même site une entreprise privée et une entreprise publique poursuivant toutes deux un objectif convergent, à savoir la gestion d'une partie de l'aéroport. En fait, l'objectif pouvait être atteint par l'un ou l'autre biais. En ce qui me concerne, j'ai tenté de recréer l'unicité de

gestion en mettant en œuvre une formule intermédiaire, laquelle me paraissait la seule praticable, en dehors de tout concept idéologique.

Je veux convaincre l'actionariat et le management que cette nouvelle structure présente un intérêt financier suffisant. À cet égard, j'attends leur réponse avec impatience. Certes, je souhaite qu'ils continuent mais l'hypothèse d'un départ n'est pas à écarter. J'ai aussi tenté de persuader le management qu'il disposerait d'un outil adéquat. Je suis d'ailleurs heureux que nous ayons pu l'entendre en commission, même si j'étais a priori assez perplexe quant à cette procédure. En effet, il a ainsi eu l'occasion de répéter qu'il pensait avoir la capacité de gérer demain dans de bonnes conditions. Je suis donc heureux d'apprendre que ce qui avait été dit à un moment donné semble se confirmer à travers les discussions relatives à la préparation du contrat de gestion, lequel sera l'instrument de leur autonomie et de leur faculté de gérer l'entreprise.

Par ailleurs, je n'ai plus évoqué la question des *tax free shops* qui constitue un des problèmes de la future capacité bénéficiaire de l'entreprise. Il s'agit évidemment d'un paramètre tout à fait objectif de l'appréciation de sa valeur. J'imagine que les deux réviseurs « de départ » et le réviseur-expert le prendront en considération dans leur évaluation.

En ce qui concerne le personnel, la dualité des statuts paraît inévitable. À ce stade, j'ignore comment les choses vont évoluer puisque nous avons essayé d'introduire une certaine souplesse, mais je serais tenté de dire qu'en pratique nous aurons, pour les uns, l'application du régime ONSS classique et, pour les autres, du régime statutaire.

Effectivement, nous avons largement évoqué l'exploitation de BIAC. Cependant, il convient de ne pas négliger une autre facette du dossier, à savoir la création future de Belgocontrol. En effet, il s'agira là d'une entreprise publique autonome. Le contrat de gestion est en bonne voie en la matière. Je tiens à insister sur le fait que si l'aspect performance du contrôle aérien ne doit pas être négligé, la sécurité reste un élément primordial.

Enfin, en ce qui concerne les synergies avec les aéroports régionaux, plus particulièrement *Brussels South Charleroi Airport*, aucune décision n'a été prise à ce jour. Certes, nous avons été contactés notamment par les sociétés représentées à Amsterdam. Celles-ci proposent des synergies non seulement avec Bruxelles-National mais également avec Gosselies. Nous avons immédiatement précisé qu'il convenait également de tenir compte notamment d'Ostende, d'Anvers et de Liège. Par ailleurs, nous avons signalé que nous étions ouverts aux suggestions mais que celles-ci devaient être examinées.

Quoi qu'il en soit, il ne pouvait être question de synergies tant que le problème de la fusion ne serait pas réglé. Selon moi, il est en effet préférable de procéder par séquences en la matière.

Par ailleurs, s'il est vrai que des contacts ont eu lieu, notamment avec Amsterdam, des volontés existent également à Zurich pour ouvrir ce dossier.

Voilà, monsieur le président, les éléments additionnels que je souhaitais apporter dans le cadre de ce débat.

M. le président. — Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close. Nous passons à l'examen des articles auxquels des amendements ont été déposés.

Daar niemand meer het woord vraagt is de algemene bespreking gesloten.

Wij gaan nu over tot de bespreking van de artikelen waarbij amendementen werden ingediend.

Artikel 4 luidt:

Art. 4. Tussen 1 januari 2001 en 31 december 2005, teneinde een beursintroductie toe te laten van de aandelen van de naamloze vennootschap van publiek recht « Brussels International Airport Company », hierna genoemd « BIAC », die door haar raad van bestuur zou worden voorgesteld overeenkomstig artikel 20, § 3, van voornoemd besluit van 2 april 1998, kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheids-

bedrijven, de artikelen 4 en 6, § 1, 1°, van voornoemde wet van 19 december 1997 en voornoemd koninklijk besluit van 2 april 1998 wijzigen om toe te laten dat de rechtstreekse deelneming van de overheden in het kapitaal van BIAC daalt beneden 50% van de aandelen plus één aandeel, de taken van openbare dienst van BIAC aan te passen en inzonderheid de mechanismen van administratief toezicht en controle te wijzigen.

Art. 4. Entre le 1er janvier 2001 et le 31 décembre 2005, afin de permettre une mise en bourse des actions de la société anonyme de droit public «Brussels International Airport Company», dénommée ci-après la «BIAC», qui serait proposée par le conseil d'administration de celle-ci conformément à l'article 20, § 3, de l'arrêté royal du 2 avril 1998 précité, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, modifier la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, les articles 4 et 6, § 1er, 1°, de la loi du 19 décembre 1997 précitée et l'arrêté royal du 2 avril 1998 précité en vue de permettre que la participation directe des autorités publiques dans le capital de la BIAC descende en dessous de 50% des actions plus une action, d'adapter les missions de service public de la BIAC et de modifier en particulier les mécanismes de tutelle administrative et de contrôle.

MM. Hatry et Coene proposent la suppression de cet article.

De heren Hatry en Coene stellen voor dit artikel te doen vervallen.

De heren Coene en Hatry stellen volgend subsidiair amendement op amendement nr. 1 voor:

«In dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen:

A. De woorden «31 december 2005» vervangen door de woorden «31 december 2001.»

«À cet article apporter les modifications suivantes:

A. Remplacer les mots «31 décembre 2005» par les mots «31 décembre 2001.»

MM. Hatry et Coene proposent l'amendement subsidiaire à l'amendement n° 1 que voici:

«B. Compléter cet article par l'alinéa suivant:

«Les arrêtés pris en vertu de cette habilitation au Roi cessent de produire leurs effets s'ils n'ont pas été confirmés par la loi dans les 6 mois de leur entrée en vigueur. La confirmation rétroagit à cette dernière date.»

«B. Aan dit artikel een lid toevoegen, luidende:

«De besluiten genomen krachtens deze machtiging aan de Koning houden op gevolg te hebben indien ze niet bij de wet worden bekrachtigd binnen zes maanden na hun inwerking-treding. De bekrachtiging werkt terug tot die laatste datum.»

Le vote sur les amendements est réservé.

De stemming over de amendementen wordt aangehouden.

Artikel 5 luidt:

Art. 5. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de bepalingen van voornoemde wet van 19 december 1997 en van voornoemd koninklijk besluit van 2 april 1998 aanvullen, wijzigen, vervangen of opheffen, teneinde de noodzakelijke maatregelen te treffen om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de verordeningen of richtlijnen aangenomen krachtens het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Art. 5. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, compléter, modifier, remplacer ou abroger les dispositions de la loi du 19 décembre 1997 précitée et de l'arrêté royal du 2 avril 1998 précité, en vue de prendre les mesures nécessaires pour se conformer aux obligations qui résultent des règlements ou directives adoptés en vertu du Traité instituant la Communauté européenne.

De heren Coene en Hatry stellen volgend amendement voor:

«Aan dit artikel een lid toevoegen, luidende:

«De besluiten tot omzetting van Europese richtlijnen die krachtens deze machtiging aan de Koning zijn genomen, houden op gevolg te hebben indien ze niet bij de wet worden bekrachtigd binnen zes maanden na hun inwerking-treding. De bekrachtiging werkt terug tot die laatste datum.»

«Compléter cet article par l'alinéa suivant:

«Les arrêtés de transposition de directives européennes pris en vertu de cette habilitation au Roi cessent de produire leurs effets s'ils n'ont pas été confirmés par la loi dans les 6 mois de leur entrée en vigueur. La confirmation rétroagit à cette dernière date.»

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsontwerp hebben later plaats.

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW MERCHIEERS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR VEILIGHEID EN STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN LEEFMILIEU OVER «DE FINANCIËLE HULP DIE OCMW'S AAN ASIELZOEKERS EN/OF ILLEGALLEN MOETEN BIJEN, TENGEVOLGE VAN EEN ARREST VAN HET ARBITRAGEHOF»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME MERCHIEERS AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SÉCURITÉ ET SECRÉTAIRE D'ÉTAT À L'INTÉGRATION SOCIALE ET À L'ENVIRONNEMENT SUR «L'AIDE FINANCIÈRE QUE LES CPAS DOIVENT OFFRIR AUX DEMANDEURS D'ASILE ET/OU AUX CLANDESTINS, PAR SUITE D'UN ARRÊT DE LA COUR D'ARBITRAGE»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merchiers.

Het woord is aan mevrouw Merchiers.

Mevrouw Merchiers (SP). — Mijnheer de voorzitter, op 22 april 1998 heeft het Arbitragehof een arrest geveld over enkele artikelen van de wet van 15 juli 1996, waarbij onder meer het woord «uitvoerbaar» werd vernietigd in het derde en het vierde lid van artikel 57, paragraaf 2, van de wet op het OCMW van 8 juli 1976, zoals gewijzigd door de wet van 15 juli 1996.

Die vernietiging heeft tot gevolg dat OCMW's voortaan financiële hulp dienen te verstrekken aan asielzoekers en/of illegalen die een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten, maar die bij de Raad van State in beroep zijn gegaan tegen een afwijzende beslissing van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen of de Vaste Beroepscommissie.

Kan de staatssecretaris bevestigen dat de federale overheid de financiële hulpverlening die door de OCMW's in toepassing van dit arrest van het Arbitragehof wordt verstrekt, integraal zal terugbetalen aan de betrokken OCMW's? Kan of moet daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen verschillende situaties naargelang van de datum van de aanvraag van de hulpverlening?

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Peeters.

De heer Peeters, staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid. — Mijnheer de voorzitter, het Arbitragehof heeft in zijn arrest van 22 april 1998 inderdaad bepaald dat het woord «uitvoerbaar» in het betrokken artikel van de OCMW-wet dient te worden vernietigd. Dit arrest is voor ons een basisgegeven inzake het beleid terzake. Concreet betekent

dit dat uitgeprocedeerde asielzoekers nog een recht op maatschappelijke dienstverlening kunnen laten gelden zolang de Raad van State zich niet heeft uitgesproken over het beroep tegen de beslissing van de commissaris-generaal die de onontvankelijkheid van de asielaanvraag bevestigt, of tegen de negatieve beslissing inzake erkenning van de Vaste Beroepscommissie.

De federale regering onderzoekt momenteel hoe ze het door het arrest van het Arbitragehof gecreëerde recht op maatschappelijke dienstverlening zal toekennen. Die maatschappelijke dienstverlening kan op twee manieren worden gegeven: zoals nu reeds geregeld is voor de asielzoekers tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek ofwel in de vorm van opvang in de open centra ofwel via steunverlening door de OCMW's.

We streven er naar om voor de meerderheid van uitgeprocedeerde asielzoekers die krachtens dit arrest een verlengd beroep kunnen doen op maatschappelijke dienstverlening, een opvang te kunnen organiseren in een van de opvangcentra. Dit vraagt echter een belangrijke wijziging van de structuur, de capaciteit en de organisatie van die centra. Voor de vluchtelingen die door het OCMW al financieel werden gesteund tijdens de periode die het uitvoerbaar bevel voorafging, opteren we voor de tweede mogelijkheid, namelijk de verlenging van de steun door een OCMW. Het is evident dat de toegekende financiële steun integraal ten laste zal worden genomen door de federale overheid.

Wij bereiden een omzendbrief voor om de OCMW's in te lichten over de gevolgen van dit arrest en over onze intenties tot terugbetaling van de door hen verleende steun. Ik heb hiervoor trouwens bijkomende kredieten gevraagd aan de minister van de Begroting. De budgettaire weerslag van deze maatregel is immers aanzienlijk.

Wat de tweede vraag betreft, kan ik antwoorden dat het arrest van het Arbitragehof in de eerste plaats geldt voor de toekomst en dat dus alleen de asielzoekers en illegalen die na de publicatie van het arrest in het *Belgisch Staatsblad* in de situatie verkeren die in het arrest wordt beschreven, automatisch in het systeem zullen kunnen intreden indien er een aanvraag tot steunverlening is.

De bijzondere wet op het Arbitragehof voorziet wel in de mogelijkheid om vroegere beslissingen die genomen zijn op basis van de vernietigde bepaling, geheel of ten dele in te trekken op verzoek van degenen die partij zijn geweest of behoorlijk werden opgeroepen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Dames en heren, ik stel voor onze werkzaamheden op te schorten in afwachting van de komst van de eerste minister.

De vergadering is geschorst.

La séance est suspendue.

— *De vergadering wordt geschorst om 10.50 uur.*

La séance est suspendue à 10 h 50.

Ze wordt hervat om 11.15 uur.

Elle est reprise à 11 h 15.

De voorzitter. — De vergadering is hervat.

La séance est reprise.

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE RÉGLANT LA RESPONSABILITÉ PÉNALE DES MEMBRES DE GOUVERNEMENT DE COMMUNAUTÉ OU DE RÉGION

Discussion générale

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT REGELING VAN DE STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN LEDEN VAN EEN GEMEENSCHAPS- OF GEWEST-REGERING

Algemene bespreking

M. le président. — Nous abordons l'examen de la proposition de loi.

We vatten de bespreking aan van het wetsvoorstel.

Conformément à notre Règlement, le texte adopté par la commission servira de base à notre discussion. (*Voir document n° 1-969/7 de la commission des Affaires institutionnelles du Sénat. Session 1997-1998.*)

Volgens het Reglement geldt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking. (*Zie document nr. 1-969/7 van de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1997-1998.*)

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Desmedt, rapporteur (PRL-FDF). — Monsieur le président, la proposition de loi qui nous est soumise a été déposée le 30 avril par M. Vandenberghe et consorts. Elle concerne la mise en application de l'article 125 de la Constitution, d'ailleurs promulguée ce jour au *Moniteur belge*, et doit être lue en parallèle avec celle relative à l'application de l'article 103 sur la responsabilité pénale des membres du gouvernement fédéral et dont nous ne sommes pas saisis.

La proposition déposée par M. Vandenberghe et consorts vise, dans les grandes lignes, à attribuer à la cour d'appel la compétence de juger les ministres pour les actes qu'ils ont commis dans l'exercice de leurs fonctions et pour ceux qu'ils n'ont pas commis dans l'exercice de leurs fonctions mais pour lesquels ils sont poursuivis lorsqu'ils font partie d'un gouvernement.

Les poursuites sont menées par le procureur-général près la cour d'appel et une possibilité de pourvoi en cassation est introduite.

Au cours des travaux en commission, deux points ont été soulevés de manière particulière. En premier lieu, on a évoqué la situation d'un ministre qui ferait partie de plusieurs gouvernements et qui aurait des responsabilités à la fois aux niveaux communautaire et régional. Dans ce cas, quelle est la cour d'appel compétente et qui peut autoriser les actes nécessitant une intervention des assemblées ?

En ce qui concerne cette première interrogation, on a estimé que la fonction dans laquelle le ministre a commis les faits qui lui sont reprochés désignait l'assemblée compétente pour autoriser les poursuites ainsi que la cour d'appel qui serait saisie du dossier. Cependant, le cas d'un ministre qui aurait posé des actes impliquant sa responsabilité dans deux gouvernements différents, a été évoqué. Selon le premier ministre, cette possibilité n'existe pas car nous avons un système de compétences exclusif. Si, malgré tout, ce problème se posait, il conviendrait alors d'appliquer les règles de la connexité.

Le deuxième problème évoqué en commission a trait à la situation des membres des collèges bruxellois. En d'autres termes, la désignation de « membre d'un gouvernement » couvre-t-elle aussi les membres du Collège réuni de la Commission communautaire commune — à cet échelon, aucun problème ne se pose — et ceux des collèges de la Commission communautaire française et de la Commission communautaire néerlandaise ?

Le premier ministre a précisé qu'à son estime, les membres de ces collèges ne sont pas concernés par les dispositions actuelles car, étant en même temps membres du gouvernement régional bruxellois, ils sont de ce fait concernés par l'article 125. Le premier ministre a cependant admis la possibilité d'application directe aux membres du Collège de la Commission communautaire française lorsque celle-ci légifère par voie de décret sur la base de l'article 138 de la Constitution, c'est-à-dire lorsqu'elle exerce une compétence déléguée de la Communauté française.

Certains membres de la commission n'ont pas été satisfaits de cette réponse dans la mesure où l'on pourrait avoir affaire à un membre ayant commis un acte délictueux dans l'exercice de sa compétence dans une commission communautaire et qui se retrouverait devant le Conseil régional pour l'autorisation des actes de poursuites. La solution leur paraît illogique. Le premier ministre a cependant maintenu son point de vue et un amendement déposé en ce sens par le gouvernement a été adopté.

La discussion des articles a donné lieu au dépôt par le gouvernement de très nombreux amendements qui ont affiné le projet. Je vais à présent décrire les principales dispositions du texte tel qu'il a été voté par la commission et tel que nous vous le proposons aujourd'hui.

L'article 2 énumère les gouvernements concernés par la proposition de loi, à savoir le gouvernement flamand, celui de la Communauté française, celui de la Communauté germanophone, le gouvernement wallon, le gouvernement de la Région de Bruxelles-capitale, celui du Collège réuni de la Commission communautaire commune de Bruxelles, celui de la Commission communautaire française lorsqu'elle exerce sa compétence décentralisée sur la base de l'article 138 de la Constitution.

La cour d'appel sera compétente pour juger des infractions. Si les faits visés sont commis par un ministre dans l'exercice de ses fonctions, la cour d'appel du ressort du siège du gouvernement sera compétente. Par contre, si le ministre est poursuivi pour des faits commis en dehors de sa fonction, la cour d'appel de sa résidence sera compétente. Les poursuites seront intentées par le procureur général près la cour d'appel et l'information ou l'instruction du dossier sera confiée à un conseiller à la cour d'appel désigné à cet effet.

En dehors du cas de flagrant délit, toute mesure de contrainte dans le cadre d'une information ou d'une instruction ne pourra être appliquée qu'avec l'accord d'un collège de trois conseillers à la cour d'appel parmi lesquels devra se trouver le magistrat instructeur.

Pour que la chambre des mises en accusation puisse se prononcer sur le règlement de procédure, il faudra obtenir l'autorisation du conseil concerné. Il en sera de même en cas de citation directe devant la cour d'appel.

Dans le cas où l'intéressé est membre de plusieurs gouvernements, l'accord requis sera celui de l'assemblée devant laquelle le ministre est politiquement responsable pour les actes posés. À cet égard, quel sera le rôle de l'assemblée? Il consistera à vérifier la sérieux de la demande. Le projet précise les motifs de refus que pourra donner l'assemblée à la demande du parquet général. L'assemblée pourra refuser son accord si la demande est fondée sur des motifs politiques ou si des éléments fournis sont irréguliers, arbitraires ou insignifiants.

La loi précise que l'assemblée délibérera à huis clos et qu'elle pourra entendre en commission, mais séparément, le procureur général et le ministre concerné assisté de son conseil.

Si, en cours de procédure et avant la citation au fond, un ministre est poursuivi pour des faits commis en dehors de l'exercice de sa fonction et perd sa qualité de ministre, il retombe dans le droit commun.

La détention préventive ou l'arrestation, sauf le cas de flagrant délit, nécessitera l'autorisation du conseil. Si le ministre fait partie de plusieurs gouvernements, l'assemblée concernée sera celle devant laquelle il devra justifier de sa responsabilité.

Pour la procédure au fond, la cour d'appel devra siéger en assemblée générale composée de cinq membres. Cependant, si la procédure a lieu devant la Cour de Bruxelles avec des prévenus parlant les uns français et les autres néerlandais, l'assemblée générale devra être composée de sept membres, dont trois francophones et trois néerlandophones au moins.

Les arrêts de la cour d'appel seront susceptibles d'un pourvoi en cassation. Si tel est le cas, l'affaire sera renvoyée devant la même cour d'appel autrement composée pour des faits commis dans l'exercice de la fonction de ministre, et devant une autre cour d'appel pour des faits commis en dehors de cette fonction.

Enfin, les coauteurs et les complices seront poursuivis et jugés selon les mêmes règles que les ministres. La loi spéciale ne s'appliquera pas si un membre est poursuivi pour des faits commis antérieurement, alors qu'il était ministre fédéral.

Cette proposition largement amendée a été approuvée à l'unanimité par la commission des Affaires institutionnelles.

Après ce rapport, permettez-moi d'exprimer brièvement le point de vue du groupe PRL-FDF à l'égard de ce texte qui nous satisfait. En effet, il nous paraît que le choix des cours d'appel pour instruire et juger les affaires concernant les ministres est excellent, car il offre aux membres des gouvernements la garantie d'être jugés par des magistrats d'expérience qui pratiquent couramment le droit pénal. De plus, cela déchargera la Cour de cassation de l'exercice de missions qui ne sont pas traditionnellement les siennes.

Nous nous félicitons également de la volonté qui a animé les travaux de maintenir un parallélisme entre les articles 59 et 120 avec les articles 103 et 125 de la Constitution. Durant les débats à la Chambre, il avait été question de calquer le système de responsabilité pénale des ministres sur le privilège de juridiction des magistrats. Nous considérons cette idée comme négative car la situation des ministres diffère totalement de celle des magistrats. Il est heureux qu'au cours de la discussion, on ait choisi de rapprocher la situation des ministres de celle des parlementaires.

Nous saluons également les précisions qui ont été introduites concernant le rôle exact que doivent jouer les parlements dans la procédure. En tant qu'instances politiques, leur mission est strictement limitée au contrôle du caractère abusif ou non des poursuites. Il ne leur appartient en aucun cas de se prononcer sur le fond des affaires ni de remplir les tâches dévolues aux juridictions d'instructions.

La commission des Affaires institutionnelles s'est longuement attardée sur le sort à réserver aux personnes qui sont à la fois ministre communautaire et ministre régional.

Nous espérons que la solution finalement adoptée à l'initiative du gouvernement permettra d'éviter les problèmes suscités par les doubles autorisations communautaires et régionales, sans causer de nouvelles difficultés.

En ce qui concerne la composition de l'assemblée générale des cours d'appel, un juste compromis a été acquis entre les garanties d'impartialité du tribunal jugeant les ministres et le souci de ne pas paralyser les cours d'appel en monopolisant trop de magistrats pour le jugement des ministres.

Enfin, il est heureux qu'une possibilité soit offerte aux ministres jugés d'introduire un pourvoi en cassation même si l'on peut regretter que ces personnes soient privées du double degré de juridiction.

Monsieur le président, je dirai pour conclure que le PRL-FDF apporte son soutien à ce texte qu'il estime globalement positif et source de progrès par rapport à la situation actuelle. La mise en pratique de ces nouvelles législations, que personne ne souhaite bien sûr mais dont personne ne peut écarter l'éventualité, nous dira si des adaptations ou des modifications sont nécessaires pour répondre au mieux au double objectif qui a guidé nos travaux : protéger la fonction ministérielle sans accorder de privilèges indus aux ministres.

Nous voterons ce texte avec conviction. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le président, en tant que sénateur de communauté, je voudrais dire ma satisfaction de pouvoir m'exprimer sur ce sujet et qui plus est, en présence, cette fois, du premier ministre.

La proposition de loi spéciale qui nous est soumise aujourd'hui vise à mettre immédiatement en œuvre l'article 125 de la Constitution que nous avons voté la semaine dernière. Cette fois-ci, on n'attend plus 167 ans pour mettre en œuvre un texte constitutionnel. Le Parlement a bien travaillé.

La proposition de loi détermine la procédure à suivre pour les poursuites et le jugement des membres des gouvernements de communauté et de région.

En ce qui concerne la procédure d'instruction, les fonctions de juge d'instruction seront exercées par un conseiller à la cour d'appel et les fonctions de procureur du Roi par le procureur géné-

ral. Les mesures de contrainte ne peuvent être ordonnées que par un collège, composé du conseiller instructeur et de deux autres conseillers à la cour d'appel. Cette procédure est identique à celle qui est actuellement prévue par la loi temporaire du 17 décembre 1996 et doit permettre d'offrir toutes les garanties contre des mesures de contrainte arbitraire. Au terme de l'instruction, c'est le procureur général qui demande l'autorisation soit de procéder à la citation directe, soit de requérir le règlement de la procédure. Lorsque la cour d'appel est saisie, elle se prononce en assemblée générale composée de cinq membres. Cette composition qui vise à éviter que l'opinion d'un seul juge puisse prédominer, permet également d'éviter le blocage du travail de la cour d'appel, et ce parce qu'elle n'est pas trop lourde.

En ce qui concerne l'autorisation de l'assemblée, je voudrais formuler deux observations.

Le texte initial de la proposition prévoyait que lorsque l'infraction était liée à la fonction, l'autorisation devait être demandée à l'assemblée devant laquelle le ministre était responsable. En revanche, lorsque l'infraction n'était pas liée à la fonction et que le Ministre était membre de deux gouvernements, l'autorisation devait être donnée par chacune des deux assemblées.

Il était illogique de prévoir que le membre d'un gouvernement de communauté ou de région ayant commis une infraction en dehors de l'exercice de ses fonctions, soit mieux protégé, puisque soumis à une double autorisation que celui qui a commis une infraction dans l'exercice de ses fonctions.

À la suite des remarques formulées par mon groupe ainsi que par d'autres, le gouvernement a déposé un amendement visant à dire que si le membre fait partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation requise est celle du conseil de la région. Cette solution nous paraît cohérente. En effet, le conseil de région est souvent celui pour lequel on a été élu directement. Si tel n'est pas le cas, la solution du conseil de région se justifie par le fait que le ministre qui est à la fois ministre régional et communautaire doit être domicilié dans la région.

Ma deuxième observation porte sur l'amendement du gouvernement déterminant et précisant le rôle de l'assemblée lorsqu'elle est saisie d'une demande d'autorisation. L'assemblée peut refuser son autorisation lorsqu'il s'avère que tant l'action publique que les faits sont manifestement fondés sur des motifs politiques ou que les événements fournis sont irréguliers, arbitraires ou insignifiants. En d'autres termes, ce n'est que dans les cas exceptionnels que l'Assemblée devra refuser son autorisation. L'autorisation devrait être la règle.

L'amendement précise aussi qu'aucun débat contradictoire ne peut avoir lieu devant l'assemblée. À mes yeux, cela va de soi puisque l'assemblée ne joue pas le rôle de juridiction d'instruction, mais intervient uniquement comme filtre.

Je crois qu'il convient de modifier d'urgence les différents règlements d'assemblées pour que les mêmes conditions soient prévues en ce qui concerne la demande d'autorisation introduite dans le cadre d'une levée d'immunité parlementaire. Je déposerai d'ailleurs une proposition de modification du règlement du Sénat en ce sens.

Je conclurai en disant que mon groupe se réjouit du fait que la proposition de loi réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements et de communauté et de région entre en vigueur au même moment que l'article 125 de la Constitution. Le 1er juillet 1998 le nouveau régime de responsabilité pénale des ministres sera dès lors d'application.

Mon groupe insiste pour que le projet de loi réglant la responsabilité civile des ministres soit déposé dans les meilleurs délais. Il est impératif que ce texte soit voté avant la fin de cette législature. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, in het verleden zijn verscheidene pogingen gedaan om een allesomvattende uitvoeringswet met betrekking tot de strafrechtelijke aansprakelijkheid van ministers tot stand te brengen. De subcommissie Grondwet, die in december 1996 in de Kamer werd opgericht

en werd belast met het uitwerken van een aangepaste regeling, was het erover eens dat de artikelen 103 en 125 dienden te worden gewijzigd, alvorens aan een uitvoeringswet kon worden begonnen.

Bij de bespreking in de plenaire vergadering van vorige week over de herziening van de artikelen 103 en 125 van de Grondwet zijn de nieuwe basisopties voor een regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van ministers in ons land uitvoerig aan bod gekomen. Het voorstel van bijzondere wet tot regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de leden van een gemeenschaps- of gewestregering, dat we vandaag bespreken en dat ik samen met de heren Erdman en Lallemand en mevrouw Delcourt-Pêtre indiende, moet dan ook worden beschouwd als een meer gedetailleerde en procedurele vervollediging van deze nieuwe grondwetsbeginselen. Artikel 125 van de Grondwet is trouwens vandaag reeds in het *Belgisch Staatsblad* verschenen. Dit voorstel van uitvoeringswet beoogt de grootst mogelijke symmetrie met het voorstel tot regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de ministers van de federale regering.

Het voorstel van bijzondere wet snijdt zes grote thema's aan, die kunnen worden teruggevonden in zes titels. Ik zal twee elementen ervan toelichten en verwijs voor de inhoud van het voorstel van bijzondere wet naar het uitstekende verslag. Voor dit verslag richt ik trouwens een woord van dank tot de rapporteur, de heer Desmedt en tot de diensten van de Senaat.

Titel I omschrijft het toepassingsgebied van de wet en preciseert in artikel 2 het beginsel dat wordt verwoord in het eerste en het derde lid van artikel 125 van de Grondwet. Krachtens dit Grondwetsartikel wijst de wet het bevoegde hof van beroep aan. In welke regeling voorziet de bijzondere wet ?

Luidens het voorstel is uitsluitend het hof van beroep van het rechtsgebied waar de regering waarvan het betrokken lid deel uitmaakt zijn zetel heeft, bevoegd voor de berechting van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering voor de misdrijven die hij heeft gepleegd tijdens de uitoefening van zijn ambt. Indien het lid deel uitmaakt van verschillende regeringen, dan wordt zijn hoedanigheid van lid van een gemeenschaps- of gewestregering waarin hij de voornoemde misdrijven mocht hebben gepleegd, als het bindend criterium beschouwd om de bevoegdheid van het hof van beroep *rationi loci* te bepalen. Voor misdrijven gepleegd buiten de uitoefening van zijn ambt, zijn de hoven van beroep van de plaats van het misdrijf, van de verblijfplaats van de verdachte en van de plaats waar de verdachte gevonden is, gelijkelijk bevoegd. Dit zijn de gemeenrechtelijke regels inzake de territoriale bevoegdheid, maar dan getransponeerd naar de hoven van beroep.

Tijdens de commissiebesprekingen werd door enkele leden terecht de vraag gesteld of de benaming «lid van een gemeenschaps- of een gewestregering» ook doelt op de leden van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de leden van het College van de Franse Gemeenschapscommissie en de leden van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De heer Hotyat en mevrouw Willame-Boonen hebben hierop het amendement nummer 3 ingediend, waarin deze colleges worden opgesomd. Hierop diende de eerste minister een subamendement in, dat de leden van het College van de Franse Gemeenschapscommissie en die van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie aan de toepassing van de bijzondere wet onttrekt, maar de leden van het College van de Franse Gemeenschapscommissie niet, voor zover artikel 138 van de Grondwet wordt toegepast. Ik ben het volkomen eens met deze redenering, die een parallelisme bevat met artikel 36, paragraaf 2, van de bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen.

Ik wens hierbij de woorden van de eerste minister te citeren: «De leden van de colleges kunnen alleen op dezelfde manier worden behandeld als de leden van een gemeenschaps- of gewestregering, wanneer de gemeenschapscommissies over een normatieve bevoegdheid beschikken die te vergelijken is met die van de andere gewesten en gemeenschappen; omgekeerd kan de bijzondere wet niet worden toegepast wanneer de gemeenschapscommissies als gedecentraliseerde instantie optreden.»

Het amendement nummer 3, aldus gesubamendeerd, werd in de commissie eenparig aangenomen. Hierdoor werd aan artikel 2 van de uitvoeringswet een eerste paragraaf toegevoegd.

Titel II betreft de vervolging en het opsporingsonderzoek. Tijdens de besprekingen in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden van de Senaat werd ook nog extra aandacht besteed aan een ander probleem dat rijst in het kader van het hoofdstuk IV van titel II, waarin het verlov van de gemeenschaps- of gewestraad voor de rechtstreekse dagvaarding of de vordering tot regeling van de rechtspleging wordt geregeld.

Zoals de tekst oorspronkelijk was geconcipieerd, zou het niet uitgesloten zijn dat twee assemblees verlov moeten geven indien een persoon die lid is van twee regeringen, een misdrijf heeft gepleegd buiten de uitoefening van zijn ambt. De oplossing waarvoor in de commissie werd geopteerd, leidde tot tal van amendementen. Wat was die oplossing? Er werd voorgesteld dat in de voornoemde hypothese enkel de gewestraad zich zou uitspreken over het verzoek tot verlov. Als in deze eventuele gevallen van cumulatie wordt geopteerd voor de gewestraad, betekent dit de facto dat het verlov wordt gegeven door de raad waarvoor de betrokkene rechtstreeks is verkozen. Het bijkomend voordeel hiervan is dat ook extra-parlementaire gemeenschaps- of gewestministers onder deze regeling vallen.

Net zoals de herziening van de artikelen 103 en 125 van de Grondwet is deze uitvoeringswet het resultaat van een goede samenwerking zowel in de Senaat zelf als tussen Kamer en Senaat. De vergaderingen van vorige week en van vandaag zijn historische momenten. Misschien zijn we daarom maar met enkelen aanwezig, want alleen de geschiedenis zal vaststellen dat hier geschiedenis wordt geschreven. Op het ogenblik zelf wordt dat zelden vastgesteld. Op deze wet hebben we 150 jaar gewacht, maar nooit was er in Kamer en Senaat een meerderheid of de politieke wil. Vandaag is het zover en krijgen we een evenwichtige invulling van de artikelen 103 en 125 van de Grondwet. Daarom zal de CVP-senaatsfractie dit voorstel van bijzondere wet met overtuiging goedkeuren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, de heer Vandenberghe heeft gelijk: we schrijven geschiedenis. We hoeven hieromtrent niet zo schroomvallig te zijn.

Ik verheug mij ook over de samenwerking tussen Kamer en Senaat. We moeten ons echter hoeden voor misverstanden en daarom is er een goede coördinatie nodig om tot gelijklopende teksten te komen. Er mogen bijvoorbeeld geen verschillende termen gebruikt worden in de uitvoeringswetten van beide grondwetsartikelen. Dat zou alleen maar voer voor constitutionalist zijn.

Wat het voorstel zelf betreft, verwijs ik ook naar het uitstekend verslag van de heer Desmedt. Hij heeft opnieuw getuigd van vlijt en nauwgezetheid.

Ik wil geen oude koeien uit de gracht halen en geen vroegere discussiepunten bovenhalen, maar wil mij beperken tot twee opmerkingen.

Indien we uitgaan van het concept dat de betrokken instellingen verlov moeten geven voor een rechtstreekse dagvaarding of een vordering tot regeling van de rechtspleging, was het beter geweest te opteren voor een verlov op stukken, zonder debat. Men heeft absoluut willen vermijden dat er een tegensprekelijk debat wordt gevoerd, maar ik heb er al op gewezen dat er in de neerslag van de besprekingen onvermijdelijk elementen zullen sluipen die storend zullen zijn, indien ze niet tegensprekelijk worden behandeld. In plaats van te opteren voor een niet-tegensprekelijk debat, had men veel beter het verlov van de betrokken instelling gevraagd op basis van stukken, waarbij eventueel bijkomende stukken, bijkomende informatie en nota's hadden kunnen worden ingediend, zodat de beslissing kon worden genomen op grond van de dossiers die ter beschikking lagen.

Een tweede bedenking is volgens mij essentiëler. Onlangs heb ik nagetrokken hoe de bijzondere procedure in verband met artikel 59 van de grondwet in de verschillende instellingen wordt uitgevoerd. Tot mijn verbazing heb ik vastgesteld dat er terzake

grote verschillen zijn. De ene instelling voorziet in de mogelijkheid de betrokkene te horen of in de bijstand van een advocaat; de andere voorziet in het horen in openbare vergadering of in een debat pro en contra.

Het behoort natuurlijk tot de autonomie van iedere instelling om haar eigen reglement op te stellen. Als we zien welke inspanningen er zijn geleverd om in deze materie tot eenzelfde regeling voor federale en gewest- en gemeenschapsministers te komen, dan zou het toch nuttig, misschien zelfs noodzakelijk zijn de procedure voor de uitvoering van artikel 59, maar nu ook voor artikel 125 — onverminderd de procedure van de Kamer van volksvertegenwoordigers in uitvoering van artikel 103 — in de verschillende instellingen ook totaal gelijklopend te maken. Ik hoop dat we in de toekomst niet meer genoodzaakt zullen zijn die procedure toe te passen, maar het grote publiek zal er niets van begrijpen als het de totaal uiteenlopende procedures ziet. Men zou zelfs ten onrechte kunnen vermoeden dat een instelling een bepaalde procedure toepast ter bescherming van haar leden. Een harmonisatie van de reglementen waarin de procedure wordt vastgelegd, is essentieel. Op dit vlak is er een taak weggelegd voor de conferentie van voorzitters. Ik reken hierbij op uw initiatief, mijnheer de voorzitter. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le président, je m'accorde avec ce qu'ont fort bien dit mes estimés collègues, MM. Erdman et Vandenberghe.

Je voudrais remercier le premier ministre de l'intérêt qu'il a accordé à cette proposition de loi et souligner l'importance de sa contribution à ce débat comme à tous ceux auxquels il participe. J'ai apprécié la qualité des amendements apportés au texte original. Nous voterons donc le nouveau texte avec conviction.

Nous espérons que les autres travaux parlementaires relatifs à des articles de la Constitution connaîtront des solutions aussi heureuses. Rien n'est garanti, mais nous ferons l'impossible pour aboutir dans des délais rapprochés.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik wil toch een kleine domper zetten op het enthousiasme over het zogenaamde historisch belang van een ontwerp waarop inderdaad reeds 150 jaar wordt gewacht. Met het regelen van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de leden van de gemeenschaps- en gewestregeringen wordt weliswaar een stap in de goede richting gezet. Mijn fractie is echter van mening dat dit tot de wetgevende bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten zelf behoort. Verder vinden wij dat de bemoeienis van de diverse assemblees in de voorgestelde procedure nog veel te ruim blijft en betreuren wij het dat nog steeds geen oplossing werd gevonden voor de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de gemeenschaps- en gewestministers.

Bij de stemming zullen wij dan ook uiting geven aan onze onvoldaanheid terzake.

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten. Ik stel voor de artikelsgewijze bespreking vanmiddag te houden.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close. Il sera procédé cet après-midi à la discussion des articles.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER ANCIAUX AAN DE EERSTE MINISTER OVER «EEN MILJARDENSUBSIDIE VAN DE FEDERALE REGERING AAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR HET LEOPOLD-COMPLEX»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. ANCIAUX AU PREMIER MINISTRE SUR «UNE SUBVENTION DE PLUSIEURS MILLIARDS DU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL AU PARLEMENT EUROPÉEN POUR LE COMPLEXE LÉOPOLD»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Anciaux.

Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, einde mei kwam ik in het bezit van een zogenaamd «Memorandum of Understanding» tussen de Belgische regering en het Europees Parlement met betrekking tot de financiering van de aankoop en het bouwrijp maken van de bouwgrond waarop de firma «Forum Leopold» het D3-gebouw optrok.

Zoals men weet, vormt het D3-gebouw een onderdeel van het Leopoldcomplex of de zogenaamde «Caprice des Dieux». Het is het gebouw in Brussel waar het Europees Parlement zijn kantoren en vergaderzalen heeft.

Dit «Memorandum of Understanding» bevestigt dat de Belgische Staat zal instaan: voor de betaling van 4 288 miljard frank voor de NMBS-terreinen van het station Leopoldswijk die werden overgedragen aan de bouwpromotor Forum Leopold voor de bouw van het D3-gebouw; voor de betaling van 2,4 miljard frank voor het bouwrijp maken van deze terreinen met inbegrip van de infrastructuurwerken en de overwelfing van het station Leopoldswijk; voor het onderhoud van die overwelfing waarvan de kostprijs 161,9 miljoen bedraagt en voor de vrijstelling van betaling van BTW voor een bedrag van 400 miljoen frank.

Met dit «Memorandum of Understanding» engageert de Belgische regering zich voor een bedrag van een kleine 7,25 miljard frank. Het is de kroon op het werk van een onderhandelingsronde tussen het Europees Parlement, de Belgische regering en de bouwpromotoren, die minstens acht jaar aansleepte.

Laten we de chronologie van de feiten eens bekijken. Het verhaal begint op 8 december 1990 met een ontmoeting tussen de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken Eyskens en de heer Peters, lid en ondervoorzitter van het Europees Parlement, over het ter beschikking stellen van de bouwgrond voor het D3-gebouw.

In de eerste helft van 1991 zijn er gesprekken tussen de administratie van het Europees Parlement en vertegenwoordigers van de kabinetten van eerste minister Martens, minister van Buitenlandse Zaken Eyskens en minister van Verkeer Dehaene.

Op 25 oktober 1991 volgt een onderhoud tussen eerste minister Martens en Europees parlementsvoorzitter baron Crespo. Minister Martens deelt baron Crespo mee dat hij positief staat tegenover de terbeschikkingstelling van de NMBS-gronden.

Op 8 november 1991 schrijft Baron Crespo aan eerste minister Martens een brief waarin hij de Belgische Staat formeel voorstelt ook de nodige infrastructuurwerken op zich te nemen, namelijk het bouwrijp maken van de NMBS-gronden en het overwelfen van het Leopoldstation. De toezegging van de Belgische regering is van belang om een contract te kunnen sluiten tussen het Europees Parlement en de bouwpromotoren.

Op 18 november 1991, zes dagen voor de verkiezingen en dus in volle verkiezingscampagne, schrijft Martens aan baron Crespo dat de Belgische Staat de terreinen ter beschikking zal stellen onder dezelfde voorwaarden als deze die golden voor de terreinen voor het raadsgebouw, het Justus Lipsiusgebouw. Dit betekent dat de ontslagnemende rooms-rode regering, waartoe de Volksunie toen al enige tijd niet meer behoorde, het Europees Parlement een cadeau belooft van een goede zeven miljard frank.

Op 22 juni 1992 schrijft de nieuwe eerste minister Dehaene een brief naar het Europees Parlement waarin hij het engagement van Martens van 18 november bevestigt.

Op 18 februari 1993 ontmoet Europees parlements lid Peters, die ondervoorzitter van het Europees Parlement en voorzitter van de werkgroep Onroerendgoedbeleid is, de Belgische minister van Financiën Maystadt. Minister Maystadt bevestigt mondeling het engagement van de Belgische regering.

Op 19 mei 1993 is er een vergadering met de Belgische ambassadeur Posthuma, afgevaardigden van het Europees Parlement en Bernard de Closset, financieel directeur van de NMBS. Er wordt onderhandeld over de prijs van de infrastructuurwerken, die op 3,073 miljard wordt geschat. De bouwgrond is 168 073 m² groot en wordt op 24 620 frank per m² geschat. De totale kostprijs wordt dus op 4,138 miljard begroot.

Na nieuwe druk van het Europees Parlement, dat aandringt op de uitvoering van het engagement, bevestigt de Belgische minister van Financiën op 11 juni 1993 in een brief de afspraken van 18 februari.

In zijn brief van 27 januari 1994 aan het Europees Parlement bevestigt minister van Buitenlandse Zaken Claes, het engagement van België.

Op 8 februari 1995 vraagt de heer Hänsch, voorzitter van het Europees Parlement, in een brief aan eerste minister Dehaene hoe het zit met het engagement voor de D3-terreinen.

Op 3 april 1995 volgt het antwoord van eerste minister Dehaene. Hij herbevestigt het engagement van België en kondigt aan dat er in zijn kabinet een werkgroep werd opgericht. Hij voegt daar echter aan toe: «Je crains toutefois que le gouvernement actuel ne sera plus en mesure de prendre les décisions nécessaires, compte tenu de l'importance de l'engagement financier et de la politique de restrictions budgétaires traditionnellement imposée au gouvernement pendant la période préélectorale.»

Op 21 mei 1995 hebben de verkiezingen plaats, zoals we allen weten.

Op 28 juli 1995, net voor het zomerreces, beslist de Belgische Ministerraad officieel akkoord te gaan met «de conclusies over de Belgische verplichtingen in verband met het ter beschikking stellen van het bouwterrein voor het gebouw D3».

Op 18 november 1996 bespreekt het bureau van het Europees Parlement het onroerendgoedbeleid. Er wordt nogmaals aangedrongen op een snelle regeling van de overdracht van de grond en de betaling van de infrastructuurkosten van het D3-terrein. Op dat ogenblik bestaat er een ontwerp van protocolakkoord over het terrein dat het resultaat is van onderhandelingen tussen Tomlinson en het Europees Parlement. In dit «Memorandum of understanding» wordt voor het terrein een kostprijs van 4,215 miljard vermeld.

Op 17 maart 1997 komt dan het protocolakkoord tot stand tussen het Europees Parlement en de Belgische regering over de kosten van de bouwgrond.

Op 26 maart vindt er een ontmoeting plaats tussen eerste minister Dehaene en Gil Robles, voorzitter van het Europees Parlement. Er wordt overeengekomen dat België 2,4 miljard frank zal bijdragen in de kosten van de infrastructuurwerken. Het akkoord bepaalt dat er geen BTW moet worden betaald, wat een cadeau betekent van 360 à 380 miljoen frank. De overeenkomst houdt verder in dat de Belgische Staat zal instaan voor het onderhoud van het dak dat het station Leopoldswijk overwelft. De kosten hiervan worden geschat op 150 miljoen frank. De overeenkomst wordt schriftelijk bevestigd in een brief van 26 maart van Gil Robles aan eerste minister Dehaene.

Op 24 april 1998 bezorgt de regering het Europees Parlement ten slotte een «memorandum of understanding», waarvan ik de inhoud daarnet heb geschetst.

Over deze hele geschiedenis wil ik de eerste minister graag een paar opmerkingen maken.

Een eerste bemerking is dat dit engagement van de Belgische regering zeer ondemocratisch tot stand kwam. Het is gebaseerd op de persoonlijke toezegging van zijn voorganger, de heer Wilfried Martens, die op 18 november 1991 in een brief aan de toenmalige voorzitter van het Europees Parlement, baron Crespo, beloofde de D3-terreinen ter beschikking te stellen van het Europees Parlement, en wel onder dezelfde voorwaarden als deze waarop de terreinen voor het Justus Lipsiusgebouw ter beschikking werden gesteld van de Raad van ministers. Deze belofte werd gedaan in volle verkiezingsperiode, door een ontslagnemend eerste minister, zes dagen voor de verkiezingen van 24 november 1991.

De volgende eerste minister, dezelfde als de huidige, bevestigde dit engagement op 22 juni 1992, kort na zijn aantreden als eerste minister. Hij achtte het blijkbaar niet nodig het Parlement hierover in te lichten.

Pas op 28 juli 1995, net voor het zomerreces, kwam er een formele toezegging van de Ministerraad. Nooit werd deze beslissing voorgelegd aan het Parlement. Nochtans gaat het om een bedrag dat een belangrijk onderdeel vormt van de staatsbegroting.

Een tweede bedenking is dat de houding van de Belgische regering de positie van de promotor aanzienlijk heeft versterkt. Het Europees Parlement stelde immers als voorwaarde voor ondertekening van het erfpachtcontract van het D3-gebouw met de promotoren, dat de Belgische Staat de hogervermelde kosten op zich zou nemen. Zonder de toezegging van de Belgische Staat zou er dus geen sprake geweest zijn van een contract tussen de bouwpromotoren en het Europees Parlement.

De bouwpromotor van het D3-gebouw is het bedrijf Forum Leopold. De aandelen van dit bedrijf zijn voor 33% in handen van de Generale Maatschappij, via haar dochters Tractebel en Immobilière Intermills. Bacob heeft samen met De Volksverzekering eveneens 33% van de aandelen in handen. De moedermaatschappij Vennootschap Leopold, die half om half eigendom is van de Generale Maatschappij en Bacob bezit 5% van de aandelen. De overige 29% zijn in handen van een vijftal andere groepen, zoals de Immobilière de la Belge des Betons van Jacques Delens.

Bij de bestuurders van Forum Leopold en de Vennootschap Leopold vind ik namen terug als Hubert Detremmerie en wijlen Jef Houthuys. Ik stel dus vast dat drie van de vier Poupehangangers, Martens, Detremmerie en Houthuys, in dit dossier voorkomen. De verwevenheid tussen politici van ACW-gezindheid en de bedrijfswereld is dus duidelijk. Verklaart dit misschien het persoonlijk engagement van toenmalig eerste minister Martens van 18 november 1991 ?

Een derde bedenking betreft de doorzichtigheid en de transparantie bij het omgaan met de staatsfinanciën. Ik stel vast dat de Belgische regering zich eind 1991 heeft geëngageerd voor een bedrag van ruim zeven miljard frank. Ondertussen werden er door de bevolking enorme inspanningen geleverd om te voldoen aan de Maastrichtnorm. Daartoe werd links en rechts een miljard bespaard, maar tegelijkertijd werden er zomaar zeven miljard frank weggeschonken.

De eerste minister zal zich ongetwijfeld verdedigen met het argument dat België alles in staat moet stellen om de Europese instellingen in Brussel te houden omdat dit voor de Belgische Staat op financieel vlak heel wat positieve gevolgen heeft. Ik betwist dat niet, alhoewel ik bedenkingen heb bij een te grote centralisering in Brussel, maar vanuit democratisch oogpunt was het toch aanwezig het debat ten gronde aan te gaan. Wellicht had men dan ook kunnen discussiëren over de juiste vestigingsplaats van de Europese instellingen in Brussel. Nu is alles beslist achter gesloten deuren, in de salons van de *haute finance*, de Generale Maatschappij en Bacob, en met een staatswaarborg van zeven miljard frank. Dit is fundamenteel ondemocratisch.

Ik heb volgende concrete vragen.

Ten eerste, vindt de eerste minister het normaal dat een ontslagnemend premier zijn land engageert voor een bedrag van ruim zeven miljard frank, zonder enig parlementair debat ?

Ten tweede, waarom heeft de regering nooit gediscussieerd met het federale Parlement ?

Ten derde, kan de eerste minister mij een overzicht geven van de andere engagementen die de regering is aangegaan met betrekking tot de financiering van de aankoop van bouwgronden, het bouwrijp maken van gronden of de restauratie van gebouwen waarin internationale instellingen zich vestigden ? Ik denk onder meer aan de Europese instellingen, het Justus Lipsiusgebouw, het Berlaymontgebouw, de NAVO. Kan hij telkens aangeven welke promotoren bij deze dossiers betrokken zijn ? Ik ontvang graag een overzicht, eventueel schriftelijk, van de vele miljarden franken waartoe de Belgische Staat zich zonder enige democratische controle heeft geëngageerd.

Ten vierde, hoe zal de regering het engagement inzake het D3-gebouw betalen ? Moet dat bedrag reeds worden betaald in het begrotingsjaar 1998 of wordt de betaling doorgeschoven naar latere begrotingsjaren ? Waar in de begroting kan het Parlement een spoor van dit engagement terugvinden ?

De voorzitter. — Het woord is aan de eerste minister.

De heer Dehaene, eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, alvorens op de concrete vragen van de heer Anciaux te antwoorden, bevestig ik mijn basisstelling die de heer Anciaux perfect

heeft weergegeven. Als we een kosten-batenanalyse maken van de engagementen die de Belgische Staat heeft aangegaan en wat zij haalt uit de aanwezigheid van de internationale instellingen in Brussel, moeten we vaststellen dat we hier eerder kunnen spreken van een investering dan van een uitgave alleen al door de aanwezigheid zelf van deze instellingen en bovendien door de verhoogde aantrekkingskracht van Brussel voor de ontplooiing van allerlei activiteiten en voor de vestiging van hoofdkwartieren.

Ik kan niets toevoegen aan de feiten die de heer Anciaux naar voren heeft gebracht. Ik wens wel te benadrukken dat het engagement dat mijn voorganger bekendmaakte in zijn brief van 18 november 1991, in antwoord op de brief van 8 november 1998, het voorwerp heeft uitgemaakt van een deliberatie in de Ministerraad, die de eerste minister daarin ten volle steunde. De regering was toen ze dat engagement aanging, trouwens niet ontslagnemend. Wel was het Parlement ontbonden.

In zijn brief van 18 november 1991 stelde premier Martens in dit verband: « En ce qui concerne le fond du problème, il est correct que la situation politique actuelle, à laquelle vous faites référence *in fine* de votre lettre, oblige le pouvoir exécutif à faire preuve d'une prudence toute particulière, suite à la dissolution des Chambres, même lorsque ce gouvernement n'est pas démissionnaire. D'autre part, la politique d'accueil à l'égard des institutions des Communautés européennes est depuis toujours une constante de la politique belge, quel que soit le gouvernement au pouvoir. »

Ik heb nadien de verbintenis die de heer Martens had aangegaan, bevestigd. Dit was niet zo moeilijk omdat ik als lid van de Ministerraad aan de deliberatie over de eerste brief had deelgenomen.

Men kan erover discussiëren of, en in welke mate, over dergelijke aangelegenheden parlementaire debatten moeten worden gevoerd. Ik heb de heer Anciaux op geen enkel ogenblik horen beweren dat de gevolgde procedures niet reglementair zouden zijn. Alle vragen die onder meer door de heer Anciaux over dit thema werden gesteld, hebben steeds een volledig antwoord gekregen.

Ook voor de andere Europese instellingen hanteren we eenzelfde benadering en trachten we in de mate van het mogelijke gronden ter beschikking te stellen. Wat de NAVO betreft, werd het terrein dat wordt gebruikt voor de bouw van de zetel in concessie gegeven. Het akkoord bepaalt dat het gebouw op het einde van de concessie zal worden teruggegeven aan de Belgische Staat. De renovatie van de gebouwen van de zetel, die thans wordt overwogen, moet gebeuren op de terreinen die voor het grootste deel reeds in concessie werden gegeven en dient te worden gefinancierd met middelen uit de gemeenschappelijke begroting van de NAVO.

Wat één van de diensten van de NAVO, namelijk NACISA, betreft, heeft de regering, teneinde de dreigende delocalisatie te vermijden, zich in oktober 1996 ertoe verbonden een kantoorgebouw ter beschikking te stellen tegen de volgende voorwaarden.

In de eerste plaats moet het gebouw zich bevinden op een gedeelte van de terreinen die eerder aan de NAVO in concessie werden gegeven voor de bouw van een definitieve zetel van de organisatie.

Ten tweede wordt de prijs van de bouwwerken gedekt door de verkoop van een perceel dat al eerder voor hetzelfde doel aan de NAVO in concessie was gegeven en aan de Belgische Staat is teruggegeven.

Ten derde mag het maximumbedrag van 400 miljoen niet worden overschreden.

Wat de SHAPE betreft, werden de terreinen te Bergen ter beschikking gesteld voor zolang deze organisatie haar zetel in België behoudt.

Wat de Europese Unie betreft is er in de eerste plaats de problematiek rond het Berlaymontgebouw. Dit gebouw werd door de bedrijven Blaton, CFE, CIT en François & Fils gebouwd voor de DOSZ op een terrein van ongeveer drie hectaren dat toebehoorde aan de Staat. De Staat had zich ertoe verbonden het gebouw terug te kopen via annuïteiten en het aan de Commissie te verhuren. In een aanhangsel bij de huurovereenkomst die in 1985 werd ondertekend, had de Staat zich ertoe verbonden een renovatie-

programma uit te voeren dat onder andere het verwijderen van het asbest omvatte. Omwille van de volksgezondheid besloot de Commissie eenzijdig het gebouw te ontruimen op 1 januari 1992. Om aan de situatie het hoofd te bieden, stelde de Belgische regering een tiental vervangingsgebouwen ter beschikking tegen een jaarlijkse huurprijs van 1,5 miljard Belgische frank. Deze huurprijs komt ten laste van de overheid. Teneinde haar verbintenissen inzake de renovatie na te komen, heeft de overheid besloten de NV Berlaymont 2000 op te richten, reeds voor het gebouw werd ontruimd. Die vennootschap, waarin Citilease, de ASLK en de toenmalige BAC samenwerken met de Regie der Gebouwen, heeft een erfpachtrecht op het Berlaymontgebouw teruggekocht tegen een erfpachtcanon van drie miljard Belgische frank.

In afwachting dat zij het gesaneerde gebouw opnieuw kan betrekken, verlengde de Commissie haar huurovereenkomst tot 30 april 1997, met stilzwijgende vernieuwing van jaar tot jaar na die datum. Het protocolakkoord betreffende het complex van 8 juli 1997, dat werd gesloten tussen de NV Berlaymont 2000, enerzijds, en de Europese Commissie, anderzijds, bepaalt een verlenging van de huurovereenkomst tot de datum dat het complex ter beschikking wordt gesteld van de Commissie. Bijgevolg wordt de huurprijs van het Berlaymontgebouw voort betaald aan de vennootschap Berlaymont 2000. Het gaat om een bedrag van 500 miljoen per jaar.

Het asbest wordt thans verwijderd vóór de renovatie van het gebouw. De huidige raming van de kosten en termijnen ziet eruit als volgt: voor het grof weghalen van het asbest was 31 mei 1998 als einddatum vooropgesteld en werd de kostprijs geraamd op 2,140 miljard buiten eventueel geschil voor het fijn weghalen van het asbest. Het einde van de werkzaamheden is wellicht juli 1999, en de kostprijs zal 1,2 miljard bedragen. Het eerdergenoemde protocolakkoord voorziet in een bijdrage van België via de betaling van de nodige halfjaarlijkse afbetalingen om de kosten voor de sanering van het complex in maximaal 27 jaar af te lossen.

De renovatie van het complex wordt volledig gefinancierd door de Europese Commissie door middel van de periodieke betaling van de erfpachtcanon in 27 jaar, wat overeenstemt met de aflossing van de investeringskosten van de renovatie.

Met betrekking tot het Justus Lipsiusgebouw kan ik het volgende meedelen. De overeenkomst die op 26 februari 1985 tussen de Belgische regering en de EEG werd gesloten, voorzag in het kosteloos ter beschikking stellen van het terrein van 4,1 hectare, waarop het nieuwe gebouw van de Raad van ministers zal worden opgetrokken, en de tenlasteneming van de kosten voor het bouwrijp maken van het terrein. Deze post werd als volgt geraamd: waarde van het terrein omgerekend ten opzichte van 1992: 4 miljard; diverse afbraakwerken: 13 miljoen; afbraak Résidence Palace en nieuwe huisvesting: 1,4 miljard. Het totaal van de geraamde kosten bedraagt 5,4 miljard.

In de overeenkomst van 1985 was de Staat de bouwheer voor het optrekken van het door de Raad gefinancierde gebouw. In november 1985 tekende de Staat in deze hoedanigheid een overeenkomst met de vier kandidaat-groepen die, na de aanbesteding die in 1979 werd uitgeschreven, overbleven voor het optrekken van het gebouw en die zich intussen hadden gegroepeerd onder de naam EGC. Alle werkzaamheden werden verdeeld in 43 loten, die door aanbesteding werden toegewezen aan gespecialiseerde bedrijven. Voor belangrijke werken werd soms een tijdelijk samenwerkingsverband gesloten, bijvoorbeeld voor de ruwbouw, die bijna 20% van de bouwwerken vertegenwoordigt of een bedrag van 2 miljard.

Ons aandeel in de kostprijs van de gebouwen van internationale instellingen bestaat hoofdzakelijk in het ter beschikking stellen van de grond. Dit geldt eveneens voor het Europees Parlement.

Het bedrag voor de financiering van het akkoord met het Europees Parlement werd bij wet ingeschreven in de begroting Financiën van 1997 en 1998. Dat bedrag moet worden betaald vanaf 1999 aangezien het deel uitmaakt van een lening aangegaan door het Europees Parlement voor het geheel. Dit bedrag werd in de begroting ingeschreven als een subsidie aan het Europees Parlement voor de kosten van de inplanting van zijn gebouw D3. *(Applaus.)*

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, dit applaus is niet onterecht. Ik geef toe dat het antwoord van de eerste minister indrukwekkend gedetailleerd was. Ik dank hem hiervoor.

Ik ben bereid te aanvaarden dat een kosten-batenanalyse positief zou kunnen uitvallen. Aangezien ik de eerste minister echter hoorde jongleren met miljarden, acht ik het nuttig te onderzoeken of deze cijfers inderdaad overeenstemmen met de realiteit.

Langs de andere kant komt dit over als een vorm van chantage. Ook als alles financieel positief is, is nog niet uitgelegd waarom we hierop moesten ingaan. We hebben immers toch een subsidie, of noem het een cadeau, van 7,5 miljard aan het Europees Parlement gegeven. Was het misschien toch wel een vorm van chantage? Heeft men inderdaad gezegd dat het Europees Parlement zou wegtrekken als wij niet over de brug kwamen? Op deze vragen zou ik toch graag een antwoord krijgen.

Ik kom ook terug op de brief van 18 november 1991 van de toenmalige eerste minister Martens. De premier verklaarde hier dat de Ministerraad over die brief heeft gedelibereerd en dat derhalve de toenmalige eerste minister gedekt was. Dit is voor mij een nieuw feit, maar het is in elk geval positief.

De eerste minister heeft hier ook gezegd dat de regering niet ontslagnemend was, maar dat het Parlement wel ontbonden was. Dit lijkt mij een zeer subtiel verschil. Ik neem aan dat voorzichtigheid ook voor een niet-ontslagnemende regering de regel moet zijn op een moment dat het Parlement ontbonden is. Bedoelde beslissing werd echter genomen zes dagen voor de verkiezingen. Op 22 juni 1992 heeft eerste minister Dehaene die beslissing bevestigd. Werd ook daarvoor gedelibereerd in de nieuwe Ministerraad? Hij spreekt wel over een deliberatie in de vorige Ministerraad, maar intussen was er een nieuwe regering.

Zoals ik daarstraks heb gezegd, zal ik de gedetailleerde informatie die eerste minister hier heeft gegeven nog nader bekijken en er later op terugkomen. Het was mij ook ontgaan dat die uitgave in de begroting was opgenomen.

De eerste minister beweert terecht dat we wettelijk niet verplicht zijn over dergelijke aangelegenheden een parlementair debat te houden. Ik twijfel er niet aan dat hij correct heeft geantwoord op alle parlementaire vragen die daarover werden gesteld. Toch heb ik nog een bedenking. De situatie doet mij enigszins denken aan de Rwanda-crisis. Ook toen werd achteraf gezegd dat het Parlement niet voldoende vragen had gesteld. Dat was echter niet verwonderlijk omdat het Parlement niet over correcte gegevens beschikte.

Het zou goed zijn als de regering in zulke belangrijke dossiers zelf vrijwillig het Parlement zou informeren. Een uitgave van 7,5 miljard is toch geen peulenschil. Dit vraagt toch om een engagement van heel het Parlement. Vooral op een moment dat zwaar wordt bespaard en dat zwaar wordt ingeleverd door de bevolking, kan het niet volstaan te verwijzen naar een min of meer verdoken post op de begroting, ook al is alles dan correct verlopen. Het zou de regering sieren indien ze voor een dergelijke fundamentele aangelegenheid, waar ook veel geld mee gemoeid is, zelf het initiatief zou nemen om met het Parlement een open debat aan te gaan.

Ik zal dit dossier verder blijven volgen. Het valt immers op dat in dit dossier heel vaak dezelfde bouwpromotoren en dezelfde banken voorkomen.

De voorzitter. — Het woord is aan de eerste minister.

De heer Dehaene, eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, wat mijn brief betreft, herinner ik mij op het ogenblik niet precies welke procedure toen is gevolgd. Ik ben er in elk geval uitgegaan dat engagementen effectief moeten worden nagekomen en ik meen mij te herinneren dat wij dit toen, hetzij op het niveau van de vice-premiers, hetzij op het niveau van de Ministerraad, hebben bekeken. Ik zou dit moeten nagaan.

Men moet zich ook herinneren in welke omstandigheden deze onderhandelingen hebben plaatsgevonden. Het debat in de regering had plaats in het perspectief van de onderhandelingen in Maastricht, waarbij in het kader van het nieuwe verdrag werd

gezocht naar een oplossing van de problematiek van vestiging van de zetels. De Belgische regering stelde toen alles in het werk om de zetel van het Europees Parlement in Brussel te krijgen. Er werden onderhandelingen gevoerd met de promotoren, het Brussels Gewest, de regering en het Parlement over het bouwen in Brussel van wat men toen een « conferentie-oord » noemde om een soort *fait accompli* te creëren, namelijk dat hier de infrastructuur zou bestaan om het Europees Parlement te laten vergaderen. Heel deze operatie maakte ook deel uit van een tactisch strategisch spel om het Parlement naar Brussel te krijgen. Veeleer dan te gewagen van chantage, kan men zeggen dat het Parlement ook vragende partij was om hier over een infrastructuur te kunnen beschikken aangezien er in het Parlement een ruime meerderheid was die opteerde voor een vestiging in Brussel. Men moet de operaties van 1991 ook in deze context bekijken.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Wij zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 14.30 uur.

Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 14 h 30.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 12.25 uur.)

(La séance est levée à 12 h 25.)

SÉANCE DE L'APRÈS-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRÉSIDENTICE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 35.
De vergadering wordt geopend om 14.35 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

Mme Merchiers, pour raison de santé; MM. Ceder, Loones, pour devoirs professionnels, et D'Hooghe, en mission à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Merchiers, om gezondheidsredenen; de heren Ceder, Loones, wegens ambts- plichten, en D'Hooghe, met opdracht in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

BOODSCHAPPEN

Kamer van volksvertegenwoordigers

MESSAGES

Chambre des représentants

De voorzitter. — Bij boodschappen van 11 en 16 j juni 1998 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van 11 en 16 juni 1998 werden aangenomen:

Artikel 78

Wetsontwerp betreffende de procedure inzake wijziging van het huwelijksvermogensstelsel.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 12 juni 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 29 juni 1998.

Artikel 80

Wetsontwerp betreffende de euro.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 12 juni 1998; de uiterste datum voor evocatie is woensdag 17 juni 1998.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Kennisgeving

1° Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 11 juni 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

2° Wetsontwerp houdende instemming met volgende internationale Akten:

1. de Overeenkomst op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie tot oprichting van een Europese Politiedienst (Europol-Overeenkomst), Bijlage, en Verklaringen, gedaan te Brussel op 26 juli 1995;

2. het Protocol, opgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de prejudiciële uitlegging, door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst, en Verklaringen, gedaan te Brussel op 24 juli 1996;

3. en het Protocol, opgesteld op basis van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 41, lid 3, van de Europol-Overeenkomst betreffende de voorrechten en immuniteiten van Europol, de leden van zijn organen, zijn adjunct-directeuren en zijn personeelsleden, gedaan te Brussel op 19 juni 1997.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 11 juni 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

Herziening van artikel 125 van de Grondwet.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 16 juni 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

Par messages des 11 et 16 juin 1998, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance des 11 et 16 juin 1998:

Article 78

Projet de loi relative à la procédure de modification du régime matrimonial.

— Le projet de loi a été reçu le 12 juin 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 29 juin 1998.

Article 80

Projet de loi relative à l'euro.

— Le projet de loi a été reçu le 12 juin 1998; la date limite pour l'évocation est le mercredi 17 juin 1998.

Notification

1° Projet de loi modifiant la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurance.

— La Chambre a adopté le projet le 11 juin 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

2° Projet de loi portant assentiment aux Actes internationaux suivants :

1. la Convention sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne portant création d'un Office européen de police (Convention Europol), Annexe, et Déclarations, faites à Bruxelles le 26 juillet 1995;

2. le Protocole, établi sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, concernant l'interprétation, à titre préjudiciel, par la Cour de Justice des Communautés européennes de la Convention portant création d'un Office européen de police, et Déclarations, faits à Bruxelles le 24 juillet 1996;

3. et le Protocole établissant, sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne et de l'article 41, paragraphe 3, de la Convention Europol, les privilèges et immunités d'Europol, des membres de ses organes, de ses directeurs adjoints et de ses agents, fait à Bruxelles le 19 juin 1997.

— La Chambre a adopté le projet le 11 juin 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

Révision de l'article 125 de la Constitution.

— La Chambre a adopté le projet le 16 juin 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

MEDEDELINGEN — COMMUNICATIONS

Arbitragehof — Cour d'arbitrage

De voorzitter. — Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof aan de voorzitter van de Senaat kennis van het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de artikelen 3, tweede lid, en 5 van de wet van 14 juli 1997 tot wijziging van boek III van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur, ingesteld door de NV Ets Pollet (rolnummer 1338).

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat le recours en annulation partielle des articles 3, alinéa 2, et 5 de la loi du 14 juillet 1997 modifiant le livre III de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'État, introduit par la SA Ets Pollet (numéro du rôle 1338).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van :

1. het arrest nr. 64/98, uitgesproken op 10 juni 1998, in zake het beroep tot vernietiging van artikel 9 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds, zoals gewijzigd bij artikel 25 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 20 december 1996 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997, ingesteld door de gemeente Knokke-Heist (rolnummer 1097);

2. het arrest nr. 65/98, uitgesproken op 10 juni 1998, in zake de prejudiciële vraag over artikel 31 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendbaarheid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, gesteld door de arbeidsrechtbank te Hasselt (rolnummer 1124);

3. het arrest nr. 66/98, uitgesproken op 10 juni 1998, in zake de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van het Waalse Gewest van 5 december 1996 betreffende de Waalse intercommunales, ingesteld door J. Leclère en anderen, door de gemeente Amel en anderen, door F. Wirtz en door de «Interkommunale für des Sozial- und Gesundheitswesen der Gemeinden Amel, Büllingen, Burg-Reuland, Bütgenbach und Sankt Vith» (rolnummers 1140, 1141, 1142 en 1143);

4. het arrest nr. 67/98, uitgesproken op 10 juni 1998, in zake de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 366 tot 377 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Namen (rolnummer 1157);

5. het arrest nr. 68/98, uitgesproken op 10 juni 1998, in zake de prejudiciële vraag over artikel 39 van de wet van 13 juli 1976 betreffende de getalsterkte aan officieren en de statuten van het personeel van de Krijgsmacht, gesteld door de Raad van State (rolnummer 1164).

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

1. l'arrêt n° 64/98, rendu le 10 juin 1998, en cause le recours en annulation de l'article 9 du décret de la Communauté flamande du 14 mai 1996 réglementant le fonctionnement et la répartition du «Sociale Impulsfonds» (Fonds d'impulsion sociale), tel qu'il a été modifié par l'article 25 du décret de la Communauté flamande du 20 décembre 1996 contenant diverses mesures d'accompagnement, du budget 1997, introduit par la commune de Knokke-Heist (numéro du rôle 1097);

2. l'arrêt n° 65/98, rendu le 10 juin 1998, en cause la question préjudicielle relative à l'article 31 de la loi du 24 juillet 1987 sur le travail temporaire, le travail intérimaire et la mise de travailleurs à la disposition d'utilisateurs, posée par le tribunal du travail de Hasselt (numéro du rôle 1124);

3. l'arrêt n° 66/98, rendu le 10 juin 1998, en cause les recours en annulation partielle du décret de la Région wallonne du 5 décembre 1996 relatif aux intercommunales wallonnes, introduits par J. Leclère et autres, par la commune d'Ambève et autres, par F. Wirtz et par l'«Interkommunale für des Sozial- und Gesundheitswesen der Gemeinden Amel, Büllingen, Burg-Reuland, Bütgenbach und Sankt Vith» (numéros du rôle 1140, 1141, 1142 et 1143);

4. l'arrêt n° 67/98, du 10 juin 1998, en cause la question préjudicielle concernant les articles 366 à 377 du Code des impôts sur les revenus 1992, posée par le tribunal de première instance de Namur (numéro du rôle 1157);

5. l'arrêt n° 68/98, du 10 juin 1998, en cause la question préjudicielle concernant l'article 39 de la loi du 13 juillet 1976 relative aux effectifs en officiers et aux statuts du personnel des Forces armées, posée par le Conseil d'État (numéro du rôle 1164).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

Europees Parlement — Parlement européen

De voorzitter. — Bij brief van 9 juni 1998 heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden :

a) een besluit over het voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de toetreding van de Europese Gemeenschap tot de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee;

b) een resolutie over de aanbeveling van de Commissie betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en van de Europese Gemeenschap (opgesteld overeenkomstig artikel 103, lid 2, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap);

c) een resolutie over de situatie van grensarbeiders in de Europese Unie;

d) een resolutie over het achtste jaarverslag over de Structuurfondsen 1996,

aangenomen tijdens de vergaderperiode van 27 tot en met 28 mei 1998.

Par lettre du 9 juin 1998, le président du Parlement européen a transmis au Sénat :

a) une décision sur la proposition de décision du Conseil relative à l'adhésion de la Communauté européenne à la Commission générale des pêches pour la Méditerranée;

b) une résolution sur la recommandation de la Commission concernant les grandes orientations des politiques économiques des États membres et de la Communauté (élaborée conformément à l'article 103, paragraphe 2, du traité instituant la Communauté européenne);

c) une résolution sur la situation des travailleurs frontaliers dans l'Union européenne;

d) une résolution sur le huitième rapport annuel sur les Fonds structurels 1996,

adoptées au cours de la période de session du 27 au 28 mai 1998.

— Verzending naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Envoi à la commission des Affaires étrangères.

EVOCATIE — ÉVOCATION

De voorzitter. — De Senaat heeft bij boodschap van 17 juni 1998 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ter kennis gebracht dat tot evocatie is overgegaan, op die datum, van :

Wetsontwerp betreffende de euro.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

Par message du 17 juin 1998, le Sénat a informé la Chambre des représentants de la mise en œuvre, ce même jour, de l'évocation :

Projet de loi relative à l'euro.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Finances et des Affaires économiques.

NON-EVOCATIE — NON-ÉVOCATION

De voorzitter. — Bij boodschap van 16 juni 1998 heeft de Senaat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers terugbezorgd, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het volgende niet-geëvoceerde wetsontwerp :

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 249 van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten.

Par message du 16 juin 1998, le Sénat a retourné à la Chambre des représentants, en vue de la sanction royale, le projet de loi non évoqué qui suit :

Projet de loi modifiant l'article 249 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

WETSONTWERPEN — PROJETS DE LOI

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — De regering heeft volgende wetsontwerpen ingediend :

1. Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol inzake het verbod of de beperking van het gebruik van mijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen, zoals gewijzigd op 3 mei 1996 (Protocol II zoals gewijzigd op 3 mei 1996) gehecht aan het Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben, aangenomen te Genève op 3 mei 1996.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

2. Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, gedaan te Brussel op 10 april 1997.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

3. Wetsontwerp houdende instemming met de volgende Internationale Akten :

1° Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Hongarije;

2° Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Polen;

3° Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Tsjechische Republiek, ondertekend te Brussel op 16 december 1997.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

4. Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds, gedaan te Brussel op 15 mei 1997.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

5. Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, gedaan te Brussel op 21 mei 1997.

— Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Deze wetsontwerpen zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

Le gouvernement a déposé les projets de loi ci-après :

1. Projet de loi portant assentiment au Protocole sur l'interdiction ou la limitation de l'emploi des mines, pièges et autres dispositifs, tel qu'il a été modifié le 3 mai 1996 (Protocole II, tel qu'il a été modifié le 3 mai 1996), annexé à la Convention sur l'interdiction ou la limitation de l'emploi de certaines armes classiques qui peuvent être considérées comme produisant des effets traumatiques excessifs ou comme frappant sans discrimination, adopté à Genève le 3 mai 1996.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires étrangères.

2. Projet de loi portant assentiment au Protocole à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs états membres, d'une part, et l'Ukraine, d'autre part, fait à Bruxelles le 10 avril 1997.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires étrangères.

3. Projet de loi portant assentiment aux Actes internationaux suivants :

1° Protocole au Traité de l'Atlantique Nord sur l'accession de la République de Hongrie;

2° Protocole au Traité de l'Atlantique Nord sur l'accession de la République Pologne;

3° Protocole au Traité de l'Atlantique Nord sur l'accession de la République Tcheque, signés à Bruxelles le 16 décembre 1997.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires étrangères.

4. Projet de loi portant assentiment au Protocole à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs états membres, d'une part, et la République de Moldova, d'autre part, fait à Bruxelles le 15 mai 1997.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires étrangères.

5. Projet de loi portant assentiment au Protocole à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs états membres, d'une part, et la Fédération de Russie, d'autre part, signé à Bruxelles le 21 mai 1997.

— Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires étrangères.

Ces projets de loi seront imprimés et distribués.

VRAGEN OM UITLEG — DEMANDES D'EXPLICATIONS

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — Het bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen :

1. van de heer Istasse aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «onderhandelingen met het oog op de herziening van het dubbelbelastingverdrag tussen België en de Bondsrepubliek Duitsland»;

2. van de heer Mahoux aan de minister van Justitie over «de dossiers van Rwandese onderdanen tegen wie in België een onderzoek is ingesteld»;

3. van de heer Ph. Charlier aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de evolutie van het Belgische beleid inzake ontwikkelingshulp in het gebied van de Grote Meren».

Deze vragen worden naar de plenaire vergadering verzonden.

Le bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes :

1. de M. Istasse au vice-premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «les négociations pour la révision de la convention entre la Belgique et la République fédérale d'Allemagne en vue d'éviter les doubles impositions»;

2. de M. Mahoux au ministre de la Justice sur «les dossiers de ressortissants rwandais faisant l'objet d'une enquête en Belgique»;

3. de M. Ph. Charlier au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «l'évolution de la politique belge en matière de coopération au développement dans la région des Grands Lacs».

Ces demandes sont envoyées à la séance plénière.

WETSVOORSTELLEN — PROPOSITION DE LOI

Inoverwegingneming — Prise en considération

De voorzitter. — Aan de orde is de inoverwegingneming van wetsvoorstellen.

L'ordre du jour appelle la prise en considération de propositions de loi.

De lijst van de in overweging te nemen wetsvoorstellen is rondgedeeld, met opgave van de commissies waarnaar het Bureau van plan is ze te verzenden.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieven die voor het einde van de vergadering te doen kennen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat die wetsvoorstellen in overweging zijn genomen en verzonden naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

La liste des propositions de loi à prendre en considération a été distribuée avec indication des commissions auxquelles le Bureau envisage de les envoyer.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions de loi comme prises en considération et envoyées aux commissions indiquées par le Bureau.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GOOVAERTS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE UITVOERING VAN HET ASTRID-PROJECT»

QUESTION ORALE DE M. GOOVAERTS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «LA MISE EN ŒUVRE DU PROJET ASTRID»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Goovaerts.

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, voor het uitrusten van de federale diensten en de burgerbescherming met een mobiel en doeltreffend, autonoom telecommunicatiesysteem was aanvankelijk een bedrag van 15 miljard uitgetrokken. De voorkeur ging uit naar het Astrid-project. De uiteindelijke kostprijs daarvan blijkt uiteindelijk minstens 25 miljard frank te belopen.

De leveranciers van dit telecommunicatiesysteem moeten de Europese Tetranorm in acht nemen, een norm die enkele maanden geleden nog niet bestond.

In het kapitaal van 6 miljard van de NV Astrid, de naamloze vennootschap van publiek recht belast met het beheer van het systeem, zou de federale investeringsmaatschappij 60% van de aandelen voor zijn rekening nemen en het Gemeentekrediet 40%. De Raad van State heeft hierover een negatief advies uitgebracht, omdat aanvankelijk was voorzien in een deelname van het kapitaal door de leveranciers. Er was immers beslist dat de bestelling zou worden geplaatst bij de kandidaat die de hoogste deelname in het kapitaal van de NV Astrid zou onderschrijven.

Vandaag zijn we beland in de fase waarin het tot een eindbeslissing moet komen over deze gedebudgetteerde overheidsbestelling. De aanbesteding is echter op een nogal weinig transparante wijze verlopen.

Het systeem moet ten vroegste tegen het jaar 2005 operationeel zijn over het hele Belgische grondgebied en ook de gemeenten moeten hun politie- en brandweerkorpsen met Astrid-apparatuur uitrusten.

De vraag rijst echter of de gemeenten wel willen investeren in zulke dure apparatuur. Ook de dienst 100 en de burgerbescherming zouden met deze apparatuur worden uitgerust, maar zouden hun afkeer voor dit systeem reeds uitdrukkelijk hebben laten blijken. Alle diensten zullen nochtans verplicht worden tot de ingebruikname ervan.

Van de vice-eerste minister had ik graag vernomen op welk bedrag de finale kostprijs van het project wordt geraamd. De aanvankelijke 15 miljard zijn reeds tot 25 miljard gestegen en naar verluidt, zouden ook deze niet volstaan. Hoe ver staat het met de uitbouw van dit project? Wie zullen uiteindelijk de gebruikers zijn? Welke van de drie of vier multinationals die een bod hebben gedaan, heeft de bestelling in de wacht gesleept? Of is dat nog niet beslist? Is de Tetranorm inmiddels definitief vastgelegd en zullen de Schengenlanden hem ook toepassen? Zal ook de dienst 100 en de burgerbescherming met de Astrid-apparatuur worden uitgerust? Wat zal de inhoud zijn van het Astrid-gegevensbestand? Werd de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke levenssfeer hierover geraadpleegd?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Tobback.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, mag ik mij veroorloven op te merken dat de onnauwkeurigheid van de vragen mij een beetje heeft verbaasd. Daarom zal ik trachten wat meer precieze informatie te geven.

De heer Goovaerts beweert dat het Astrid-systeem door de rijkswacht wordt beheerd. Hij is er ongetwijfeld van op de hoogte dat met de wet van 8 juni 1998 betreffende de radiocommunicatie van de hulp- en veiligheidsdiensten, gepubliceerd in het *Belgisch*

Staatsblad van 13 juni 1998, een beheersformule werd vastgelegd waarbij de rijkswacht juist niet betrokken is. Het desbetreffende ontwerp werd door de Senaat geëvoceerd, onder meer op vraag van de VLD-fractie, maar werd niet geamendeerd. In de commissie was er nauwelijks sprake van een bespreking en in de openbare vergadering werd er al helemaal niet over gediscussieerd. De zin van deze evocatie was mij dan ook helemaal niet duidelijk.

Voor zover het nodig is, herhaal ik dat deze wet het beheer van het systeem toevertrouwd aan de NV Astrid, een vennootschap van publiek recht, onder toezicht van de minister van Binnenlandse Zaken met betrokkenheid van de ministers die bevoegd zijn in de sectoren Justitie, Volksgezondheid en Financiën. Het Rekenhof oefent controle uit en het geheel wordt paritair beheerd door de federale overheid en de gemeenteholding. Het verbaast mij dan ook dat de heer Goovaerts spreekt over een beheer door de rijkswacht, terwijl het beheer precies werd toevertrouwd, zoals de wet het bepaalt, aan een afzonderlijk functionerende structuur.

In de vraag staat vermeld dat het systeem ongeveer 25 miljard zal kosten en dat becommert mij ten zeerste. Eerlijk gezegd, ben ik van een dergelijk cijfer niet op de hoogte en ik kreeg dan ook graag alle informatie die de heer Goovaerts daarover heeft. Het zal hem echter niet ontgaan zijn dat de parlementaire documenten over de voorbereidende werkzaamheden een uitgebreid relaas geven van de bespreking van het element kostprijs. Ter herinnering geef ik nogmaals de belangrijkste elementen.

De investering in de centrale infrastructuur wordt gedragen door het kapitaal van de vennootschap, 5,8 miljard, ingebracht door de federale investeringsmaatschappij en de gemeenteholding.

De werkingskosten van de centrale infrastructuur worden gedragen door een subsidie van de federale overheid aan de NV.

De kostprijs van de randapparatuur wordt gedragen door de gebruikers.

Indien we de prijs van de centrale infrastructuur en de kosten voor alle radioposten van alle gebruikers optellen, dan komen we aan 12 miljard. Dat cijfer wordt voortdurend vermeld en vind ik ook in alle documenten terug. Nergens vind ik een spoor van 25 miljard, maar ik herhaal dat alle informatie daarover meer dan welkom is, want dan is de situatie natuurlijk totaal anders.

De heer Goovaerts noemde dit een discreet project. Indien hij daarmee bedoelt dat we diligent zijn tewerkgegaan om de diensten snel van de nodige middelen te voorzien, dan heeft hij ongetwijfeld gelijk. Hij had het ook over een weinig transparante overheidsbestelling. Ik ben uiteraard midden in de procedure terechtgekomen, maar het spreekt vanzelf dat de aanbesteding moet gebeuren volgens de vigerende wetgeving en reglementering inzake overheidsopdrachten. Indien dit niet het geval zou zijn, kan een van de verliezende concurrenten naar de Raad van State stappen en zal hij gelijk krijgen. Ik herinner eraan dat bedoelde wetgeving precies als belangrijke doelstelling heeft de concurrentie en de transparantie te garanderen, zonder dit laatste te verwarren met publiciteit. Ik ga ervan uit dat de wetgeving gerespecteerd is met alles wat dat inhoudt op het vlak van transparantie.

De heer Goovaerts zegt dat ook de gemeenten hun politiediensten met Astrid-apparatuur moeten uitrusten. Met de interpolitiezones ontstaat er natuurlijk een nieuwe situatie, maar inderdaad, aangezien een ketting maar zo sterk is als haar zwakste schakel, zullen we ervoor moeten zorgen dat elke interpolitiezone in dit systeem meedraait. Het zou natuurlijk goed zijn dat alle gemeenten voor hun hulp- en veiligheidsdiensten zoveel mogelijk een beroep doen op Astrid. Ik zal dat overigens zoveel mogelijk stimuleren. Toch ligt het niet in mijn bedoeling om in de huidige omstandigheden van pre-hervorming de gemeenten tot wat dan ook te verplichten. Nu de regering echt werk gaat maken van de politiehervorming en ze daarin een boel geld zal investeren, zal een uniforme radioapparatuur vanzelfsprekend een modaliteit zijn die zij zal trachten op te leggen. Ik heb er overigens het volste vertrouwen in dat de dienstverlening van Astrid van die aard zal zijn dat de gemeenten spontaan zullen toetreden.

Op de vraag wie de finale gebruikers zullen zijn, luidt het antwoord dat het Astrid-project zich richt tot alle diensten betrokken bij het hulp- en veiligheidsbeleid, ongeacht hun juridisch statuut of toezienende overheid. Ik kom daar straks op terug.

Ik kan nog niet meedelen welke kandidaat de overheidsbestelling in de wacht heeft gesleept, aangezien de beslissing hierover nog niet is genomen en de administratie mij zelfs nog geen voorstel heeft gedaan. Ik kan enkel meedelen dat de evaluatieprocedure wel in haar eindfase is gekomen en dat de regering heel waarschijnlijk nog voor het zomerreces een beslissing zal kunnen nemen.

De heer Goovaerts maakte terzijde een opmerking over Tetranormen, wat bij mij onmiddellijk een belletje doet rinkelen. Het gaat hier over standaarden voor communicatieapparatuur. Het toeval wil dat ik gisteren mijn Franse collega Chevènement heb ontmoet. Ik heb daaruit geleerd dat men goed in de gaten moet houden wie men met dit probleem opzadelt. In Frankrijk is op het ogenblik een discussie aan de gang die men enigszins kan vergelijken met de oude discussie in de televisiewereld over het Pal- en het Secamsysteem. Het Franse Matra wil absoluut Tetrapolis terwijl het Amerikaanse Motorola met de Tetrastandaard werkt. Dat is wat ik gisteren heb vernomen. Men moet dus oppassen voor wat men kiest.

De heer Goovaerts (VLD). — Ik werk uitsluitend voor de Belgische diensten.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Ik beschuldig de heer Goovaerts nergens van. Ik wijs er alleen op dat promotoren van een of ander systeem meestal niet de volledige uitleg geven. Belangrijk om weten is dat er in tempore non suspecto, toen er van Tetrapolis nog lang geen sprake was, in het kader van het Astrid-project gekozen werd voor de Tetrastandaard, het enige systeem dat er toen op de markt werd aangeboden. Het probleem is inderdaad dat Tetrapolis volgens het eigen zeggen van de hoogste Franse autoriteit, niet compatibel is. Ten gevolge daarvan hebben bedrijven die met Tetrapolis werken niet kunnen meedingen naar de overheidsbestelling. Dat is niet omdat wij hen wilden uitsluiten, maar heeft alles te maken met de concurrentie tussen Franse en Amerikaanse industriële belangen. Het enige dat we altijd hebben nagestreefd is een goed functionerend radiosysteem voor een zo laag mogelijke aankoopprijs en zo laag mogelijke werkingskosten.

De heer Goovaerts verwijt ons dat we de dienst 100 in het Astrid-systeem willen inschakelen hoewel die daarvan zelf niet wil weten. Hier hebben wij te maken met een bijzonder schizofrene situatie. De dienst 100 is aangesloten op het Nationulsysteem, dat volledig door het departement Binnenlandse Zaken wordt gedragen. Als ik de heer Goovaerts moet geloven, zou dat betekenen dat ik de bestelling van mijn eigen departement ongedaan wil maken. Het was natuurlijk van in het begin de bedoeling zoveel mogelijk diensten te betrekken bij dit Astrid-systeem met eenvormige procedures, met dezelfde standaarden enzovoort. Het spreekt vanzelf dat wij ook de dienst 100 daarbij willen betrekken, maar dat is onze keuze. Zo kan het best zijn dat sommige gemeentebesturen hun brandweerdiensten niet willen laten opnemen in het systeem omdat zij die kost niet willen betalen. Ik vraag mij alleen af of dat op termijn een goede zaak is. In het begin moet er natuurlijk worden geïnvesteerd, maar het zou wel eens kunnen dat die investering snel resultaten geeft op het vlak van operationaliteit en werkings- en personeelskosten. De dienst 100 en de burgerbescherming zullen wij in het systeem integreren.

De heer Goovaerts vraagt mij, vreemd genoeg, wat de inhoud is van het bestand. Er is geen bestand. Astrid is een radiocommunicatiesysteem. Buiten de gegevens van interne werking zoals personeels- en leveranciersbestand, wordt er geen informatiebestand aangelegd. Bijgevolg is de vraag of we de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer hebben geraadpleegd, irrelevant. Aangezien er geen bestand is, hoeven we geen bestand te beveiligen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts voor een repliek.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de vice-eerste minister heeft mij een erg gedetailleerd antwoord gegeven. Ik zal hem nog enkele bijkomende elementen geven met betrekking tot de «onnauwkeurige vragen» die ik hem zou hebben gesteld.

Ik heb gezegd dat de rijkswacht bij het Astrid-project betrokken is. In confidentiële informatie lees ik hierover het volgende: «Om een keuze te maken heeft de minister van Binnenlandse Zaken de rijkswacht aangesproken. Het is de rijkswacht die het beheer van het Astrid-netwerk gaat centraliseren. De ordedienst onderzocht en vergeleek niet alleen de technische capaciteiten van de apparatuur van de deelnemers, maar vroeg ook aan de kandidaat-leveranciers in welke mate zij wilden participeren in het kapitaal van het bedrijf Astrid.»

Dat is volledig in strijd met de vennootschapswetgeving, want de bestelling zou in dat geval geplaatst worden bij de kandidaat die het meest zou betalen om te mogen meedoen. Het advies van de Raad van State heeft een einde gemaakt aan deze ongelukkige manier van handelen.

Ik citeer verder uit deze informatiebron: «De bestelling zou voor het eerste jaar alleen al draaien rond een bedrag van 15 miljard en zou evalueren naar 25 miljard.»

Er is echter nog geen definitieve toewijzing van de bestelling, hoewel dit voor 8 mei had moeten gebeuren. De vice-eerste minister suggereert dat ik zou spreken in het belang van derden, maar dat moet ik tegenspreken. Het baart mij alleen maar zorgen een project te zien starten met een kapitaal van 5,8 miljard waarvan de uiteindelijke kostprijs 25 miljard zal zijn, hoewel die geraamd was op 12 miljard.

De vice-eerste minister beweert bovendien dat aan deze NV Astrid een subsidie van 5,8 miljard wordt toegekend. Ik neem aan dat dit juist is, maar ik stel er vragen bij dat de overheid een subsidie geeft aan een NV die eigenlijk met andere, ook buitenlandse, vennootschappen in concurrentie kan treden.

De vice-eerste minister stelde zoals ik dat de toewijzing discreet gebeurde. In tegenstelling tot de heer Tobback bedoelde ik echter met «discreet» weinig transparant. Dit is een zeer belangrijk dossier waar heel veel geld mee gemoeid is en dat handelt over een zeer belangrijke informatiedoorstroming. We weten nog altijd niet op basis van welke criteria en aan wie de opdracht wordt toegekend. Wel verheugt het me dat de vice-eerste minister zich gisteren in Frankrijk is gaan informeren. Ik hoop echter dat hij objectieve informatie heeft vergaard en geen eenzijdige informatie van één van de mededingers.

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Tobback.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats heb ik mij gisteren met mijn Franse collega Chevènement slechts kort onderhouden over het dossier Tetrastandaard en Tetrapolis. De aanleiding voor mijn trip naar Parijs was immers een aantal andere dossiers. Ik heb alleen gemerkt dat de Fransen bekommerd zijn om de positie van hun nationale industrie, hetgeen hun goed recht is.

In de tweede plaats is het logisch dat de rijkswacht dit dossier heeft beheerd. Al vijf jaar zijn de technische en de administratieve diensten van de rijkswacht bezig met de voorbereiding van dit netwerk voor radiocommunicatie. Zo werden een *shortlist* en bestekken opgemaakt. Als ik één dezer dagen een beslissing moet nemen over de leverancier, dan zal dat dossier door de rijkswacht zijn voorbereid. De wetgever heeft echter beslist dat voor de uitvoering van de wet de NV Astrid moet worden opgericht, die in de toekomst het volledige systeem zal beheren. Ik kan dus enkel uitvoeren wat de wetgever heeft beslist, namelijk dat een NV wordt opgericht die volgens welbepaalde procedures tewerk moet gaan. De rijkswacht zal niet langer bevoegd zijn.

Ten derde gaat het niet om een aankoopsubsidie. Ik heb uitdrukkelijk gesteld dat de werkingskosten van de centrale infrastructuur door een subsidie van de federale overheid worden gedragen. Met andere woorden de federale overheid garandeert de NV een inkomen voor de werkingskosten.

Ten vierde zou ik de nota waarnaar de heer Goovaerts verwijst wel eens willen zien. Dit is misschien niet mogelijk, maar dan kan ik er ook moeilijk op antwoorden en kan ik de kwaliteit van de informatie niet beoordelen. Eén ding is echter zeker. Indien uit de prijsvergelijking zou blijken dat de zaak in plaats van 5,8 miljard

15 miljard of meer zou kosten, dan hebben we niet langer te maken met een probleem van een meerkost. In dat geval worden we geconfronteerd met een nieuw gegeven en dan zal ik de bestelling niet toewijzen. Ik meen dat ook mijn collega's in de regering dat niet zullen doen. Ten slotte moet deze beslissing door de Ministerraad worden genomen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT REGELING VAN DE STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN LEDEN VAN EEN GEMEENSCHAPS- OF WESTREGERING

Terugzending naar de commissie

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE RÉGLANT LA RESPONSABILITÉ PÉNALE DES MEMBRES DE GOUVERNEMENT DE COMMUNAUTÉ OU DE RÉGION

Renvoi en commission

De voorzitter. — Het voorstel van bijzondere wet moet enigszins worden aangepast met het oog op de concordantie van de teksten van Kamer en Senaat en van de bijzondere uitvoeringswetten. Hiertoe werden amendementen ingediend.

Ik stel voor dat dit wetsvoorstel dringend wordt teruggezonden naar de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden en dat deze commissie onmiddellijk vergadert opdat wij de tekst straks ter stemming kunnen voorleggen aan de plenaire vergadering.

Is de Senaat het hiermee eens?

Le Sénat est-il d'accord? (*Assentiment.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER ANCIAUX AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER «HET ONTWIKKELEN VAN ALTERNATIEVE ENERGIEBRONNEN EN HET PROMOTEN OF BOYCOTTEN VAN NIEUWE INITIATIEVEN»

QUESTION ORALE DE M. ANCIAUX AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR «LE DÉVELOPPEMENT DE NOUVELLES SOURCES D'ÉNERGIE ET LA PROMOTION OU LE BOYCOTTAGE D'INITIATIVES NOUVELLES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Anciaux.

Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de volksgezondheid en de veiligheid van de bevolking worden door de op dit ogenblik bestaande energiemiddelen zoals petroleumproducten en kernenergie, zwaar op de proef gesteld. De luchtverontreiniging neemt onaantoonbare proporties aan. De berging van radioactief materiaal vormt een onverantwoorde belasting van de volgende generaties. Bovendien zijn de huidige energiebronnen hoe langer hoe meer in handen van enkele oppermachtige groepen. Ons land is op dit vlak vrijwel volkomen afhankelijk van het buitenland. Wij beschikken zelf niet over grondstoffen. Zelfs de nutsvoorziening van elektriciteit en gas is overgegaan in buitenlandse handen.

De *de facto* monopolievorming die hiermee gepaard gaat, brengt de bevolking in een zeer kwetsbare en afhankelijke positie. De ontwikkeling van nieuwe, zuivere en duurzame energiebronnen bevindt zich in het land nog steeds in een voorhistorische fase. Zonne- of windenergie zijn nog steeds onbetaalbaar voor de gewone consument. Bovendien doet de overheid bitter weinig om alternatieve energieprojecten te ondersteunen. Het lijkt erop dat zij de huidige energieproducenten in geen geval een haarbreed in de weg wil leggen. Zo werd een project van de Gentse universiteit om goedkope en vernieuwde zonnecellen op de markt te brengen, geboycot. De uitvinder van een magnetische ontploffingsmotor, de MACDER-motor — Magnetic Amplifier Cross Directed Emitter of Radiations — wordt door de verschillende overheden in het land al dertien jaar van het kastje naar de muur gestuurd. Met een investering van een miljoen frank kan nochtans worden aangetoond dat deze motor geen energie verbruikt en geen enkele schadelijke uitstoot produceert.

In het buitenland speelt de overheid wel een actieve rol in het promoten van alternatieve energiebronnen. Zo laat de stad Arnhem in Nederland haar taxi's rijden op zinkwaterbatterijen, die een actieradius hebben van 400 kilometer en waarvan de oplaadtijd niet langer duurt dan een normale tankbeurt bij een pompstation. In Mexico City werd een exclusief project toegelikt aan Citroën voor het ontwikkelen van een zeer milieuvriendelijke en zuinige motor, waarmee alle taxi's zullen worden uitgerust. Op deze wijze tracht men in de meest ongezonde stad ter wereld het hoofd te bieden aan de luchtvervuiling.

Graag had ik van de vice-eerste minister vernomen welke initiatieven hij neemt om duurzame energie mogelijk te maken. Welke garanties biedt de regering om nieuwe initiatieven of uitvindingen op dit vlak echt kansen te geven? Hoe kan worden voorkomen dat revolutionaire en voor de volksgezondheid belangrijke vernieuwingen worden geboycot door de huidige energielobby's?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Di Rupo.

De heer Di Rupo, vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie. — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wil ik de heer Anciaux eraan herinneren dat sedert 1980, de zorg voor de ontwikkeling van initiatieven op het vlak van de alternatieve energiebronnen is toevertrouwd aan de gewesten door de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen.

*De heer Mahoux, ondervoorzitter
treedt als voorzitter op*

Dit geldt ook voor de ontwikkeling van nieuwe technologieën die gebonden zijn aan de duurzame evolutie. Het gaat meer bepaald over technologieën van rationeel energieverbruik waarvoor de gewesten trouwens een beleid voeren. Dat beleid geeft uitvoering aan de voorstellen die sinds enkele jaren door de Europese Gemeenschap naar voren worden gebracht. Een voorbeeld daarvan is het witboek over de hernieuwbare energiebronnen.

Het is aan de bevoegde gewestelijke overheid om op de kritiek van de heer Anciaux te antwoorden.

Je suis tout à fait conscient de l'importance de ces questions. La compétence de l'autorité fédérale en matière de tarification permet au ministre de l'Économie de contribuer à l'effort de promotion. Le prix rachat par le réseau, de l'énergie autoproduite, peut avoir un effet important sur ce plan. J'ai d'ailleurs incité à plusieurs reprises le Comité de contrôle de l'électricité et du gaz, au sein duquel toutes les instances sont représentées — pouvoir fédéral et pouvoirs régionaux — à proposer des mesures. L'intervention extratarifaire actuellement en vigueur, à concurrence d'un franc par kilowatt/heure, est un pas dans la bonne direction même s'il est peut-être insuffisant. C'est la raison pour laquelle nous envisageons d'adapter la réglementation actuelle des prix dans le cadre de la transposition de la directive européenne relative à l'ouverture du marché de l'électricité. Le but de cette adaptation serait, entre autres, de préciser les modalités de fixation d'un prix minimum pour le rachat de l'électricité produite par l'autoproduction ou la production combinée

vapeur-électricité. En effet, la réglementation actuelle ne nous permet d'intervenir qu'en ce qui concerne la fixation d'un prix maximum.

Par ailleurs, la Commission européenne envisage de créer un marché intérieur spécifique aux énergies renouvelables.

Quoi qu'il en soit, nous resterons attentifs à l'évolution de cette problématique, et ce dans les limites des attributions du gouvernement fédéral car, dans ce domaine, la plupart des compétences sont dévolues aux régions.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een repliek.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik vermoed dat het juist is wat de vice-eerste minister zegt. Toch wil ik wijzen op een brief van de eerste minister van 25 mei 1998 waarin hij gelet op zijn drukke agenda vraagt om het dossier over alternatieve motoren en dergelijke op te sturen daar hij geen tijd heeft om in te gaan op een uitnodiging. Het dossier werd inderdaad opgestuurd. In een brief van 10 juni 1998, schrijft de eerste minister aan dezelfde persoon: «Uw brief van 29 mei 1998 heb ik goed ontvangen en met aandacht gelezen. Daar de door u aangehaalde problematiek tot de bevoegdheden behoort van de minister van Economie, zend ik uw schrijven voor verder gevolg door aan de vice-eerste minister, Elio Di Rupo, de Meeûsquare, 43 te 1000 Brussel. Met de meeste hoogachting.»

Vice-eerste minister Di Rupo zegt mij nu dat hij niet bevoegd is. Dit is een kat en muis spel. Dit is niet ernstig. Het gaat hier toch om economische zaken.

Ik heb kennis genomen van een aantal uitvindingen die de jongste jaren werden ontwikkeld op het gebied van milieuvriendelijke en bovendien zeer goedkope energiebronnen. Het is bijna angstaanjagend dat sterk ontwikkelde uitvindingen worden opgekocht door grote lobby's of grote bedrijven om ze uit de markt te houden. Er zijn bewijzen dat de MACDER-motor werkt. Hij werkt op magnetische energie, volgens het principe dat een magneet aantrekt en ook afstoot. Nog niemand was erin geslaagd deze energie om te zetten in een bewegende structuur, in een motor.

Het betreft hier een economisch belang en economische zaken zijn de bevoegdheid van de vice-eerste minister. Het is premier Dehaene zelf die hierop heeft gewezen en het is dus aan de minister van Economische Zaken om ernstig te antwoorden op mijn vraag.

M. le président. — La parole est à M. Di Rupo, vice-premier ministre.

M. Di Rupo, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Monsieur le président, le premier ministre n'a certainement pas pu examiner le dossier quant au fond et il l'a transmis à mon département, ce qui me paraît tout à fait logique. Je n'ai pas encore eu l'occasion de prendre connaissance de ce courrier. Je chargerai mon département de l'examiner et je vous adresserai directement une réponse, monsieur Anciaux. Celle-ci sera argumentée sur le fond et elle portera également sur des aspects relatifs aux compétences des régions et du gouvernement fédéral.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER WEYTS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «DE BELASTINGINSPECTIES»

QUESTION ORALE DE M. WEYTS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LES INSPECTIONS FISCALES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Weyts.

Het woord is aan de heer Weyts.

De heer Weyts (CVP). — Mijnheer de voorzitter, met het oog op het onderzoek van de aangifte van de personenbelasting betreffende vorige aanslagjaren, stuurt de verificateur ter voorbereiding van het dossier een schrijven aan de betrokken persoonbelastingplichtige. In het document « bijlage IV » stelt de verificateur een vermogensafrekening op en verzoekt een aantal inlichtingen te verstrekken. Er volgt dan een hele lijst vragen die we niet betwisten. Onder punt 9 wordt echter gevraagd naar uitgaven zoals huishuur, onroerende voorheffing, studiekosten van de kinderen, vakantiereizen, hobby's, huwelijks-, communie- en andere feesten. Dit gaat mijns inziens zeer ver en ik vraag mij af of het normaal is dat door de belastinginspectie vragen worden gesteld die een schending van de privacy inhouden.

De voorzitter. — Het woord is aan de vice-eerste minister Maystadt.

De heer Maystadt, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de voorzitter, voor de toepassing van artikel 341 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen is het de aanslagambtenaar die, zonder daarbij de belastingplichtige te betrekken, de tekenen en indiciën moet opsommen die de onontbeerlijke grondslag vormen voor een indiciaire taxatie. Op de belastingplichtige rust enkel het tegenbewijs. Derhalve mag de aanslagambtenaar bij toepassing van artikel 316 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen aan de belastingplichtige slechts op die wijze nuttige inlichtingen vragen, van welke aard ook, bijvoorbeeld de prijs betaald voor werken aan een privé-woning.

De belastingplichtige kan de vernietiging van de aanslag vragen in de mate dat die zou steunen op tekenen en indiciën waarvan het bestaan aan het licht is gekomen door inlichtingen die de taxatieambtenaar heeft bekomen, maar waarom hij niet mocht verzoeken. Het betrokken controlecentrum zal hieraan onverwijd worden herinnerd.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. PH. CHARLIER AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR « LES VACANCES SUPPLÉMENTAIRES ACCORDÉES AUX JEUNES TRAVAILLEURS »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PH. CHARLIER AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER « DE EXTRA VAKANTIEDAGEN VOOR JONGE WERKNEMERS »

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Philippe Charlier.

La parole est à M. Philippe Charlier.

M. Ph. Charlier (PSC). — Monsieur le président, ma question entre dans le contexte de l'actualité puisque nous arrivons au terme de l'année scolaire.

Les jeunes travailleurs âgés de moins de 25 ans qui décrochent leur premier emploi dans les quatre mois suivant la fin ou l'arrêt de leurs études, pour lesquelles il bénéficiaient d'allocations familiales, peuvent obtenir des vacances supplémentaires; bien entendu, des conditions de présence au travail sont en outre demandées aux jeunes ouvriers. Ces jeunes bénéficient de vacances annuelles sur la base de la période réellement prestée. Par ailleurs, l'arrêt royal du 30 mars 1967 relatif aux vacances annuelles assimile la période scolaire à une période de travail, ce qui accroît le nombre de jours de vacances promérites l'année suivante.

Ma question est relative à l'interprétation qu'il faut donner à la notion de première occupation après la fin ou l'arrêt des études. Je prendrai deux exemples.

Premièrement, un jeune termine ses études ce mois-ci et est engagé dès le 1er septembre. Il travaille tout le mois de janvier de cette année pour payer la fin de ses études. Peut-il bénéficier de cette assimilation? En d'autres termes, l'emploi de septembre 1998 peut-il être considéré comme le premier emploi?

Deuxièmement, un jeune ayant travaillé tous les samedis durant l'année scolaire 1997-1998, termine ses études au cours de ce mois et est engagé en septembre 1998. Peut-il bénéficier de cette assimilation et sur la base de quel argument juridique formulez-vous votre réponse, madame la ministre?

M. le président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le président, en vertu de l'article 5 des lois relatives aux vacances annuelles, ont droit à des vacances supplémentaires les jeunes travailleurs qui sont occupés pour la première fois au service d'un employeur dans les quatre mois qui suivent la fin de leurs études ou de leur apprentissage. Le travail occasionnel pendant les vacances n'est pas considéré comme une première occupation pour l'application de cette disposition.

En revanche, l'activité exercée par l'étudiant le samedi, le dimanche ou le soir, en dehors des périodes de vacances, n'est pas un travail occasionnel et forme donc une première occupation, mais celle-ci ne donne pas droit à des vacances supplémentaires puisque les études ne sont pas terminées — et fait perdre le droit aux vacances supplémentaires lors de l'entrée en fonction du jeune travailleur après la fin définitive des études.

Par conséquent, dans les deux cas visés par l'honorable membre, et en fonction de la législation en vigueur, le jeune travailleur n'a pas droit à des vacances supplémentaires. Cependant, l'extension actuelle du travail en dehors de périodes de vacances imposait que l'on modifie la législation en la matière. J'ai donc fait insérer une disposition dans le projet de loi-programme portant des dispositions sociales et diverses, projet approuvé le 29 mai dernier par le Conseil des ministres et actuellement soumis au Conseil d'État pour avis qui sera probablement rendu pour le 1er juillet — j'espère ainsi déposer l'ensemble du projet à la Chambre avant la fin de la session parlementaire.

Cette disposition permettra au jeune travailleur d'accomplir un travail occasionnel pendant les périodes de présence non obligatoire dans l'établissement d'enseignement, mais en dehors des périodes de vacances scolaires, sans perdre le droit aux vacances supplémentaires lors de son engagement intervenant dans les mois qui suivent la fin définitive des études. On garde donc les conditions antérieures mais la disposition supprimera la pénalité pour les jeunes qui collaborent au paiement de leurs études, pour des raisons diverses.

Dans les circonstances actuelles, la réponse est donc négative, elle sera par contre positive dès que la loi aura été votée.

M. le président. La parole est à M. Philippe Charlier pour une réplique.

M. Ph. Charlier (PSC). — Monsieur le président, je remercie Mme la ministre de sa réponse; en effet, si la première partie m'inquiète quelque peu, la seconde me rassure tout à fait. Si la loi en question est votée avant les vacances parlementaires, cela signifie donc que les jeunes rempliraient déjà les conditions au mois de septembre pour bénéficier de cette législation.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Peut-être, si le Sénat n'évoque pas le projet de loi. Mais pour cette année-ci, le délai me paraît très court.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. HATRY AU MINISTRE DE L'AGRICULTURE ET DES PETITES ET MOYENNES ENTREPRISES SUR «UN CODE DE DÉONTOLOGIE POUR LA PROFESSION D'AGENT IMMOBILIER»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HATRY AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW EN DE KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN OVER «EEN GEDRAGSCODE VOOR HET BEROEP VAN VASTGOED-MAKELAAR»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Hatry.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, les journaux du 15 mai 1998, *De Standaard* et aussi *L'Echo*, ont fait état de façon détaillée de trois condamnations pour exercice illégal de la profession d'agent immobilier. Ces décisions ont été prises par les tribunaux de commerce d'Eupen et de Louvain et par le tribunal correctionnel de Mons.

La profession d'agent immobilier ne dispose toujours pas d'un code déontologique — j'aurais pu adresser également ma question au ministre de la Justice — alors que la loi du 30 juin 1994, entrée en vigueur le 1er août 1995 — voilà presque trois ans —, leur réserve le monopole de la fonction de syndic d'immeubles. Par conséquent, les pratiques illicites telles que les commissions occultes sur les fournitures, par exemple le mazout, ou sur les travaux et les collusions avec d'autres fournitures de services, comme par exemple le courtage d'assurances, restent monnaie courante dans cette profession.

Le ministre n'estime-t-il pas qu'il conviendrait, trois ans après l'octroi de ce véritable monopole, de doter la profession d'un code de déontologie dont la rédaction semble ardue? Il appartient d'ailleurs au ministre de sanctionner les propositions qui lui sont soumises et de les publier au *Moniteur belge* sous forme d'arrêté royal, dès qu'il les aura approuvées.

M. le président. — La parole est à M. Pinxten, ministre.

M. Pinxten, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises. — Monsieur le président, je pourrais tout simplement répondre «oui» à la question posée par M. Hatry. Mais auparavant, je tiens à réaffirmer que je partage sa préoccupation quant à la nécessité d'un code déontologique pour la profession d'agent immobilier. Les condamnations pour exercice illégal dont il a fait état confirment que cette profession nécessite un strict contrôle tant aux niveaux judiciaire que disciplinaire.

À cet effet, je tiens à signaler, nonobstant l'absence à l'heure actuelle d'un code déontologique, que les structures disciplinaires de l'Institut — les chambres disciplinaires et les chambres d'appel — sont dès à présent opérationnelles et peuvent être régulièrement saisies, notamment sur plainte, lorsqu'il y a manifestement illégalement ou atteinte à la dignité et à l'honneur de la profession. Il est dès lors inexact de faire état d'une absence totale d'actions disciplinaires dans ce domaine.

Certes, cette compétence générale ne peut remplacer en tous points les dispositions d'un code déontologique détaillé qui reprendra entre autres des dispositions préventives d'abus, notamment dans le chef des syndics, et qui prescrira les procédures que ces derniers devront suivre lors de l'accomplissement de leurs missions.

Aussi, je tiens à rappeler que l'article 7, paragraphe 1er, de la loi Verhaegen de 1976, dispose que c'est le Conseil national de l'Institut professionnel qui établit les règles de déontologie et que, dans un deuxième temps, celles-ci sont rendues obligatoires par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Cette procédure rigide s'accompagne dès lors nécessairement d'une concertation entre le Conseil national de l'Institut et le ministre de tutelle et, de par certains aspects, peut sembler fastidieuse.

C'est précisément pour cette raison que la loi-programme du 10 février 1998 pour la promotion de l'entreprise indépendante a amendé la loi Verhaegen sur ce point en précisant à l'article 46 que, dorénavant, la requête en réglementation d'une profession devra stipuler dès le départ les éléments de base des règles de déontologie que l'on désire voir réglementées.

Cela permettra de raccourcir sensiblement la procédure d'élaboration d'un code déontologique et de disposer, dès l'instant où la décision de réglementer une profession est prise, d'un minimum de règles applicables en la matière.

Concrètement, en ce qui concerne les agents immobiliers, je puis vous signaler que mes services ont fait part de mes observations sur leur projet de déontologie le 16 décembre 1997, à la suite de quoi le Conseil national m'a transmis un nouveau texte le 26 mai dernier. Ce texte fait actuellement l'objet d'une dernière vérification et pourra normalement être soumis au Conseil des ministres à la rentrée.

Ce texte prévoit un chapitre spécifique concernant les syndics qui devrait être de nature à rassurer l'honorable membre.

M. le président. — La parole est à M. Hatry pour une réplique.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, je tiens à rappeler au ministre que lors du vote de la loi du 30 juin 1994, le ministre de la Justice de l'époque, M. Wathelet, avait déjà brandi un avant-projet de code de déontologie qui se caractérisait surtout par une volonté de lutter contre les bradeurs de la profession. Toutefois, ce texte ne comprenait aucune disposition visant, par exemple, les dérivés que j'ai mentionnées dans ma question orale.

Il convient donc d'agir autrement. Si le futur code ne contient rien de plus que le texte de M. Wathelet, il sera insuffisant.

Enfin, permettez-moi de dire que le ministre ne connaît pas tout. Selon les informations que je reçois, sur deux points, de la part de certains agents immobiliers, plus de 200 réclamations ont été introduites auprès de l'Organisation des professionnels de l'immobilier, 200 réclamations aujourd'hui classées, sans suites. Or, notre débat portait sur des plaintes introduites auprès des tribunaux, l'Ordre lui-même n'instruit rien à l'heure actuelle.

En outre, le stage pour les nouveaux candidats à la profession d'agents immobiliers, imposé par la loi, n'est toujours pas organisé. Il est donc temps d'intervenir plus activement. Cela étant, je remercie le ministre de sa réponse.

M. le président. — La parole est à M. Pinxten, ministre.

M. Pinxten, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises. — Monsieur le président, M. Hatry a parfaitement raison de dire que je ne connais pas tout: il n'y a rien d'anormal à ne pas tout connaître. Je ne peux que lui répéter que la loi-programme sur les PME prévoit une modification de la loi Verhaegen afin, justement de rencontrer les points soulevés par l'honorable membre.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GORIS AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE KRITIEK VAN DE NAVO OP BELGIË»

QUESTION ORALE DE M. GORIS AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LES CRITIQUES DE L'OTAN À L'ÉGARD DE LA BELGIQUE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Goris.

Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, vorige week donderdag hebben de NAVO-ministers van Landsverdediging ingestemd met de doelstellingen voor de strijdkrachten die de geallieerde legers de komende zes jaar dienen na te streven. Deze doelstellingen bevatten een omschrijving van de missies die de legers moeten vervullen, van de middelen en het personeel waarover zij moeten kunnen beschikken en van de bijdrage die zij moeten leveren aan de investeringen. Precies daar knelt het Belgische schoentje. Dit jaar haalt ons land slechts de helft van de doelstellingen die door het militaire hoofdkwartier van de Shape werden geformuleerd.

De NAVO-ministers hebben België verzocht om zijn militaire uitgaven fors te verhogen. De NAVO heeft berekend dat de Belgische defensiebegroting gedurende zes opeenvolgende jaren met 3,5% dient te stijgen, wil ons land zijn achterstand ten aanzien van de andere NAVO-bondgenoten inhalen.

Dit bericht komt precies op het ogenblik dat de Krijgsmacht het project Vision 2015 ontwikkelt en een aantal NAVO-partners soortgelijke initiatieven nemen.

Van de minister had ik graag vernomen of er voor het toekomstgericht beleid op middellange termijn, in één van de doelstellingen van Vision 2015, rekening wordt gehouden met de harde kritieken van het Defensieplanningscomité. Moet België, nu blijkt dat het er steeds minder in slaagt zijn zogenaamde *force goals* te halen, de precies omschreven opdrachten van zijn leger niet herzien? Is ook de herziening of bijsturing van het plan op middellange termijn niet noodzakelijk geworden?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de voorzitter, de recente opmerkingen van de NAVO over het vervullen van de *force goals* hebben hoofdzakelijk betrekking op de investeringen. De onevenwichtige structuur van de begroting biedt onvoldoende ruimte om het materieel te moderniseren en te vernieuwen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het rapport pleit voor een reële groei van de defensie-uitgaven en dat de vereiste inhaalbeweging jaar na jaar belangrijker wordt.

Over de rechten en plichten van België als lid van de Alliantie dient in de eerste plaats consequent te worden nagedacht tijdens het nationaal debat. België moet zijn rechtmatig aandeel in de lasten, de zogenaamde *fair share* die rekening houdt met de grootte en de draagkracht van het land, opnemen.

Vision 2015 beoogt de ontwikkeling van een professionele methodologie om een toekomstgericht middellange-termijnbeleid te kunnen uitwerken waarbij ten volle rekening wordt gehouden met het politieke kader dat het Parlement voor de opdrachten en de middelen van de krijgsmacht uittekent.

De *force goals* vormen een onderdeel van het defensieplanningssysteem van de NAVO en moeten dus als streefdoelen worden beschouwd. Het plan voor de middellange termijn houdt rekening met die streefdoelen en in de huidige omstandigheden kan een bijsturing van dat plan dus niet worden overwogen. Het moet ook niet worden herschikt, het moet veeleer worden uitgebreid.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris voor een repliek.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, samen met de minister moet ik inderdaad vaststellen dat België te weinig investeert. Zoals ik bij vorige vragen reeds heb opgemerkt, worden de Belgische militaire investeringen veelal te laat gepland en dientengevolge vissen de Belgische bedrijven vaak achter het net wanneer het erop aankomt te participeren in deze investeringen.

Ik ben van mening dat het tot de taak van de minister van Landsverdediging behoort om er bij de regering op aan te dringen dat België de overeengekomen *fair share* op zich neemt.

Ons land tracht immers een goede NAVO-partner te blijven. Ik pleit er dan ook voor dat de minister van Landsverdediging zijn taak ter harte neemt en in de regering zijn departement zo goed

mogelijk verdedigt. Tot mijn spijt is Vision 2015 een document dat heel veel proza, maar weinig of geen concrete zaken bevat. Ik hoop dat de toekomstvisie binnenkort concreet wordt ingevuld, vooral op het vlak van de investeringen, zodat de krijgsmacht zelf duidelijk weet waar men naartoe wil.

De *force goals* van de NAVO zijn inderdaad streefdoelen. Ik wil er echter ook op wijzen dat een klein land zoals Denemarken, dat eveneens een bijzonder goede reputatie heeft en pacifistisch en weinig agressief is, voor defensie toch een budget van 114 miljard heeft uitgetrokken. Daar blijft België een stuk onder. We lopen in de NAVO dan ook helemaal achterop. We moeten onze verplichtingen tegenover de alliantie nakomen. Wanneer een man weigert alimentatie te betalen aan zijn ex-echtgenote, dan gaat hij daarvoor de gevangenis in. Dat heet familieverlating en wordt zwaar gestraft. Ook wij moeten onze verplichtingen tegenover de alliantie, die toch voor vijftig jaar vrede heeft gezorgd, nakomen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN
AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE ERKENNING VAN GEARRANGEERDE HUWELIJKEN»

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU MINISTRE
DE LA JUSTICE SUR «LA RECONNAISSANCE DES
MARIAGES ARRANGÉS»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Verreycken.

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, deze week vroeg een Hasselts parketmagistraat duidelijkheid inzake de erkenning van gearrangeerde huwelijken in Turkije, die blijkbaar worden gebruikt om de immigratieregels te omzeilen. Enkel reeds deze vraag toont aan dat de wetgeving terzake nog steeds onduidelijk is.

Meer dan 85% van de huwelijken van bijvoorbeeld Beringenaren waarvan ten minste één partner de Turkse nationaliteit heeft, worden in Turkije voltrokken.

De bruiden zijn vaak amper 14, 15 of 16 jaar oud. Het uithuwelijken van dochters in ruil voor een rijkelijke bruidsschat gaat dus onverminderd verder. Het spook van de mensenhandel, het verkopen van minderjarigen, is hier vlakbij. Het doemt niet op aan de andere kant van de wereld, maar in eigen land.

Kan de minister op de vraag van de parketmagistraat ingaan en hier vandaag duidelijkheid verschaffen?

Wat zal hij doen om de verkoop van minderjarige meisjes te beëindigen?

Vormt de dubbele nationaliteit een mogelijkheid om aan onze wetgeving te ontsnappen?

Kan de minister adviseren huwelijken die als enig doel hebben de immigratieregels te omzeilen, in geen enkel gerechtelijk arrondissement nog te laten erkennen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Van Parys.

De heer Van Parys, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, het kan inderdaad niet worden ontkend dat het probleem van de schijnhuwelijken naar het buitenland verschuift in de mate dat het steeds moeilijker wordt in ons land dergelijke huwelijken te sluiten. Dat betekent dat er in België wel degelijk adequaat tegen schijnhuwelijken wordt gereageerd. Er rijzen vragen rond enerzijds de erkenning van buitenlandse akten, anderzijds de gevolgen van de dubbele nationaliteit. Dit zijn de twee problemen.

Inzake de erkenning van buitenlandse akten werd door een interkabinettenwerkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de ministers van Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en

Justitie, een werkdocument opgesteld dat weldra als voorontwerp aan de Ministerraad wordt voorgelegd. Op basis daarvan zullen zowel de consulaire ambtenaar, overheid aan wie een akte voor legalisatie wordt voorgesteld, als de Belgische overheid waaraan een gelegaliseerd stuk wordt voorgelegd, de mogelijkheid krijgen een onderzoek naar de authenticiteit van de akte te laten instellen. Dit onderzoek zal niet alleen de vorm, maar ook de inhoud van de akte betreffen.

Wat de gevolgen van de dubbele nationaliteit betreft, kan de Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand, voor zover het gaat om een echtpaar waarvan ten minste één partner ook de Belgische nationaliteit heeft, weigeren een buitenlandse akte te erkennen wanneer niet is voldaan aan de Belgische grondvoorwaarden van het huwelijk, onder meer met betrekking tot de leeftijd van de echtgenoten. Hierbij moet worden opgemerkt dat de jeugdrechtbank op verzoek van de ouders of, indien de ouders niet in het huwelijk toestemmen, van een van de betrokkenen de leeftijdsvoorwaarde om gewichtige redenen kan opheffen.

Ik hoop zo snel mogelijk een voorontwerp te kunnen indienen met betrekking tot een codificatie van het internationaal privaatrecht. Dit moet het moeilijker maken allerlei sluiptwegen uit het personen- en familierecht te gebruiken om de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen te omzeilen.

Ten slotte is er het fenomeen van de bruidsschat in het buitenland. Dat is ons zeer goed bekend, maar niet elke bruidsschat kan worden gekwalificeerd als een onomstotelijk bewijs van mensenhandel. Het blijft in elk geval onze bedoeling krachtig op te treden tegen elke vorm van mensenhandel.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HOSTEKINT AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING OVER «ZIJN RECENTE UITSPRAKEN OVER DE BELGISCHE WAPENINDUSTRIE»

QUESTION ORALE DE M. HOSTEKINT AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT SUR «SES DÉCLARATIONS RÉCENTES CONCERNANT L'INDUSTRIE BELGE DES ARMES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Hostekint.

Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, tijdens zijn recente reis door Afrika ter voorbereiding van de internationale conferentie over duurzame ontwapening van 12 en 13 oktober aanstaande te Brussel, liet de staatssecretaris opnieuw enkele opmerkelijke verklaringen noteren door de meereizende journalisten. Hij lanceerde niet alleen het voorstel om minister van de Vrede te worden, maar hij herhaalde er ook zijn standpunt dat de Belgische wapenfabriek FN in Luik best zo snel mogelijk zijn deuren sluit, ook al kost dit meer dan duizend jobs. Een reconversie van 1 500 arbeidsplaatsen noemde hij een gemakkelijk op te lossen probleem.

Met deze uitspraken wakkert de staatssecretaris de polemiek met de Waalse regering opnieuw aan. Hij was echter ook heel kritisch voor Vlaamse bedrijven zoals Barco en Siemens, die hoogtechnologische apparatuur produceren die ook voor militaire doeleinden kan worden gebruikt.

Als vredesactivist kan ik het initiatief van de staatssecretaris om, in navolging van het verbod op de antipersoonsmijnen, ons land ook het voortouw te laten nemen voor een wereldwijd verbod op lichte wapens, alleen maar toejuichen. Ook zijn uitspraken over het aan banden leggen van de Belgische wapenindustrie verheugen me.

Toch heb ik nog enkele vragen. Kwamen de door de staatssecretaris afgelegde verklaringen en gedane voorstellen reeds ter sprake in de regering? Indien niet, hoe denkt de staatssecretaris ze hard te kunnen maken? Is het niet paradoxaal en zelfs cynisch dat er uitgerekend in een land als België, dat een belangrijke producent is van lichte wapens en dat geen te beste reputatie heeft inzake wapenuitvoer en wapentraffic, een internationale conferentie over duurzame ontwapening wordt georganiseerd?

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Moreels.

De heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, ik heb eerst een opmerking over de titel van het artikel, waarin sprake is van een «minister van de vrede». Ik had een aantal verklaringen afgelegd over de hervormingen waarmee we nu bezig zijn en die in het Parlement worden besproken. Ik meen namelijk dat er een absolute link bestaat tussen internationale samenwerking en vrede. Wereldwijd is er een discussie aan de gang over de vraag of democratisering en ontwikkeling samen gaan. Sommige landen beweren dat we eerst de armoede moeten bestrijden en dan pas politieke vrijheden geven terwijl andere landen van oordeel zijn dat deze twee zaken parallel moeten worden opgebouwd.

Er is wel een paradigma waarover iedereen het eens is, namelijk dat vrede, stabiliteit en ontplooiing van de mens één geheel vormen. Dat stelt men trouwens vast zowel in bepaalde wijken van onze grootsteden als in andere landen. Daarom zei ik dat het eigenlijk beter was te spreken over een ministerie van de «Vrede» alvorens het te hebben over een ministerie van «Internationale Samenwerking».

Ik ben immers ook de mening toegedaan dat het staatssecretariaat voor «Internationale Samenwerking» bij de volgende regeringsvorming een ministerie moet worden. Ik pleit daar al lang voor. De hervorming van het departement van «Internationale Samenwerking» zal immers de integratie in het ministerie van Buitenlandse Zaken behelzen.

Ik heb de internationale conferentie over duurzame ontwapening samen voorgesteld met dokter Arias, nobelprijswinnaar van vorig jaar. We genoten hiervoor de steun van de eerste minister en van de minister van Buitenlandse Zaken. We wilden immers de trend die België samen met andere gelijkgezinde landen zoals Canada in verband met het verbod op de antipersoonsmijnen op gang gebracht heeft, voortzetten. Dokter Arias is een van de eersten in de wereld die zijn land heeft gedemilitariseerd en hij was deze conferentie bijzonder genegen. We zijn deze conferentie al een jaar aan het voorbereiden. We hebben dat gedaan in samenwerking met binnenlandse en buitenlandse NGO's. Mijn reis moet trouwens ook in dat verband worden gesitueerd. Er zijn reeds tal van conferenties en workshops over dit thema, meer bepaald over lichte wapens bezig, maar deze conferentie heeft als toegevoegde waarde dat er een link wordt gelegd tussen ontwapening en ontwikkeling. Die link wordt niet vaak gelegd.

We steunen niet alleen de ontwapening, maar we zullen, ten eerste, ijveren voor de reïntegratie van kindsoldaten en volwassen soldaten in de maatschappij, die op lange termijn, ook op psychisch vlak, erg belangrijk is.

We zullen ons ten tweede vooral concentreren op de problematiek van de kindsoldaten en *abducted children*. In dat verband ben ik naar Oeganda geweest en zal ik binnenkort naar Soedan gaan.

Ten derde zullen we ons ook toeleggen op de illegale handel. De conferentie zal zich onder meer inlaten met «*The illicit trafficking of small arms and light weapons.*»

Ten vierde zullen we zowel aandacht besteden aan het aanbod als aan de vraag.

Wat de gedragscode inzake de handel in legale wapens betreft, heeft de Raad Algemene Zaken onlangs een akkoord bereikt. De conferentie houdt zich met deze zaak echter niet bezig. Op de Raad hebben de ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie zich akkoord verklaard om de wapenexportlicenties aan een zo streng mogelijke controle te onderwerpen en de gebieden waarheen wapens legaal mogen worden geëxporteerd, zo

nauwlettend mogelijk in het oog te houden, ook al beseffen ze dat de legale wapenhandel dikwijls in illegale wapenhandel eindigt. Mogelijk sluiten ook andere landen zich hierbij aan.

Men kan inderdaad moeilijk een bezoek aan Zuid-Afrika, Mozambique, andere Afrikaanse landen of zelfs Centraal-Europese landen brengen, zonder de problemen in België ook aan te kaarten. In mijn verklaringen over FN en over Vlaamse bedrijven die zich bezighouden met pretechnologie, heb ik gezegd dat het argument van de werkgelegenheid niet opweegt tegen het ethische argument. Monseigneur Tutu valt mij hierin bij. We zouden ook kunnen aanhalen dat prostitutie en drugshandel werkgelegenheid verschaffen, maar ik kan dit argument noch ethisch noch politiek aanvaarden. Wanneer we willen dat een fabriek sluit of dat het aantal arbeidsplaatsen er vermindert, dan moeten we natuurlijk spreken in termen van meerjarenplannen. We moeten deze zaak echter durven aan te kaarten. Wat dat betreft, heb ik dan ook van mijn Waalse collega's geen enkele reactie gehoord. We moeten met de wapenfabrikanten durven discussiëren en onderzoeken hoe de destructieve technologie in een constructieve technologie kan worden omgezet. Zo verrichten bedrijven die vroeger mijnen produceerden, nu research op hoog technologisch niveau om na te gaan hoe mijnenvelden met grote oppervlakten tegelijk kunnen worden ontmijnd. Momenteel gebeurt dit immers nog artisaanaal, mijn per mijn, en met die werkwijze zal het nog 200 jaar duren om de wereld volledig te ontmijnen.

Er moet altijd een wapenindustrie blijven bestaan, opdat we de verplichtingen die de NAVO en de Europese Unie ons opleggen, kunnen naleven.

Dit wilde ik in mijn verklaringen duidelijk maken. Ik had helemaal niet de bedoeling om een communautaire rel uit te lokken. Het is een internationaal probleem dat internationaal moet worden aangepakt. Op de internationale conferentie moet hierop de nadruk worden gelegd.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint voor een repliek.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, voor het stellen van mijn vraag heb ik mij vooral gebaseerd op de verklaringen van de staatssecretaris in de media. Als ik hem goed begrepen heb, blijft hij bij zijn standpunt dat de FN-wapenfabriek in Luik moet worden gesloten en dat er voor de 1 500 werknemers een reconversieplan moet worden opgesteld. De staatssecretaris beweert dat hij nog geen reactie heeft gehoord van zijn Waalse collega's in de federale regering. Ik heb al wel weet van een scherpe reactie van de minister-president van de Waalse gewestregering, de heer Collignon, die zich in scherpe bewoordingen tegen de verklaringen van de staatssecretaris heeft afgezet.

Ik heb de grootste bewondering voor de verklaringen van de staatssecretaris. Het is echter de vraag of hij zijn beloften zal kunnen waarmaken.

Ongeveer een jaar geleden hebben sommige fracties gepleit voor het stopzetten van de leveringen van technisch materiaal door FN aan de wapenfabriek in Kenia. Ik verwijs eveneens naar het wetsvoorstel van mijn fractiegenoot, de heer Van der Maelen, dat net voor de ontsnapping van Dutroux werd ingediend en dat sindsdien enigszins op de achtergrond is geraakt.

De verklaringen van de staatssecretaris zullen wellicht scherpe reacties uitlokken. Ik hoop evenwel dat hij zijn doelstellingen zal kunnen realiseren en wens hem hierbij veel moed toe.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DE BETHUNE AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «HET TWEDE BELGISCH RAPPORT OVER DE RECHTEN VAN HET KIND»

QUESTION ORALE DE MME DE BETHUNE AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LE DEUXIÈME RAPPORT BELGE SUR LES DROITS DE L'ENFANT»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw de Bethune.

Het woord is aan mevrouw de Bethune.

Mevrouw de Bethune (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ingevolge artikel 44, paragraaf 1, van het UNO-verdrag inzake de Rechten van het Kind moet België geregeld een rapport indienen bij het UNO-Comité voor de Rechten van het Kind. Het eerste rapport dateert van 12 juni 1994. Ik heb zopas vernomen dat het ontwerp van het tweede rapport zou zijn afgewerkt. Is dit rapport inderdaad afgewerkt? Zo niet had ik graag van de minister vernomen wat de planning en de timing zijn van de voorbereiding van dit tweede rapport. Welke instanties of personen staan in voor de redactie ervan?

Worden de NGO's geraadpleegd bij de opmaak ervan? Indien dit het geval is, welke NGO's worden er geraadpleegd en op basis van welke criteria worden zij geselecteerd? Indien zij niet worden geraadpleegd, op welke manier kunnen zij alsnog hun inbreng leveren?

Is het niet wenselijk dit rapport aan het Parlement voor te leggen of eventueel in de commissie te bespreken vooraleer het wordt ingediend bij het UNO-Comité? Het is wellicht nuttig in de toekomst een verslag over een belangrijk onderwerp eerst in de commissie te bespreken vooraleer het aan een internationale instelling wordt voorgelegd.

In uitvoering van een aanbeveling van het Comité voor de Rechten van het Kind besliste de Ministerraad van september 1996 om een Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind op te richten. Sindsdien heb ik niets meer vernomen over de werking en de activiteiten van deze commissie. Op welke manier heeft deze commissie meegewerkt aan het opstellen van het tweede Belgisch rapport? Hoe zal zij hierbij eventueel worden betrokken? Wanneer is deze commissie bijeengekomen? Welke belangrijke beslissingen heeft zij genomen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, de vraag van mevrouw De Bethune bevat vier elementen.

Ten eerste, de bijdragen van de betrokken federale en gefedereerde departementen, die samen het voorontwerp van tweede rapport vormen, werden door het bureau van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, waarin het ministerie van Justitie, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de drie gemeenschappen zetelen, op 8 mei jongstleden besproken. Het bureau zal voor het einde van deze maand nogmaals samenkomen met het oog op de afwerking van het ontwerpverslag.

Dit ontwerp zal vervolgens, conform de beslissing van de Ministerraad van 13 september 1996, worden voorgelegd aan experts uit de academische wereld, aan parastatale instellingen zoals Kind en Gezin, aan de bevoegde diensten van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap, en aan de NGO's die betrokken zijn bij de bescherming van de rechten van het kind.

De consultatie van deze NGO's zal gebeuren via de koepelorganisaties. Het is enorm moeilijk keuzes te maken tussen de NGO's. Er komen dan steeds moeilijkheden van met één of andere NGO. Deze koepels zijn de «Coordination des ONG pour les droits de l'Enfant» en de «Kinderrechtencoalitie».

Zoals mevrouw de Bethune zei, moet het rapport niet aan het Parlement worden voorgelegd. Ik heb er echter geen probleem mee dit gezamenlijk te bespreken vóór de voorstelling van het rapport aan het VN-Comité voor de Rechten van het Kind in het begin van volgend jaar. De minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken mogen in dat geval natuurlijk niet dwars liggen, maar ik denk niet dat ze dat zullen doen.

De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, opgericht bij het in Ministerraad overlegd koninklijk besluit van 13 september 1996, heeft het volgende mandaat: de opvolging en evaluatie van de toepassing van het VN-kinderrechtenverdrag, de coördinatie op nationaal vlak, en de opstelling van de nationale rapporten voor het VN-Comité voor de Rechten van het Kind.

De commissie is samengesteld uit permanente leden, namelijk het bureau, omschreven onder punt 1, en waarnemers, omschreven onder punt 2. Het bureau kan leden en waarnemers betrekken bij zijn werkzaamheden als dat nodig of nuttig zou zijn. Het heeft een zeer flexibele structuur, die naargelang van de moeilijkheidsgraad of de vereiste bekwaamheid, mensen kan aantrekken en uitnodigen.

De commissie komt minstens tweemaal per jaar samen. In de praktijk zal de frequentie toenemen naarmate de publicatie van het rapport dichterbij komt.

Ik moet hier nog aan toevoegen dat de Interministeriële Conferentie voor de Rechten van het Kind, opgericht in maart van vorig jaar, krachtens de statuten bijkomende studie- en onderzoeksopdrachten kan toekennen aan de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind. De voorbereiding en opstelling van de nationale rapporten voor het VN-Comité voor de Rechten van het Kind blijft evenwel haar hoofdplicht.

De voorzitter. — Het woord is aan de mevrouw de Bethune voor een repliek.

Mevrouw de Bethune (CVP). — Mijnheer de voorzitter, het verheugt me dat de overleggronde met de NGO's, met de experts en met andere diensten nog moet beginnen.

De heer Swaelen treedt opnieuw als voorzitter op

Deze is zeer belangrijk. Ze komt ook tegemoet aan de aanbevelingen van het VN-Comité dienaangaande bij het eerste rapport. Het zou boeiend zijn het rapport ook in de commissie in het Parlement te bespreken. Dit kan misschien na de zomer, nog voor het rapport wordt ingediend.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De voorzitter. — Dames en heren, het Bureau stelt voor volgende week deze agenda voor.

Woensdag 24 juni 1998 om 14 uur.

1. Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, de wet van 15 juli 1970 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbanken van koophandel en tot wijziging van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 2 juli 1975 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg en de artikelen 151 en 213 van het Gerechtelijk Wetboek.

2. Vraag om uitleg van de heer Boutmans aan de minister van Justitie over «de vergoeding van experts in strafzaken».

Donderdag 25 juni 1998 om 15 uur.

1. Inoverwegingneming van voorstellen.
2. Mondelinge vragen.
3. Wetsontwerp houdende bekrachtiging van koninklijke besluiten inzake bedrijfsvoorheffing (Evocatie).

Vanaf 17 uur: naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde wetsontwerpen.

Mesdames, messieurs, le Bureau propose pour la semaine prochaine l'ordre du jour suivant.

Mercredi 24 juin 1998 à 14 heures.

1. Projet de loi modifiant la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, la loi du 15 juillet 1970 déterminant le cadre des tribunaux de commerce et modifiant la loi du 10 octobre 1967 conte-

nant le Code judiciaire, la loi du 2 juillet 1975 déterminant le cadre du personnel des tribunaux de première instance et les articles 151 et 213 du Code judiciaire.

2. Demande d'explications de M. Boutmans au ministre de la Justice sur «la rémunération des experts en matière pénale».

Jeudi 25 juin 1998 à 15 heures.

1. Prise en considération de propositions.
2. Questions orales.
3. Projet de loi portant confirmation des arrêtés royaux relatifs au précompte professionnel (Évocation).
À partir de 17 heures: votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux ?

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden ?
(*Instemming.*)

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE RÉGLANT LA RESPONSABILITÉ PÉNALE DES MEMBRES DE GOUVERNEMENT DE COMMUNAUTÉ OU DE RÉGION

Réouverture de la discussion générale

Rapport complémentaire

Discussion des articles

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT REGELING VAN DE STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN LEDEN VAN EEN GEMEENSCHAPS- OF GEWEST-REGERING

Heropening van de algemene bespreking

Bijkomend verslag

Artikelsgewijze bespreking

M. le président. — La discussion générale de la proposition de loi spéciale est rouverte.

De algemene bespreking van het voorstel van bijzondere wet is heropend.

La parole est au rapporteur pour un rapport oral complémentaire.

M. Desmedt (PRL-FDF), rapporteur. — Monsieur le président, je m'efforcerai d'être très clair, malgré les conditions de travail difficiles. Je dois en effet vous faire rapport d'une séance de commission qui s'est tenue voici une heure à peine.

La discussion générale relative à cette proposition a eu lieu ce matin, mais nous n'avons pas abordé l'examen des articles dans la mesure où nous souhaitons encore apporter quelques corrections au texte et deux amendements.

Les corrections de textes sont les suivantes :

À l'article 12, il y a lieu de supprimer le mot « concerné » dans la phrase : « Lorsqu'il s'agit d'une demande d'autorisation visant la citation directe, le procureur général transmet au conseil de communauté ou de région concerné... »

À l'article 14, il y a lieu d'insérer l'article « la » devant le mot « fonction ».

À l'article 15, il faut supprimer dans le texte français « ou non » et dans le texte néerlandais « al dan niet ». On vise le cas où il y a lieu, ou non, de prononcer une peine.

À l'article 18, le texte initial est libellé comme suit : « Lorsque l'arrestation ou la mise en détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région s'avère nécessaire, le procureur général en fait la demande d'autorisation... » Ce texte

est remplacé par: «...le procureur général en demande l'autorisation...» et dans le texte néerlandais par: «... verzoekt de procureur-generaal om verlof aan de ...»

À l'article 22, dans le texte néerlandais, la première phrase, à savoir «De misdrijven bedoeld in artikel 2 behoren tot de bevoegdheid van de algemene vergadering...» est modifiée comme suit: «De misdrijven bedoeld in artikel 2 worden toegewezen aan de algemene vergadering...»

À l'article 26, dans le texte français, les termes «Lorsqu'après la citation, il est mis fin à tout exercice de fonctions...» sont remplacés par: «Lorsqu'après la citation, il est mis fin à l'exercice de toute fonction de membre...» Parallèlement, le texte néerlandais devient: «... aan de uitoefening van elk ambt...»

Enfin, à l'article 27, au paragraphe 2, la phrase, dans le texte français «... conformément aux règles applicables visées au même article 22...» devient «... conformément aux règles du même article 22...» Dans le texte néerlandais du même paragraphe, il convient de supprimer le mot «toepasselijke».

Après vous avoir donné connaissance de ces modifications de forme, je voudrais vous exposer les raisons qui m'ont amené, en ma qualité de rapporteur, à présenter deux amendements qui ont été approuvés par la commission.

D'une part, nous avons voulu parvenir à un texte qui soit le plus semblable possible à celui qui doit être voté par la Chambre concernant l'application de l'article 103 de la Constitution qui vise la responsabilité pénale des ministres fédéraux.

D'autre part, il faut savoir que la loi que nous allons voter devra en principe entrer en application le 1er juillet 1998 après avoir été examinée par la Chambre. Nous avons dès lors veillé à adopter un texte qui aura l'agrément *ne varietur* de la Chambre de façon à ce que cette assemblée puisse le voter avant le 30 juin, sans navette avec le Sénat, et qu'il puisse entrer en vigueur à la date prévue.

Le premier amendement concerne l'article 5 libellé actuellement comme suit: «Lorsqu'il est mis fin à l'exercice de la fonction au cours de l'instruction concernant des infractions commises en dehors de l'exercice des fonctions...» Le texte proposé est le suivant: «Lorsqu'il est mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région au cours de l'instruction...», le reste étant inchangé. Il s'agit d'une clarification de texte qui n'entraîne pas de modifications sur le fond.

Le deuxième amendement, qui porte le numéro 18, remplace le premier paragraphe de l'article 10. Le texte actuel est rédigé comme suit: «Dans la présente loi spéciale, il faut entendre par conseil de communauté ou de région, l'assemblée devant laquelle un membre défini à l'article 2, § 1er, est ou était responsable.» Nous remplaçons ce texte par le suivant: «Dans la présente loi spéciale, il faut entendre par conseil, l'assemblée devant laquelle un membre défini à l'article 2, § 1er, est ou était responsable.»

La justification de cet amendement est la suivante. Les termes de «communauté ou de région» ne se justifient pas dans la mesure où l'Assemblée de la Commission communautaire française ou l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune peuvent également être amenées à voter le renvoi d'un membre des collèges concernés.

L'adoption de cet amendement entraîne la modification du texte des articles dans lesquels ces termes sont repris, à savoir les articles 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19 et 20.

Chacun des deux amendements a été adopté par la commission par neuf voix et deux abstentions. Le projet amendé a été quant à lui adopté par la commission par dix voix et deux abstentions. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La discussion générale est définitivement close et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi spéciale telle qu'elle a été amendée par la commission.

De algemene bespreking is definitief gesloten en we gaan nu over tot de bespreking van de artikelen van het door de commissie gearmenende voorstel van bijzondere wet.

Artikel één luidt :

TITEL I. — *Toepassingsgebied*

Artikel 1. Deze bijzondere wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

TITRE PREMIER. — *Champ d'application*

Article premier. La présente loi spéciale règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. § 1. In deze bijzondere wet wordt onder lid van een gemeenschaps- of gewestregering verstaan de leden van de Vlaamse regering, de leden van de Franse Gemeenschapsregering, de leden van de regering van de Duitstalige Gemeenschap, de leden van de Waalse regering, de leden van de Brusselse hoofdstedelijke regering, de leden van het verenigd college van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, evenals de leden van het college van de Franse Gemeenschapscommissie wanneer artikel 138 van de Grondwet is toegepast.

§ 2. Voor de berechting van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering voor misdrijven die hij mocht gepleegd hebben in de uitoefening van zijn ambt, is uitsluitend het hof van beroep bevoegd van het rechtsgebied waar de regering, waarvan het betrokken lid deel uitmaakt, zijn zetel heeft.

Maakt het lid deel uit van verschillende regeringen, dan bepaalt de hoedanigheid van lid van een gemeenschaps- of gewestregering waarin hij voornoemde misdrijven mocht hebben gepleegd, het overeenkomstig het eerste lid bevoegde hof van beroep.

§ 3. Voor de berechting van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering tijdens de uitoefening van zijn ambt van lid van welke gemeenschaps- of gewestregering ook, voor misdrijven die hij buiten de uitoefening van zijn ambt mocht gepleegd hebben, zijn de hoven van beroep van de plaats van het misdrijf, die van de verblijfplaats van de verdachte en die van de plaats waar de verdachte gevonden is, gelijkelijk bevoegd.

Art. 2. § 1er. Dans la présente loi spéciale, il faut entendre par membre d'un gouvernement de communauté ou de région, les membres du gouvernement flamand, les membres du gouvernement de la Communauté française, les membres du gouvernement de la Communauté germanophone, les membres du gouvernement wallon, les membres du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, les membres du collège réuni de la Commission communautaire commune, ainsi que les membres du collège de la Commission communautaire française lorsqu'il a été fait application de l'article 138 de la Constitution.

§ 2. Pour le jugement d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région, pour des infractions qu'il aurait commises dans l'exercice de ses fonctions, la cour d'appel du ressort où le gouvernement dont fait partie le membre en question, a son siège, est seule compétente.

Si le membre concerné fait partie de différents gouvernements, la qualité de membre d'un gouvernement de communauté ou de région en laquelle il aurait commis des infractions précitées, détermine la cour d'appel compétente conformément à l'alinéa 1er.

§ 3. Pour le jugement d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région, pendant l'exercice de ses fonctions comme membre de quelque gouvernement de communauté ou de région que ce soit, pour des infractions qu'il aurait commises en dehors de l'exercice de ses fonctions, les cours d'appel du lieu de l'infraction, celle de la résidence du prévenu et celle du lieu où le prévenu a été trouvé, sont également compétentes.

— Aangenomen.

Adopté.

TITEL II. — *Vervolging en onderzoek jegens leden van een gemeenschaps- of gewestregering in de gevallen bedoeld in artikel 2*

Hoofdstuk I. — Algemene bepalingen

Art. 3. De vervolging van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering kan uitsluitend door de procureur-generaal bij het bevoegde hof van beroep ingesteld worden. Ze wordt onder zijn leiding en gezag uitgeoefend.

TITRE II. — *Poursuites et instruction à l'encontre de membres d'un gouvernement de communauté ou de région dans les cas visés à l'article 2*

Chapitre premier. — Dispositions générales

Art. 3. Les poursuites à l'encontre d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région peuvent être intentées uniquement par le procureur général près de la cour d'appel compétente. Elles sont exercées sous sa direction et son autorité.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De ambtsverrichtingen die in de regel behoren tot de bevoegdheid van de onderzoeksrechter en van de procureur des Konings, worden uitgeoefend door de raadsheer in het bevoegde hof van beroep, daartoe aangewezen door de eerste voorzitter van dat hof, en door de bevoegde procureur-generaal, ieder wat hem betreft.

Zij mogen over het hele grondgebied van het Rijk alle handelingen van opsporings- of gerechtelijk onderzoek verrichten en gelasten die tot hun respectieve bevoegdheid behoren. Zij stellen de procureur-generaal van het rechtsgebied waar de handeling moet worden verricht hiervan in kennis. Deze laatste licht op zijn beurt de procureur des Konings in van het arrondissement waar de handeling verricht moet worden.

Art. 4. Les fonctions qui relèvent en principe de la compétence du juge d'instruction et du procureur du Roi, sont exercées par le conseiller près de la cour d'appel compétente désigné à cette fin par le premier président de cette cour, et par le procureur général compétent, chacun pour ce qui le concerne.

Ils peuvent procéder et faire procéder à tout acte d'information ou d'instruction relevant de leurs attributions respectives sur tout le territoire du Royaume. Ils en informent le procureur général du ressort où l'acte doit être posé. Ce dernier en informe à son tour le procureur du Roi de l'arrondissement où l'acte doit être posé.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Indien tijdens het onderzoek ten aanzien van misdrijven gepleegd buiten de uitoefening van het ambt, een einde gemaakt wordt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, wordt het onderzoek onmiddellijk verder gezet door de bevoegde procureur des Konings en, in voorkomend geval, door de bevoegde onderzoeksrechter, overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van strafvordering en de wetten die de strafvordering betreffen.

Art. 5. Lorsqu'il est mis fin à l'exercice de la fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région au cours de l'instruction concernant des infractions commises en dehors de l'exercice des fonctions, l'instruction est immédiatement reprise par le procureur du Roi compétent et, le cas échéant, par le juge d'instruction compétent, conformément aux prescriptions du Code d'instruction criminelle et aux lois relatives à l'action publique.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. De regels van de strafrechtspleging die niet in strijd zijn met de procesvormen bij deze bijzondere wet voorgeschreven, worden bovendien nagekomen.

Art. 6. Les règles en matière d'instruction criminelle qui ne sont pas contraires aux formes de procéder prescrites par la présente loi spéciale, sont également respectées.

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk II. — Bijzondere bepalingen betreffende het gerechtelijk onderzoek in de gevallen bedoeld in artikel 2

Art. 7. Behalve bij op heterdaad ontdekte misdaden of wanbedrijven kunnen de dwangmaatregelen waarvoor het bevel van een rechter vereist is, met name bevelen tot medebrenging, huiszoekingen, inbeslagnemingen, het opsporen en aftappen van telefoongesprekken, alsook onderzoeken aan het lichaam, ten opzichte van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering alleen bevolen worden door een college dat is samengesteld uit de in artikel 4 bedoelde raadsheer en twee andere raadsheren in het hof van beroep die door de voorzitter van dat hof werden aangevoerd. Het college beslist bij meerderheid.

Chapitre II. — Dispositions particulières relatives à l'instruction dans les cas visés à l'article 2

Art. 7. Hormis le cas de crime ou délit flagrant, les mesures de contrainte pour lesquelles le mandat d'un juge est requis, notamment les mandats d'amener, les perquisitions, les saisies, les réperages d'appel et les écoutes téléphoniques, ainsi que les explorations corporelles, peuvent uniquement être ordonnées à l'égard d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région, par un collège composé du conseiller visé à l'article 4 et de deux autres conseillers à la cour d'appel désignés par le président de cette cour. Le collège statue à la majorité.

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk III. — Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek in de gevallen bedoeld in artikel 2

Art. 8. Wanneer de raadsheer bedoeld in artikel 4, oordeelt dat het gerechtelijk onderzoek is voltooid, deelt hij de processtukken en zijn verslag aan de procureur-generaal mee. Indien deze laatste het onderzoek onvolledig acht, kan hij bijkomende vorderingen richten tot de raadsheer bedoeld in artikel 4.

Chapitre III. — Clôture de l'instruction dans les cas visés à l'article 2

Art. 8. Lorsque le conseiller visé à l'article 4 estime que l'instruction est terminée, il communique la procédure et son rapport au procureur général. Lorsque ce dernier juge l'instruction incomplète, il peut adresser des requêtes complémentaires au conseiller visé à l'article 4.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. Indien de procureur-generaal geen andere onderzoekshandelingen vordert, vordert hij de regeling van de rechtspleging voor de kamer van inbeschuldigingstelling van het bevoegde hof van beroep, indien de raad daartoe verlof gegeven heeft.

Art. 9. Lorsque le procureur général ne requiert pas d'autres actes d'instruction, il requiert le règlement de la procédure devant la chambre des mises en accusation de la cour d'appel compétente, pour autant que le conseil ait donné l'autorisation à cette fin.

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk IV. — Verlof van de raad voor de rechtstreekse dagvaarding of de vordering tot regeling van de rechtspleging

Afdeling 1. — Algemene bepalingen

Art. 10. § 1. In deze bijzondere wet wordt onder raad verstaan de assemblee waaraan een in artikel 2, § 1, bepaald lid verantwoording is of was verschuldigd.

§ 2. Wanneer de procureur-generaal een lid van een gemeenschaps- of gewestregering rechtstreeks wil dagvaarden voor het hof van beroep in de gevallen bedoeld in artikel 2, § 2, kan deze rechtstreekse dagvaarding niet plaatsvinden dan na verlof van de raad ten aanzien waarvan het lid verantwoordelijk is of was.

Maakt het lid deel uit van meerdere regeringen, dan is het verlof vereist van die raad ten aanzien waarvan het lid, in de hoedanigheid waarin hij de feiten heeft gepleegd, verantwoordelijk is of was.

§ 3. In de gevallen bedoeld in artikel 2, § 3, is voor de rechtstreekse dagvaarding het verlof vereist van die raad ten aanzien waarvan het lid op het ogenblik van het verzoek om verlof verantwoordelijk is. Maakt het lid op dat moment deel uit van meerdere regeringen, dan is het verlof van de gewestraad vereist.

Chapitre IV. — Autorisation du conseil pour la citation directe ou la réquisition en vue du règlement de la procédure

Section 1re. — Dispositions générales

Art. 10. § 1er. Dans la présente loi spéciale, il faut entendre par conseil l'assemblée devant laquelle un membre défini à l'article 2, § 1er, est ou était responsable.

§ 2. Lorsque le procureur général entend citer directement un membre d'un gouvernement de communauté ou de région devant la cour d'appel dans les cas visés à l'article 2, § 2, cette citation directe ne peut intervenir qu'en vertu de l'autorisation du conseil devant lequel le membre est ou était responsable.

Si le membre fait partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation requise est celle du conseil devant lequel le membre est ou était responsable vu la qualité en laquelle il a commis les faits.

§ 3. Dans les cas visés à l'article 2, § 3, la citation directe nécessite l'autorisation du conseil devant lequel le membre est responsable au moment de la demande d'autorisation. Si le membre fait à ce moment-là partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation requise est celle du conseil de région.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. § 1. Indien de procureur-generaal, overeenkomstig artikel 9, de regeling van de rechtspleging wil vorderen in de gevallen bedoeld in artikel 2, § 2, is daartoe het verlof vereist van de raad ten aanzien waarvan het lid verantwoordelijk is of was.

Maakt het lid deel uit van meerdere regeringen, dan is het verlof vereist van die raad ten aanzien waarvan het lid, in de hoedanigheid waarin hij de feiten heeft gepleegd, verantwoordelijk is of was.

§ 2. In de gevallen, bedoeld in artikel 2, § 3, is voor de vordering tot regeling van de rechtspleging het verlof vereist van de raad ten aanzien waarvan het lid verantwoordelijk is op het ogenblik van het verzoek om verlof. Maakt het lid op dat moment deel uit van meerdere regeringen, dan wordt het verlof verleend door de gewestraad.

Art. 11. § 1er. Lorsque, conformément à l'article 9, le procureur général entend requérir le règlement de la procédure dans les cas visés à l'article 2, § 2, l'autorisation du conseil devant lequel le membre est ou était responsable, est requise à cette fin.

Si le membre fait partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation requise est celle du conseil devant lequel le membre est ou était responsable vu la qualité en laquelle il a commis les faits.

§ 2. Dans les cas visés à l'article 2, § 3, la réquisition en vue du règlement de la procédure nécessite l'autorisation du conseil devant lequel le membre est responsable au moment de la demande d'autorisation. Si le membre fait à ce moment-là partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation requise est celle du conseil de région.

— Aangenomen.

Adopté.

Afdeling 2. — Procedure

Art. 12. § 1. In geval van een verzoek om verlof voor de rechtstreekse dagvaarding zendt de procureur-generaal aan de raad een overzicht van de aanwijzingen en de indicatie omtrent hun mogelijke kwalificatie over. In geval van een verzoek om verlof voor de vordering tot regeling van de rechtspleging zendt de procureur-generaal aan de raad eveneens een overzicht van de aanwijzingen en de indicatie omtrent hun mogelijke kwalificatie over, samen met de akte van in verdenkingstelling.

Zonder zich over de grond van het dossier uit te spreken gaat de raad na of de vraag ernstig is.

Hij kan het verlof weigeren indien blijkt dat:

— zowel de strafvordering als de feiten duidelijk hoofdzakelijk gestoeld zijn op politieke gronden;

— de aangedragen elementen onrechtmatig, willekeurig of onbeduidend zijn.

§ 2. De raad beraadslaagt over het verzoek om verlof van de procureur-generaal overeenkomstig de bepalingen van zijn reglement. De procedure verloopt met gesloten deuren.

De raad kan het dossier opvragen, alsook de procureur-generaal en de minister en zijn raadsman afzonderlijk horen in de bevoegde commissie. In geen geval kan een tegensprekelijk debat plaatsvinden.

§ 3. Indien de raad het verlof weigert, is deze beslissing definitief, tenzij in geval van nieuwe bezwaren. De raad kan evenwel zijn beslissing uitstellen en afhankelijk maken van de door hem ingeroepen redenen.

Section 2. — Procédure

Art. 12. § 1er. Lorsqu'il s'agit d'une demande d'autorisation visant la citation directe, le procureur général transmet au conseil un relevé des indices et de l'indication de leur qualification possible. Lorsqu'il s'agit d'une demande d'autorisation visant la réquisition en vue du règlement de la procédure, le procureur général transmet également au conseil un relevé des indices et de l'indication de leur qualification possible ainsi que l'acte d'inculpation.

Sans se prononcer sur le fond du dossier, le conseil vérifie si la demande est sérieuse.

Il peut refuser son autorisation lorsqu'il s'avère:

— que tant l'action publique que les faits sont manifestement fondés essentiellement sur des motifs politiques;

— que les éléments fournis sont irréguliers, arbitraires ou insignifiants.

§ 2. Le conseil délibère sur la demande d'autorisation du procureur général conformément aux dispositions de son règlement. La procédure se déroule à huis clos.

Le conseil peut demander le dossier ainsi qu'entendre séparément le procureur général et le ministre et son conseil au sein de la commission compétente. En aucun cas, un débat contradictoire ne peut avoir lieu.

§ 3. Si le conseil refuse l'autorisation, cette décision est définitive, sauf en cas de charges nouvelles. Le conseil peut toutefois reporter sa décision et subordonner celle-ci aux motifs invoqués par lui.

— Aangenomen.

Adopté.

Afdeling 3. — Gevolgen van het verlot

Art. 13. De raad zendt zijn beslissing over aan de procureur-generaal.

Indien de raad het verlot heeft verleend, zal de procureur-generaal het betrokken lid rechtstreeks dagvaarden voor het hof van beroep, respectievelijk de regeling van de rechtspleging vorderen bij de kamer van inbeschuldigingstelling.

Section 3. — Conséquences de l'autorisation

Art. 13. Le conseil communique sa décision au procureur général.

Lorsque le conseil a donné son autorisation, le procureur général procède, selon le cas, à la citation directe du membre concerné devant la cour d'appel ou requiert le règlement de la procédure devant la chambre des mises en accusation.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 14. De verjaring van de strafvordering wordt geschorst gedurende de procedure voor de raad tot en met zijn eindbeslissing.

Indien de raad geen verlot verleent voor de rechtstreekse dagvaarding of voor de vordering tot regeling van de rechtspleging, in de gevallen bedoeld in artikel 2, § 3, wordt de verjaring van de strafvordering geschorst tot op het moment dat een einde gemaakt wordt aan de uitoefening van het ambt van lid van een of meer gemeenschaps- of gewestregeringen.

Art. 14. La prescription de l'action publique est suspendue durant la procédure devant le conseil jusqu'à sa décision finale.

Lorsque le conseil ne donne pas son autorisation pour la citation directe ou pour la réquisition en vue du règlement de la procédure, dans les cas visés à l'article 2, § 3, la prescription de l'action publique est suspendue jusqu'au moment où il est mis fin à l'exercice de la fonction de membre d'un ou plusieurs gouvernements de communauté ou de région.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 15. Indien een einde wordt gemaakt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, na de verwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling, maar vóór de dagvaarding voor het hof van beroep, en het misdrijven betreft gepleegd buiten de uitoefening van het ambt, adieert de procureur-generaal de kamer van inbeschuldigingstelling, uitsluitend met het oog op de vaststelling dat er een einde werd gemaakt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, en dat, bijgevolg, het verdere verloop van de procedure zal worden beheerst door de voorschriften van het Wetboek van strafvordering en de wetten die de strafvordering betreffen.

Indien de feiten waarvoor werd verwezen strafbaar zijn met criminele straffen, stelt de kamer van inbeschuldigingstelling vast of er gronden zijn om alleen een correctionele straf uit te spreken. De procureur-generaal doet, met het oog op de verderzetting van de strafvordering, het dossier toekomen aan het bevoegde lid van het openbaar ministerie.

Art. 15. Lorsqu'il est mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région après le renvoi par la chambre des mises en accusation, mais avant la citation devant la cour d'appel, et qu'il s'agit d'infractions commises en dehors de l'exercice des fonctions, le procureur général saisit la chambre des mises en accusation, exclusivement dans le but de constater qu'il a été mis fin à l'exercice de toute fonction de

membre d'un gouvernement de communauté ou de région, et que par conséquent, la suite de la procédure sera régie par les dispositions du Code d'instruction criminelle et les lois concernant l'action publique.

Lorsque les faits ayant donné lieu au renvoi sont punissables de peines criminelles, la chambre des mises en accusation détermine s'il existe des motifs pour prononcer uniquement une peine correctionnelle. En vue de la poursuite de l'action publique, le procureur général fait parvenir le dossier au membre compétent du ministère public.

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk V. — De procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling

Art. 16. Indien de kamer van inbeschuldigingstelling van oordeel is dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding is of dat er tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, verklaart zij dat er geen reden tot vervolging is.

Zij kan, zo nodig, bijkomende onderzoekshandelingen bevelen.

Indien de kamer van inbeschuldigingstelling van oordeel is dat er tegen de inverdenkinggestelde voldoende bezwaren bestaan, verwijst ze hem naar het bevoegde hof van beroep.

Chapitre V. — La procédure devant la chambre des mises en accusation

Art. 16. Lorsque la chambre des mises en accusation est d'avis que le fait n'est ni un crime, ni un délit, ni une contravention ou qu'il n'existe aucune charge contre l'inculpé, elle déclare qu'il n'y a pas lieu à poursuivre.

Elle peut, si nécessaire, ordonner des actes d'instruction complémentaires.

Lorsque la chambre des mises en accusation est d'avis qu'il existe des charges suffisantes à l'encontre de l'inculpé, elle le renvoie devant la cour d'appel compétente.

— Aangenomen.

Adopté.

TITEL III. — Aanhouding en voorlopige hechtenis in de gevallen bedoeld in artikel 2

Art. 17. § 1. Behalve bij ontdekking op heterdaad kan een lid van een gemeenschaps- of gewestregering, in de gevallen bedoeld in artikel 2, § 2, niet worden aangehouden of in voorlopige hechtenis genomen worden, dan met verlot van de raad ten aanzien waarvan het lid verantwoordelijk is of was.

Maakt het lid deel uit van meerdere regeringen, dan is het verlot vereist van die raad ten aanzien waarvan het lid, in de hoedanigheid waarin hij de feiten heeft gepleegd, verantwoordelijk is of was.

§ 2. Behalve bij ontdekking op heterdaad, kan, in de gevallen bedoeld in artikel 2, § 3, een lid van een gemeenschaps- of gewestregering tijdens de uitoefening van zijn ambt, niet worden aangehouden of in voorlopige hechtenis genomen worden dan met verlot van de raad ten aanzien waarvan hij op het ogenblik van het verzoek om verlot verantwoordelijk is.

Maakt het lid op dat moment deel uit van meerdere regeringen, dan is het verlot vereist van de gewestraad.

TITRE III. — *Arrestation et détention préventive dans les cas visés à l'article 2*

Art. 17. § 1er. Hormis le cas de flagrant délit, l'arrestation et la mise en détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région ne sont possibles dans les cas visés à l'article 2, § 2, qu'en vertu de l'autorisation du conseil devant lequel le membre est ou était responsable.

Si le membre fait partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation est requise du conseil devant lequel il est ou était responsable, compte tenu de la qualité en laquelle il a commis les faits.

§ 2. Hormis le cas de flagrant délit, l'arrestation et la détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région pendant l'exercice de ses fonctions ne sont possibles dans les cas visés à l'article 2, § 3, qu'en vertu de l'autorisation du conseil devant lequel le membre est responsable au moment de la demande d'autorisation.

Si le membre fait à ce moment-là partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation du conseil de région est requise.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 18. Indien de aanhouding of voorlopige hechtenis van het lid van een gemeenschaps- of gewestregering noodzakelijk blijkt, verzoekt de procureur-generaal om verlof aan de overeenkomstig artikel 17 bevoegde raad.

Art. 18. Lorsque l'arrestation ou la mise en détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région s'avère nécessaire, le procureur général en demande l'autorisation au conseil compétent conformément à l'article 17.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 19. De overeenkomstig artikel 17 bevoegde raad vergadert zo spoedig mogelijk en doet binnen vijf dagen, op verslag van de raadsheer bedoeld in artikel 4, na de procureur-generaal, het lid, en zijn raadsman gehoord te hebben, uitspraak over het verzoek om verlof voor de aanhouding of voorlopige hechtenis. De procedure verloopt met gesloten deuren en zoals geregeld in het reglement van de raad.

Art. 19. Le conseil compétent conformément à l'article 17, se réunit dans les plus brefs délais et statue dans les cinq jours, sur la base du rapport du conseiller visé à l'article 4, après avoir entendu le procureur général, le membre et son conseil, sur la demande d'autorisation pour l'arrestation ou la mise en détention préventive. La procédure se déroule à huis clos et comme le prévoit le règlement du conseil.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 20. Indien de overeenkomstig artikel 17 bevoegde raad daartoe verlof heeft gegeven, kan het bevel tot aanhouding tegen het betrokken lid worden verleend door de raadsheer bedoeld in artikel 4.

De artikelen 16 tot 20 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, zijn van toepassing op de afgifte van het bevel tot aanhouding, voor zover zij verenigbaar zijn met de bepalingen van deze bijzondere wet.

Art. 20. Lorsque le conseil compétent conformément à l'article 17, a donné son autorisation, le mandat d'arrêt à l'encontre du membre concerné peut être décerné par le conseiller visé à l'article 4.

Les articles 16 à 20 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive s'appliquent à la délivrance du mandat d'arrêt, pour autant qu'ils soient compatibles avec les dispositions de la présente loi spéciale.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 21. De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak over de handhaving van de voorlopige hechtenis, vóór het verstrijken van de termijn van vijf dagen, bedoeld in artikel 21, § 1, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis. Vervolgens oordeelt deze kamer van maand tot maand over de handhaving van de voorlopige hechtenis.

De artikelen 21 tot 25 en 35 tot 38 van dezelfde wet zijn van toepassing op de handhaving van de voorlopige hechtenis voor zover ze verenigbaar zijn met de bepalingen van deze bijzondere wet.

Art. 21. La chambre des mises en accusation se prononce sur le maintien de la mise en détention préventive, avant l'expiration du délai de 5 jours visé à l'article 21, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive. Ensuite, cette chambre se prononcera chaque mois sur le maintien de la détention préventive.

Les articles 21 à 25 et 35 à 38 de la même loi sont d'application au maintien de la détention préventive dans la mesure où ils sont compatibles avec les dispositions de la présente loi spéciale.

— Aangenomen.

Adopté.

TITEL IV. — *Procedure voor het hof van beroep**Hoofdstuk I. — Samenstelling van de zetel*

Art. 22. § 1. De misdrijven bedoeld in artikel 2 worden toegewezen aan de algemene vergadering van het bevoegde hof van beroep, die, voor de berechting van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering, bestaat uit vijf leden.

De eerste voorzitter, die de algemene vergadering voorziet, wijst de overige leden naar rangorde aan.

§ 2. In het geval het Hof van Beroep te Brussel bevoegd is, behoren alle leden van de algemene vergadering tot de Nederlandse taalrol indien het lid zich bij de eedaflegging, in voorkomend geval het eerst, van de Nederlandse taal heeft bediend. Zij worden aangewezen naar rangorde door de eerste voorzitter. De eerste naar rangorde zit de algemene vergadering voor.

Indien het lid zich bij de eedaflegging, in voorkomend geval het eerst, van de Franse taal heeft bediend, behoren alle leden van de algemene vergadering tot de Franse taalrol. Zij worden aangewezen naar rangorde door de eerste voorzitter. De eerste naar rangorde zit de algemene vergadering voor.

Worden meerdere leden van een gemeenschaps- of gewestregering samen berecht voor het Hof van Beroep te Brussel, en hebben zij zich, in voorkomend geval het eerst, van een andere taal bediend bij de eedaflegging, dan bestaat de algemene vergadering uit zeven leden, aangewezen naar rangorde. In dit geval wordt ze samengesteld als volgt:

— drie leden die behoren tot de Nederlandse taalrol;

— drie leden die behoren tot de Franse taalrol;

— en, als voorzitter, de raadsheer die, als eerste naar rangorde, het bewijs van de kennis van beide talen heeft geleverd overeenkomstig artikel 43^{quinquies} van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Voor de terechtzittingen, bedoeld in het vorig lid, wordt een beroep gedaan op simultaanvertaling.

§ 3. De raadsheren die onderzoekshandelingen hebben verricht of dwangmaatregelen hebben bevolen, of die gezeteld hebben in de kamer van inbeschuldigingstelling, nemen geen zitting in de algemene vergaderingen, bedoeld in de §§ 1 en 2.

TITRE IV. — *Procédure devant la cour d'appel**Chapitre 1er. — Composition du siège*

Art. 22. § 1er. Les infractions visées à l'article 2 sont attribuées à l'assemblée générale de la cour d'appel compétente, qui se compose, pour le jugement d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région, de cinq membres.

Le premier président, qui préside l'assemblée générale, désigne les autres membres en fonction du rang.

§ 2. Au cas où la Cour d'appel de Bruxelles est compétente, tous les membres de l'assemblée générale appartiennent au rôle linguistique néerlandais lorsque le membre s'est exprimé, le cas échéant en premier lieu, en néerlandais lors de la prestation de serment. Ils sont désignés en fonction du rang par le premier président. Le premier en rang préside l'assemblée générale.

Lorsque le membre s'est exprimé, le cas échéant en premier lieu, en français lors de la prestation de serment, tous les membres de l'assemblée générale appartiennent au rôle linguistique français. Ils sont désignés en fonction du rang par le premier président. Le premier en rang préside l'assemblée générale.

Lorsque plusieurs membres d'un gouvernement de communauté ou de région sont jugés ensemble devant la Cour d'appel de Bruxelles, et s'ils se sont exprimés, le cas échéant en premier lieu, dans une langue différente lors de la prestation de serment, l'assemblée générale se compose de sept membres, désignés en fonction du rang. Dans ce cas, elle se compose comme suit :

— trois membres appartenant au rôle linguistique néerlandais;

— trois membres appartenant au rôle linguistique français;

— et, comme président, le conseiller qui, comme premier en rang, a apporté la preuve de la connaissance des deux langues conformément à l'article 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire.

Les audiences, visées à l'alinéa précédent, font l'objet d'une traduction simultanée.

§ 3. Les conseillers qui ont accompli des actes d'instruction, qui ont ordonné des mesures de contrainte ou qui ont siégé à la chambre des mises en accusation, ne siègent pas au sein des assemblées générales visées aux §§ 1er et 2.

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk II. — Procedure ter terechtzitting

Art. 23. De procureur-generaal oefent de strafvordering uit voor het hof van beroep.

Chapitre II. — Procédure à l'audience

Art. 23. Le procureur général exerce l'action publique devant la cour d'appel.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 24. Het betrokken lid verschijnt na dagvaarding door de procureur-generaal.

Art. 24. Le membre concerné comparaît sur la citation du procureur général.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 25. De procedure wordt geregeld door de van kracht zijnde procedurebepalingen van toepassing op de correctionele rechtbanken, voor zover ze niet tegenstrijdig zijn met deze bijzondere wet.

Art. 25. La procédure est réglée par les dispositions de procédure en vigueur applicables aux tribunaux correctionnels, pour autant qu'elles ne soient pas contraires à la présente loi spéciale.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 26. Indien na de dagvaarding een einde gemaakt wordt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, en het misdrijven buiten de uitoefening van het ambt betreft, blijft de zaak aanhangig bij het hof van beroep.

Art. 26. Lorsqu'après la citation, il est mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région, et qu'il s'agit d'infractions commises en dehors de l'exercice des fonctions, la cour d'appel reste saisie de l'affaire.

— Aangenomen.

Adopté.

TITEL V. — Cassatieberoep

Art. 27. § 1. Tegen arresten gewezen door het hof van beroep staat enkel beroep bij het Hof van Cassatie, in verenigde kamers, open.

§ 2. In de gevallen bedoeld in artikel 2, § 2, verwijst het Hof van Cassatie, wanneer het het arrest vernietigt, in voorkomend geval, de zaak terug naar het hof van beroep dat het vernietigd arrest heeft gewezen. In dat geval wordt de zaak behandeld door de algemene vergadering, bedoeld in artikel 22, § 1 en § 2, eerste en tweede lid, die bestaat uit vijf andere leden en samengesteld wordt overeenkomstig de regels van hetzelfde artikel 22, §§ 1 en 2.

In het geval de algemene vergadering van het Hof van beroep te Brussel samengesteld was overeenkomstig artikel 22, § 2, derde lid, wordt de zaak behandeld door de algemene vergadering, bedoeld in artikel 22, § 2, derde lid, die evenwel bestaat uit zeven andere leden, samengesteld overeenkomstig de regels van hetzelfde artikel 22, § 2, derde lid.

§ 3. In de gevallen, bedoeld in artikel 2, § 3, verwijst het Hof van Cassatie, wanneer het het arrest vernietigt, in voorkomend geval, de zaak naar een ander hof van beroep, overeenkomstig de regels van het gemeen recht. In dat geval wordt de zaak behandeld door de algemene vergadering die bestaat uit vijf leden, aangewezen naar rangorde door de eerste voorzitter, die de vergadering voorziet.

TITRE V. — Pourvoi en cassation

Art. 27. § 1er. Les arrêts rendus par la cour d'appel sont uniquement susceptibles de pourvoi devant la Cour de cassation, chambres réunies.

§ 2. Dans les cas visés à l'article 2, § 2, la Cour de cassation, lorsqu'elle annule l'arrêt, renvoie, le cas échéant, la cause devant la cour d'appel qui a rendu l'arrêt annulé. Dans ce cas, l'assemblée générale, visée à l'article 22, § 1er et § 2, alinéas 1er et 2, qui comporte cinq autres membres et est composée conformément aux règles du même article 22, §§ 1er et 2, connaît de la cause.

Au cas où l'assemblée générale de la Cour d'appel de Bruxelles a été composée conformément à l'article 22, § 2, alinéa 3, c'est l'assemblée générale, visée à l'article 22, § 2, alinéa 3, comportant toutefois sept autres membres et composée conformément aux règles du même article 22, § 2, alinéa 3, qui connaît de la cause.

§ 3. Dans les cas visés à l'article 2, § 3, la Cour de cassation, lorsqu'elle annule l'arrêt, renvoie, le cas échéant, la cause devant une autre cour d'appel, conformément aux règles de droit commun. Dans ce cas, l'assemblée générale, qui se compose de cinq membres désignés en fonction du rang par le premier président, qui préside lui-même l'assemblée, connaît de la cause.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 28. Artikel 131 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld als volgt:

«Cassatieberoep tegen beslissingen van het hof van beroep, genomen met toepassing van artikel 125 van de Grondwet, wordt behandeld door de verenigde kamers.»

Art. 28. L'article 131 du Code judiciaire est complété comme suit:

«Tout pourvoi en cassation contre les décisions de la cour d'appel, prises en application de l'article 125 de la Constitution, est examiné par les chambres réunies.»

— Aangenomen.

Adopté.

TITEL VI. — *Bijzondere bepalingen*

Art. 29. De mededaders van en de medeplichtigen aan het misdrijf waarvoor het lid van een gemeenschaps- of gewestregering wordt vervolgd en de daders van samenhangende misdrijven, worden samen met het lid vervolgd en berecht.

Het voorgaande lid vindt evenwel geen toepassing op de daders van misdaden en van politieke misdrijven en drukpersmisdrijven die samenhangen met het misdrijf waarvoor het lid wordt vervolgd.

TITRE VI. — *Dispositions particulières*

Art. 29. Les coauteurs et les complices de l'infraction pour laquelle le membre d'un gouvernement de communauté ou de région est poursuivi et les auteurs des infractions connexes sont poursuivis et jugés en même temps que le membre.

L'alinéa précédent ne s'applique toutefois pas aux auteurs de crimes et de délits politiques et délits de presse qui sont connexes avec l'infraction pour laquelle le membre est poursuivi.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 30. Deze bijzondere wet is niet van toepassing op de vervolging en de berechting van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering voor misdrijven die door hem mochten zijn gepleegd in de uitoefening van het ambt van federaal minister.

Art. 30. La présente loi spéciale ne s'applique pas aux poursuites et jugement d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région pour des infractions qu'il aurait commises dans l'exercice de la fonction de ministre fédéral.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 31. Deze bijzondere wet treedt in werking op 1 juli 1998.

Art. 31. La présente loi spéciale entre en vigueur le 1er juillet 1998.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi spéciale.

We stemmen later over het geheel van het voorstel van bijzondere wet.

PROJET DE LOI PORTANT CONFIRMATION DE L'ARRÊTÉ ROYAL DU 2 AVRIL 1998 PORTANT RÉFORME DES STRUCTURES DE GESTION DE L'AÉROPORT DE BRUXELLES-NATIONAL PRIS EN APPLICATION DE LA LOI DU 19 DÉCEMBRE 1997 VISANT À RATIONALISER LA GESTION DE L'AÉROPORT DE BRUXELLES-NATIONAL (ÉVOCA-TION)

Votes réservés

Vote

WETSONTWERP TOT BEKRACHTIGING VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 2 APRIL 1998 TOT HERVORMING VAN DE BEHEERSSTRUCTUREN VAN DE LUCHTHAVEN BRUSSEL-NATIONAAL, GENOMEN MET TOEPASSING VAN DE WET VAN 19 DECEMBER 1997 TOT RATIONALISERING VAN HET BEHEER VAN DE LUCHTHAVEN BRUSSEL-NATIONAAL (EVOCATIE)

Aangehouden stemmingen

Stemming

M. le président. — Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

Wij gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous avons à nous prononcer en premier lieu sur l'amendement déposé par MM. Hatry et Coene à l'article 4.

Wij stemmen eerst over het amendement van de heren Hatry en Coene bij artikel 4.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

61 membres sont présents.

61 leden zijn aanwezig.

35 votent non.

35 stemmen neen.

16 votent oui.

16 stemmen ja.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Lallemand, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Mme Cornet d'Elzuius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mme Mayence-Goossens, MM. Vautmans et Vergote.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Boutmans, Buelens, Coene, Daras, Mmes Dardenne, Dua, Leduc, MM. Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik ben afgesproken met de heer D'Hooghe.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik ben afgesproken met mevrouw Merchiers.

M. le président. — Nous devons nous prononcer sur les amendements subsidiaires de MM. Hatry et Coene à l'article 4.

We moeten ons nu uitspreken over de subsidiaire amendementen van de heren Hatry en Coene bij artikel 4.

Puis-je considérer que le vote sur l'amendement précédent est également valable pour ces amendements ?

Mag ik aannemen dat de stemming over het vorig amendement ook geldt voor deze amendementen? (*Instemming.*)

En conséquence, ces amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve worden deze amendementen niet aangenomen.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Hatry et Coene à l'article 5.

Wij stemmen over de amendementen van de heren Hatry en Coene bij artikel 5.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

61 membres sont présents.

61 leden zijn aanwezig.

35 votent non.

35 stemmen neen.

16 votent oui.

16 stemmen ja.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pètre, MM. Delcroix, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Lallemand, Mahoux, Mmes Maximus, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mme Mayence-Goossens, MM. Vautmans et Vergote.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Boutmans, Buelens, Coene, Daras, Mmes Dardenne, Dua, Leduc, MM. Raes, Van Hauthem et Verreycken.

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

61 membres sont présents.

61 leden zijn aanwezig.

35 votent oui.

35 stemmen ja.

24 votent non.

24 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Étant donné que le Sénat a adopté ce projet sans modification, il est censé avoir décidé de ne pas l'amender. Le projet sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.

Aangezien we dit ontwerp ongewijzigd hebben aangenomen, wordt de Senaat geacht beslist te hebben dit wetsontwerp niet te amenderen. Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op koninklijke bekrachtiging.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pètre, MM. Delcroix, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Lallemand, Mahoux, Mmes Maximus, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Mme Dua, MM. Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mme Mayence-Goossens, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

M. Coene et Mme Leduc.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT REGELING VAN DE STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN LEDEN VAN EEN GEMEENSCHAPS- OF GEWEST-REGERING

Stemming

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE RÉGLANT LA RESPONSABILITÉ PÉNALE DES MEMBRES DE GOUVERNEMENT DE COMMUNAUTÉ OU DE RÉGION

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken, met de meerderheid vereist door artikel 4, laatste lid, van de Grondwet over het geheel van het voorstel van bijzondere wet.

Nous devons nous prononcer maintenant, par un vote à la majorité requise par l'article 4, dernier alinéa, de la Constitution sur l'ensemble de la proposition de loi spéciale.

Het woord is aan de heer Van Hauthem voor een stemverklaring.

De heer Van Hauthem (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, onze fractie heeft twee goede redenen om tegen dit voorstel van bijzondere wet te stemmen.

Eerst en vooral wordt het probleem van de burgerlijke aansprakelijkheid nog steeds niet geregeld. Voorts, en meer fundamenteel, vinden we dat de regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van ministers die alleen verantwoording verschuldigd zijn ten aanzien van gewest- of gemeenschapsparlementen, uitsluitend tot de bevoegdheid van de betrokken parlementen behoort. Het federale Parlement dient in deze niet te legifereren.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers voor een stemverklaring.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, dit voorstel van bijzondere wet vloeit onmiddellijk voort uit de grondwetswijzigingen die de Senaat vorige week heeft goedgekeurd. Bij de stemming van vorige week heb ik de onthouding van de VLD-fractie uitdrukkelijk gemotiveerd. Wij waren en blijven immers de mening toegedaan dat de voorliggende teksten een aantal mogelijkheden van beïnvloeding openlaten. Om dezelfde redenen zal onze fractie zich weerom onthouden.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van leden van een gewest- of gemeenschapsregering dient ons inziens door de bevoegde gemeenschappen of gewesten te worden uitgewerkt. Voorts betreuren we dat de burgerlijke aansprakelijkheid nog steeds niet is geregeld. Bovendien sluit deze wet de bemoeienissen van de wetgevende organen in het gerechtelijk onderzoek in onvoldoende mate uit.

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

34 leden van de Nederlandse taalgroep zijn aanwezig.

34 membres du groupe linguistique néerlandais sont présents.

21 stemmen ja.

21 votent oui.

5 stemmen neen.

5 votent non.

8 onthouden zich.

8 s'abstiennent.

Het quorum en de gewone meerderheid zijn bereikt.

Le quorum des présences et la majorité simple sont atteints.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bourgeois, Boutmans, Caluwé, Mmes Cantillon, de Bethune, M. Delcroix, Mme Dua, MM. Erdman, Hostekint, Mme Maximus, MM. Moens, Olivier, Pinoie, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem et Weyts.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anciaux, Buelens, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mme Leduc, MM. Vautmans et Vergote.

27 leden van de Franse taalgroep zijn aanwezig.

27 membres du groupe linguistique français sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Het quorum en de gewone meerderheid zijn bereikt.

Le quorum des présences et la majorité simple sont atteints.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Bock, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzuius, M. Daras, Mme Dardenne, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mahoux, Mmes Mayence-Goossens, Milquet, MM. Nothomb, Poty, Santkin, Urbain et Mme Willame-Boonen.

In totaal, hebben 48 leden van de Senaat ja gestemd; 5 leden hebben neen gestemd; 8 leden hebben zich onthouden.

Au total, 48 membres du Sénat ont voté oui; 5 membres ont voté non; 8 membres se sont abstenus.

De tweederdemeerderheid is dus bereikt.

La majorité des deux tiers est donc atteinte.

Derhalve is het voorstel van bijzondere wet aangenomen.

En conséquence la proposition de loi spéciale est adoptée.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Elle sera transmise à la Chambre des représentants.

De heer Chantraine heeft eveneens ja gestemd.

M. Chantraine a également voté oui.

WETSVOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de voorzitter

PROPOSITIONS DE LOI

Prise en considération

Communication de M. le président

De voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de wetsvoorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het Bureau. (*Instemming.*)

Dan zijn de wetsvoorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verzonden.

De lijst van die wetsvoorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verzonden, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions de loi dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Ces propositions de loi sont donc prises en considération et envoyées aux commissions indiquées.

La liste des propositions de loi, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

De voorzitter. — Dames en heren, onze agenda is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat komt in buitengewone vergadering voor een huldebetoon bijeen om 17 uur.

Le Sénat se réunira en séance extraordinaire d'hommage à 17 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 16.20 uur.)

(La séance est levée à 16 h 20.)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de inoverweging genomen wetsvoorstellen :

Artikel 81

1° Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen (van de heer Busquin c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

2° Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector (van de heer Busquin c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

3° Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen (van de heer Busquin c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

Liste des propositions de loi prises en considération :

Article 81

1° Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins (de M. Busquin et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

2° Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé (de M. Busquin et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

3° Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux (de M. Busquin et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

SÉANCE EXTRAORDINAIRE — BUITENGEWONE VERGADERING HOMMAGE — HULDEBETOON

PRÉSIDENCE DE **M. MAHOX**, PREMIER VICE-PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN **DE HEER MAHOX**, EERSTE ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 17 heures.
De vergadering wordt geopend om 17 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

Mme Merchiers, pour raison de santé; MM. Ceder, Loones, pour devoirs professionnels, et D'Hooghe, en mission à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Merchiers, om gezondheidsredenen; de heren Ceder, Loones, wegens ambts-plichten, en D'Hooghe, met opdracht in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

HOMMAGE À MM. FRANK SWAELEN ET CHARLES-FERDINAND NOTHOMB, POUR LEURS TRENTE ANNÉES DE MANDAT PARLEMENTAIRE, AINSI QU'À MM. ROBERT URBAIN ET ANDRÉ BOURGEOIS, À L'OCCASION DE LEURS VINGT-CINQ ANNÉES DE MANDAT PARLEMENTAIRE

HULDEBETOON AAN DE HEREN FRANK SWAELEN EN CHARLES-FERDINAND NOTHOMB, VOOR HUN DERTIGJARIG AMBTSJUBILEUM, EVENALS AAN DE HEREN ROBERT URBAIN EN ANDRÉ BOURGEOIS, NAAR AANLEIDING VAN HUN VIJFENTWINTIGJARIG AMBTSJUBILEUM

M. Dehaene, premier ministre, MM. Di Rupo et Van Rompuy, vice-premiers ministres et M. Moreels, secrétaire d'État, siègent au banc du gouvernement.

Parmi les personnalités qui occupent la tribune réservée aux membres de la Chambre, on relève la présence de M. Langendries, président de la Chambre des représentants et de M. De Croo, ministre d'État.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Introduits par M. Bock, Mme Delcourt-Pêtre et M. Delcroix, questeurs, MM. Frank Swaelen, président du Sénat, Charles-Ferdinand Nothomb, Robert Urbain et André Bourgeois font leur entrée, salués par les vifs applaudissements de l'assemblée et prennent place dans les fauteuils qui leur sont réservés au centre de l'hémicycle.

Eerste minister Dehaene, vice-eerste ministers Di Rupo en Van Rompuy en staatssecretaris Moreels hebben in de regeringsbanken plaats genomen.

In de tribune voorbehouden voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers zijn voorzitter Langendries en minister van Staat De Croo aanwezig.

Voorafgegaan door de quaestoren Bock, Delcourt-Pêtre en Delcroix, komen de heren Frank Swaelen, voorzitter van de Senaat, Charles-Ferdinand Nothomb, Robert Urbain en André Bourgeois de vergaderzaal binnen en nemen plaats op de voor hen centraal opgestelde stoelen, onder levendig applaus van de vergadering.

M. le président (*se lève et prononce devant l'assemblée les paroles suivantes*). — Mesdames, messieurs, notre président a eu l'honneur de recevoir de Sa Majesté le Roi le télégramme suivant :

«Je m'associe de tout cœur à l'hommage que le Sénat rend aujourd'hui à MM. Frank Swaelen et Charles-Ferdinand Nothomb à l'occasion de leur jubilé de 30 ans de mandat parlementaire ainsi qu'à MM. Robert Urbain et André Bourgeois à l'occasion de leur 25 ans de mandat.

Het is mij een bijzonder genoegen, om samen met de bliken van sympathie die hen betuigd worden, mijn beste wensen aan te bieden voor hun geluk, hun gezondheid en hun vruchtbare inzet ten dienste van het land.»

Notre président a également reçu de M. Raymond Langendries, président de la Chambre des représentants, le télégramme suivant :

«Nous nous associons de tout cœur, mes collègues et moi-même, à l'hommage que le Sénat vous rend aujourd'hui ainsi qu'à M. Charles-Ferdinand Nothomb, notre ancien président, à l'occasion de trente années de mandat parlementaire.

Il m'est très agréable d'adresser également nos vœux bien cordiaux à M. André Bourgeois et à M. Robert Urbain, nos anciens collègues, qui fêtent, quant à eux, vingt-cinq ans de mandat parlementaire.

Pour chacun des quatre honorables jubilaires, notre assemblée forme des souhaits de bonne santé, de bonheur personnel et d'activités fécondes au sein du Sénat où ils siègent avec dignité et mérite.»

Onze collega's, Hunne Koninklijke Hoogheden Prins Filip en Prinses Astrid, hebben mij verzocht hen te verontschuldigen voor hun afwezigheid op deze viering en hun tolk te zijn bij onze eminente jubilarissen om hen te feliciteren voor het werk dat zij tijdens hun parlementair mandaat hebben geleverd.

De voorzitter van de Senaat kreeg van de voorzitter van het Vlaams Parlement De Batselier volgende brief:

«Met dank voor uw vriendelijke uitnodiging naar aanleiding van de huldiging van de heren Frank Swaelen, Charles-Ferdinand Nothomb, Robert Urbain en André Bourgeois op 18 juni e.k., moet ik u niettemin verzoeken mij te willen verontschuldigen omdat ik verhinderd ben.

Wel zou ik het op prijs stellen dat u mijn oprechte en hartelijke felicitaties aan de gehuldigden mededeelt.

Het Vlaams Parlement zal er vertegenwoordigd zijn door de heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter, die als mijn vervanger optreedt. Met hoogachting.»

Monsieur Swaelen, depuis une décennie, votre place est ici au fauteuil présidentiel. Mais, comme vous ne disposez pas du don d'ubiquité et comme votre personnalité est difficilement remplaçable, il a fallu que les trois vice-présidents de notre assemblée se partagent la présente séance solennelle. (*Sourires.*)

ALLOCUTION DE M. MAHOUX, PREMIER VICE-PRÉSIDENT DU SÉNAT

TOESPRAAK VAN DE HEER MAHOUX, EERSTE ONDERVOORZITTER VAN DE SENAAT

M. le président. — Mesdames, messieurs, il m'appartient de rendre hommage à MM. Robert Urbain et Charles-Ferdinand Nothomb.

Rendre hommage à Robert Urbain pour ses vingt-cinq ans de mandat parlementaire uniquement, ce serait en quelque sorte ôter à notre jubilaire quelques dimensions essentielles de son action politique qui, elle, s'étend sur une période de trente ans.

Avec votre permission, je voudrais également laisser de côté la voie traditionnelle du passage en revue chronologique des différents mandats et portefeuilles détenus par Robert Urbain à un moment ou un autre de sa carrière. Comme je me refuse à réduire son action à la dimension unique de l'activité parlementaire, je crois inutile de la découper en fines tranches de vie. Mon ambition est de vous camper un personnage entier et non ses multiples facettes isolées.

D'ailleurs, les hommages rendus à Robert Urbain au niveau local et national ont déjà suffisamment fourni prétexte à cet exercice.

Aujourd'hui, l'heure est venue d'une autre démarche. Je veux aller à la rencontre, non pas des nombreuses fonctions de Robert Urbain, mais plutôt de ce qui, à travers ses mandats successifs de bourgmestre, les portefeuilles ministériels, les missions au service du Commerce extérieur de notre pays, l'action au sein de l'Union interparlementaire, la résurrection du Grand Hornu, la libération du docteur Jan Cools de ses ravisseurs au Liban, peut nous apparaître comme le génie animant Robert Urbain.

Ayant lu les notices qui lui sont consacrées dans les manuels biographiques de la Chambre et du Sénat, mais également ses tracts électoraux, et par ailleurs le dossier de presses — plutôt

fourni, il est vrai —, qui repose à son sujet aux archives du Sénat, je dois admettre en toute humilité mon premier sentiment: un doux vertige face à un tel tourbillon d'activités suscitant une telle avalanche de réactions, en sens divers d'ailleurs.

Évidemment, et c'est souvent le cas dans un tel exercice: ne comptez pas sur l'intéressé lui-même pour vous orienter!

Ne déclarait-il pas à ceux qui l'interrogèrent après la libération du docteur Jan Cools: «Je ne suis ni un héros, ni James Bond, ni un boy-scout»? Cela va de soi, direz-vous. Seul avertissement à retenir de ce message: évitons les images réductrices!

Dès lors, au terme de la lecture des diverses entreprises de Robert Urbain, je serais plutôt tenté de citer un autre homme d'action, Antoine de Saint-Exupéry: «Dans la vie, il n'y a pas de solutions. Il y a des forces en marche: il faut les créer et les solutions suivent.»

Ce dynamisme perpétuel, ce goût irrésistible de l'action, parfois au doux effroi de ses collaborateurs, qui ont pourtant l'estomac et l'agenda bien accrochés, à ce que je me suis laissé dire, il y a naturellement une façon encore plus imagée de l'illustrer: Robert Urbain, c'est un Franc Borain!

Vous m'objecterez: oui, d'accord, il a été durant de bien longues années président, ô combien enthousiaste, de ce sympathique club de football et il en est le président d'honneur, ô combien inspiré.» Mais encore?

Pourtant, ce n'est pas de cela que nous parlons, ou bien juste un peu peut-être, et ce sera plus loin.

Revenons à Robert Urbain Franc Borain. Par son père, il y a sûrement en lui la ténacité et le courage qui ont permis aux mineurs du Borinage de se battre pour la dignité que leur refusait le grand capital.

Franc, Robert Urbain l'est également dans le sens le plus ancien: libre par l'ouverture d'esprit, par la multiplicité de l'approche, par la capacité à emprunter les chemins de traverse.

Franc également parce qu'audacieux, ouvert aux réalités diffuses de la sienne.

Au-delà d'une certaine audace, la démarche de Robert Urbain témoigne de l'aptitude à transcender le passé. Pour Robert Urbain, comme pour Elsa Triolet, «l'avenir n'est pas une amélioration du présent. C'est simplement autre chose». C'est cette faculté de renouveau, de nouvelle approche qui incite Robert Urbain à redonner vie au Grand Hornu, à moderniser la Poste et la RTT lorsqu'il en a la responsabilité ministérielle.

C'est ainsi que Robert Urbain, arpenteur impénitent du globe, Wallon à l'aise dans toute l'Europe bien avant les Traités de Maastricht et d'Amsterdam, est toujours revenu à Hornu pour y expliquer les enjeux de son action et les retombées que celle-ci pouvait générer pour sa région.

Robert Urbain entretient d'ailleurs un autre lien fondamental avec sa région. Il s'investit dans l'avenir du Borinage en assumant la présidence du conseil d'administration de la Faculté polytechnique de Mons.

Par ailleurs, et avant bien d'autres, Robert Urbain avait tissé des liens avec le Maghreb, avec les peuples d'Europe centrale et de l'Est avant l'écroulement du mur de Berlin.

Que serait la liberté de pensée et d'action dont témoigne Robert Urbain, s'il ne mettait à leur service un dynamisme — admirable ou redoutable — c'est selon? Il s'en est fallu de peu que la date de cet hommage ne doive être reculée. En effet, les missions qu'assume aujourd'hui notre jubilaire, souvent à la demande de l'actuel ministre du Commerce extérieur, ne laissent que peu d'espace aux initiatives n'émanant pas de M. Urbain!

Un des paradoxes qui caractérisent Robert Urbain, c'est qu'au départ, l'on vous avertit qu'il n'a, à vrai dire, plus de temps disponible pour rien, mais qu'à l'arrivée, son agenda se révèle presque toujours juste assez extensible pour tout absorber.

Ainsi ceux qui l'avaient quelque peu cavalièrement classé retraité après les élections de 1995 en sont pour leurs frais. Celui que l'on appelait déjà «l'homme aux quatre bras», quand il était ministre chargé du Commerce extérieur, semble s'en être greffé

une paire de plus aujourd'hui. De l'Irak à la Lybie, de Samarcande au dialogue avec Chypre, c'est toujours le même Robert Urbain que l'on retrouve en éclaircur dans de nombreux domaines.

Permettez-nous, monsieur le ministre, de vous rendre hommage aujourd'hui pour le rôle irremplaçable que, par votre identité de Franc Borain de talent, vous assumez brillamment pour le bien de notre État.

Un jour, vous avez déclaré au sujet d'une action qui suscitait la polémique que vous vous sentiez comme «le buteur d'une équipe de football: pas le meilleur joueur, mais lorsqu'il marque, toute l'équipe gagne».

Eh bien, aujourd'hui, l'équipe tient à vous rendre hommage pour vos vingt-cinq ans de mandat parlementaire et vous remercie bien chaleureusement pour trente ans de démarche individuelle au service de la société. (*Très vifs applaudissements.*)

Mesdames, messieurs, s'il est un jubilé sénatorial qui ne paraissait pas inscrit dans les étoiles, c'est bien celui de Charles-Ferdinand Nothomb, lui qui, au lendemain des accords dits de la Saint-Michel, lançait: «La Chambre sort renforcée. J'espère que les meilleurs sénateurs la rejoindront.» (*Sourires.*)

L'arrivée parmi nous du président de la Chambre lui donna toutefois — pour reprendre ses expressions — «une nouvelle jeunesse», qui, dans son rôle de «lanceur d'idées» et d'«ensemblier», trouvait ici à s'épanouir pleinement.

En rejoignant notre Haute Assemblée, il renouait aussi avec les traditions familiales, puisque son arrière-grand-oncle, Alphonse Nothomb, termina près de quarante années de mandat dans cette enceinte et puisque Pierre Nothomb, son père, y siégea pas loin de trois décennies.

Ce n'est pas le lieu de décrire par le détail le long et chargé *cursum honorum* du treizième et dernier enfant de l'écrivain et sénateur Pierre Nothomb. Que de chemin parcouru depuis sa sortie d'humanités à l'âge de seize ans, ses études de droit et de sciences économiques, ses débuts comme fonctionnaire en Belgique, au Congo et à l'ONU, puis comme membre des cabinets des ministres Scheyven, de Stexhe et Wigny et son entrée à la Chambre en 1968! À deux reprises, il occupe la charge de président du parti social-chrétien, puis celle de président de la Chambre des représentants et enfin celle de ministre. En 1995, le Roi le nomme ministre d'État.

Cette vie si féconde m'apparaît comme marquée par les quatre éléments fondamentaux de la nature: la terre, l'air, l'eau et le feu.

D'abord, la terre. La terre luxembourgeoise évidemment. En consultant notre officiel manuel biographique, quelle ne fut ma surprise de constater que notre jubilaire est né en un lieu inconnu! Je m'enquis de la raison de cette curieuse lacune et j'appris ceci: en début de législature, notre ami avait, de manière expresse, demandé de biffer la mention de Bruxelles. Sympathique coquetterie, alors qu'aurait pu être envisagé cet autre compromis: «né à Bruxelles, rue d'Arlon, le ...».

Votre attachement à la verte province n'est plus à démontrer. Ce que certains ont appelé la «dynastie Nothomb» est, de façon indissoluble, liée au Luxembourg: depuis leurs lointaines origines de notables terriens dans ce coin germanique de la Lorraine belge qu'est le pays d'Arlon, les Nothomb ont livré avec ardeur un noble combat pour la survie du «pays d'entre-deux».

Durant de nombreuses années, vous siégerez comme conseiller communal. Jamais vous ne briguerez la fonction d'échevin ou de bourgmestre, mais vous deviendrez ... ministre de l'Intérieur, fonction où vous vous attacherez, entre autres, à améliorer le sort des communes et provinces. Car la terre des pères, la patrie, signifie quelque chose pour les Nothomb, eux qui sont entrés dans l'histoire de Belgique à la naissance de notre Royaume. Et ainsi, le prénom du plus jeune des pères fondateurs de la monarchie en 1830 est porté par l'aîné de vos petits-enfants, Jean-Baptiste.

Deuxième élément: l'air. En effet, l'air occupe une place primordiale dans votre existence. Une fenêtre n'est-elle pas faite pour être ouverte, qu'il vente ou qu'il gèle?

Vous êtes même parvenu non seulement à faire la renommée de Habay-la-Neuve, mais à entrer avec votre localité dans le monde du tourisme. Voici en effet ce que j'ai découvert dans un livre intitulé *Gids Ardennen-Luxemburg*, sous la rubrique «Habay»:

«Charles-Ferdinand Nothomb, die nog geregeld optreedt als informateur bij de samenstelling van kabinetten, was minister van Binnenlandse Zaken en Kamervoorzitter. Hij heeft de gewoonte belangrijke staatszaken te bespreken tijdens wandelingen in het bos.» D'évidence, ce guide recèle une erreur et son auteur n'a manifestement jamais accompagné notre ami dans la forêt d'Anlier! Cette marche n'a rien d'une promenade, mais s'apparente à la fois à la course, au trot et au marathon. Et toute discussion ne vire-t-elle pas parfois ... au monologue? Vos nombreux invités, de Wilfried Martens à Karel Van Miert, en passant par Hugo Schiltz, apprécieraient sans nul doute l'hospitalité luxembourgeoise, mais à propos de la *wandeling*, ils firent après coup comme le corbeau de la fable: ils jurèrent, mais un peu tard, qu'on ne les y prendrait plus!

Troisième élément: l'eau. L'eau est également omniprésente dans votre vie. L'eau de la Rulles, des étangs et cascades du Pont d'Oye de votre enfance. Et bien sûr votre boisson favorite! Certains ont glosé à suffisance sur votre dédain pour les prestigieuses caves du Palais de la Nation. De méchantes langues m'ont pourtant rapporté vous avoir surpris l'une ou l'autre fois à couper d'eau fraîche un nectar millésimé...

Nous savons que c'est une source d'eau minérale naturelle qui est exploitée au cœur des forêts de Gaume, mais il m'est revenu que votre famille et vos amis apprécient votre engagement dans une coopérative lorraine de fabrication artisanale de jus de pomme. Cette boisson, produite à partir de la récolte de votre verger, serait d'ailleurs en passe de détrôner l'eau minérale dans votre régime ascétique.

J'en arrive enfin au quatrième élément: le feu. Le feu de l'âtre qu'il fait bon approcher et humer, de retour des sentes enneigées. Mais surtout le feu sacré, l'enthousiasme, les foucades dérouterantes, les idées fulgurantes, l'éclair de l'esprit, le bouillonnement, tout à la fois, de la pensée, du geste et du verbe. Avec vous, c'est «une ardeur d'avance», mais également «cent idées d'avance»!

Tous ont été fascinés par votre tempérament de feu, à l'exception — paraît-il — de quelques collaborateurs qui furent rebutés, les uns, à l'instar de vos hôtes de la forêt d'Anlier, par votre rythme de travail forcené, les autres, par l'impétuosité de votre caractère.

Mais pour un Nothomb, les quatre éléments ne suffisent point: il y manque le temps et l'espace. En bon Luxembourgeois tenace et malgré votre impatience légendaire, vous savez compter avec le temps. Votre carrière de député, vous l'aviez préparée de très longue date et vous aviez décidé de siéger au premier parlement européen élu au suffrage universel. Et les messages destinés à être lus par vos petits-enfants au jour de leurs dix-huit ans sont déjà cachetés. Tout comme ces arbres que vous aimez offrir en guise de cadeau de mariage, vous les imaginez déjà, sous la génération suivante, faire office de tonnelle durant l'été et, au retour de l'automne, ... alimenter la famille en jus de fruit.

Un Nothomb digne de son nom transcende aussi l'espace. Quoi de plus normal pour un passionné de politique étrangère qui deviendra d'ailleurs en 1980 chef de notre diplomatie! Vous êtes domicilié dans l'arrondissement électoral de Neufchâteau-Virton et êtes évidemment élu député de ... l'arrondissement d'Arlon-Marche-en-Famenne-Bastogne, de même que votre aïeul Alphonse Nothomb qui, partageant son existence entre son hôtel bruxellois et la maison familiale de Pétange au Grand-Duché de Luxembourg, siégea longtemps comme ... député de Turnhout!

C'est tout naturellement lors d'un séjour aux États-Unis que vous concevez une fondation rurale pour le Luxembourg! «(...) Quand une affaire me paraît grave,» — avez-vous écrit — «je projette dans mon cerveau l'image des galaxies, dans lesquelles le système solaire est un petit point; ensuite (...) l'image du système solaire, dans lequel la terre est un tout petit point; enfin (...) l'image de la Belgique dans laquelle le monde politique de la rue de la Loi est un tout petit point (...)»

Cette projection optimiste de la vision de Teilhard de Chardin dans le microcosme politique belge constitue assurément un des secrets de votre réussite. L'éternité n'est pas oubliée non plus: à Habay-la-Neuve, n'avez-vous pas choisi d'habiter au numéro 1 de la rue du Paradis?

Sous votre présidence de la Chambre, la procédure budgétaire est redevenue orthodoxe et les relations publiques ont été grandement développées. Chose exceptionnelle, vos efforts ont même suscité à l'époque une initiative des questeurs du Sénat, lorsque vous avez tenté de remettre en honneur lors des cérémonies officielles ... l'écharpe parlementaire.

«*La ligne de faite*». C'est ainsi que votre regretté père intitula un de ses nombreux ouvrages. Il s'agissait — je cite ici son autre livre *Le prince d'Olzheim* — de «la ligne de faite qui sépare le bassin de la Meuse de celui du Rhin» (...) «dominant les deux horizons du monde occidental». Ces terres à cheval sur la ligne de faite, ces marches ne sont autres que votre province.

Des lignes de faite, vous en avez parcouru d'autres dans votre carrière politique et, ainsi, vous avez incarné cette rencontre entre le monde latin et le monde germanique, cette vocation qui est celle de votre Luxembourg comme de notre Belgique. Et si vous êtes parfois apparu comme un signe de contradiction, tous s'accordent à reconnaître votre courage politique et votre indépendance d'esprit, vos dons de conciliateur et votre sens du devoir.

À la suite de votre triple septennat au PSC, à la Chambre et au gouvernement, nous vous adressons nos vives félicitations et, dans la foulée de votre symbolique des nombres, nous formons tous nos vœux d'accomplissement fécond de votre quatrième septennat sur les bancs de la Haute Assemblée. (*Très vifs applaudissements.*)

TOESPRAAK VAN DE HEER MOENS,
ONDERVOORZITTER VAN DE SENAAT

ALLOCUTION DE M. MOENS,
VICE-PRÉSIDENT DU SÉNAT

De voorzitter. — Mag ik ondervoorzitter Moens, verzoeken de hulde aan de heer Bourgeois uit te spreken ?

De heer Moens, ondervoorzitter. — Dames en heren, toen collega André Bourgeois in 1977 voor de eerste maal senator werd, had hij reeds meer dan zes jaar ervaring in het Parlement, vermits hij in 1971 oud-minister Albert Degryse was opgevolgd in de Kamer. Hij had toen ook al heel wat politieke ervaring opgedaan, onder meer tijdens zijn burgemeesterschap in zijn geliefde geboortestad Izegem en een zesjarig verblijf in de provincieraad van West-Vlaanderen.

Na een relatief kort oponthoud in de Senaat ging hij in 1978 terug naar de Kamer, waar hij tot 1995 zitting zou blijven hebben. In dat jaar stapte hij terug de Senaat binnen.

Ondertussen had deze Izegemnaar, die aan de universiteit van Gent een doctoraat in de rechten en een licentie in de bestuurswetenschappen had behaald, reeds heel wat prestaties geleverd in het Parlement.

Reeds vóór zijn verkiezing in 1971 was hij ten zeerste begaan met de middenstandsproblematiek. Hij maakte deel uit van een aantal sociale middenstandsorganisaties.

Ook in de Kamer ging zijn belangstelling in de eerste plaats uit naar de verdediging van de belangen van de middenstand.

Zijn ervaring als advocaat aan de balie te Kortrijk, een beroep dat hij sinds 1953 is blijven uitoefenen, stelde hem in staat met kennis van zaken actief te zijn eerst in de commissie voor de Justitie van de Kamer en nadien in die van de Senaat.

Zijn kwaliteiten op dat gebied werden naar waarde geschat en brachten mee dat hij lid werd van drie parlementaire onderzoekscommissies van de Kamer: over het Heizeldrama, over de illegale wapenhandel en over de organisatie van de bestrijding van criminaliteit en terrorisme.

Later werd hij in de Senaat een vooraanstaand lid van de Parlementaire Commissie van onderzoek naar de georganiseerde criminaliteit in België, waar zijn grote ervaring op dit gebied door eenieder op prijs wordt gesteld. Zijn ruime belangstelling voor het buitenlands beleid, alsook de ervaring opgedaan op heel wat internationale fora brachten logischerwijze mee dat hij een zeer actief lid werd van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Na te hebben stilgestaan bij de parlementaire loopbaan van collega Bourgeois, is thans het ogenblik aangebroken om een terugblik te werpen op zijn ministeriële loopbaan.

Tot verrassing van velen doet formateur Dehaene een beroep op collega Bourgeois om als minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw in zijn regering te treden. Wij schrijven 7 maart 1992, precies de dag waarop hij jarig is. Kan hij zich een mooier verjaardagsgeschenk indenken? Wellicht niet, alhoewel hij in het begin openlijk toegeeft het moeilijk te hebben, vooral dan met de hem vreemde landbouwmaterie, net op het ogenblik dat het Europees landbouwbeleid aan een ingrijpende hervorming toe was.

Collega Bourgeois, uw leergierigheid en werkkraft hebben u in staat gesteld in een minimum van tijd een grote dossierkennis te verwerven in de materies waarvoor u bevoegd was. Met de problemen van de KMO's was u ingevolge uw antecedenten zeer goed vertrouwd, zodat u met zwier kon optreden als voorzitter van de allereerste Europese Raad van ministers voor de KMO's in 1993.

Landbouw baarde u wel zorgen, bij de aanvang althans, toen u het hoofd moest bieden aan misnoegde landbouwers die niet aarzelden om uw privé-leven te schenden. De ontmoediging was zo groot dat u eraan dacht op te geven, maar de Koning en uw partijvoorzitter slaagden erin u op te beuren zodat u zich met nieuwe moed aan het werk zette. Het lukte u de vele problemen die in de landbouwsector rezen, op een menselijke manier te benaderen door rechtstreeks met de betrokkenen te spreken.

Deze benadering lukte wonderwel en leidde tot een beter inzicht bij de landbouwers, zodat u erin slaagde zonder verdere heibel de noodzakelijke hervormingen door te voeren.

Ik zou nog heel lang over uw verwezenlijkingen kunnen uitweiden door, bijvoorbeeld, te spreken over uw liefde voor de dieren, die leidde tot de modernisering van onze wetgeving op de dierenbescherming. Maar dit zou mij te ver leiden.

Sta mij toe even stil te staan bij de menselijke eigenschappen van collega Bourgeois, want die zijn talrijk. Ik vermeldde reeds zijn leergierigheid, werkkraft, dossierkennis, doorzettingsvermogen en zin voor menselijke relaties.

Deze laatste eigenschap, collega Bourgeois, bracht mee dat u populair werd in de landbouwwereld, maar niet alleen daar. Alle mensen die met u hebben samengewerkt, mochten op uw welgemeende dankbetuigingen rekenen. Dit geldt en gold niet alleen voor de ambtenaren van Kamer en Senaat, maar eveneens voor de medewerkers van uw kabinetten en administratie toen u minister was. Van u wordt gezegd dat u de enige minister was die niet aarzelde om te onderstrepen dat alle realisaties er kwamen dankzij de inzet van de betrokken ambtenaren.

Uw gemoedelijkheid heeft meegebracht dat u, ondanks een zeer lange politieke loopbaan in dit Parlement, alleen maar vrienden telt. U bent dan ook een bijzonder fijne collega, wiens aanwezigheid onder ons wij ten zeerste op prijs stellen. Wij zijn ervan overtuigd dat u onze democratie nog heel wat diensten kunt bewijzen, onder meer door met uw deskundigheid mede te werken aan de hervorming van de justitie en het politieapparaat, die voor u een absolute prioriteit vormt. (*Zeer levendig applaus.*)

*De heer Moens, ondervoorzitter,
geeft de heer Bourgeois de accolade*

TOESPRAAK VAN DE HEER VERHOFSTADT,
ONDERVOORZITTER VAN DE SENAAT

ALLOCUTION DE M. VERHOFSTADT,
VICE-PRÉSIDENT DU SÉNAT

De voorzitter. — Mag ik ondervoorzitter Verhofstadt, uitnodigen om hulde te brengen aan de heer Swaelen.

De heer Verhofstadt, ondervoorzitter. — Dames en heren, het is voor mij een eer hulde te mogen brengen aan de heer Frank Swaelen.

Voor Frank Swaelen is 1998 een bijzonder jaar, een jaar waarin hij niet alleen op 30 jaar parlementair mandaat, maar ook op 10 jaar voorzitterschap van de Senaat kan terugblikken.

Frank Swaelen is een rasechte sinjoor: geboren en getogen in de buurt van de Antwerpse Vogelenmarkt. Hij loopt er school aan het Sint-Lievenscollege en studeert nadien rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven.

Gedurende 10 jaar is hij secretaris-generaal van de Nationale Confederatie van Ouderverenigingen, gedurende 2 jaar voorzitter van de CVP-jongeren en gedurende nog eens 10 jaar algemeen politiek secretaris van de CVP.

In 1968 wordt hij volksvertegenwoordiger, in 1971 burgemeester van Hove, in 1980 minister van Landsverdediging, het jaar daarop voorzitter van de CVP en in 1988 voorzitter van de Senaat. In 1995 wordt hij door de Koning tot minister van Staat benoemd.

Dit overzicht zegt iets, maar lang niet alles over zijn politiek curriculum en niets, of zeer weinig, over de mens.

Het zegt ook niets over wat hijzelf ongetwijfeld als de belangrijkste fasen uit zijn leven zou bestempelen, namelijk zijn geboorte op 23 maart 1930, zijn huwelijk met Marie Gobin en ten slotte de geboorte van zijn drie kinderen en van zijn zeven kleinkinderen.

Liever dan zijn levenspad stap voor stap met u te bewandelen, wil ik proberen om aan de hand van een aantal sleutelwoorden de mens en de politicus te situeren.

Die sleutelwoorden zijn: onderwijs, gemeente, partij, parlement en wereld en, in een andere orde van grootte, ethische bewogenheid, plichtsbefes, loyaliteit, geduld en eenvoud.

Gedragen door de idealen van de Katholieke Studentenactie en daarin te Leuven gesterkt door het Universitas-gedachtegoed van Monseigneur Dondeyne komt Frank Swaelen terecht in wat men zijn uitverkoren arbeidsterrein zou kunnen noemen: de wereld van het onderwijs. Gedurende 10 jaar zal hij zijn beste krachten wijden aan de Nationale Confederatie van Ouderverenigingen. Als een soort verlengstuk van de «Guimardstraat» werkt hij mee aan de vrijwaring en de uitbouw van een degelijk christelijk onderwijsnet. Hij maakt de schoolstrijd mee, van zeer nabij zelfs, en is betrokken bij de sluiting van het schoolpact. Als lid van de schoolpactcommissie blijft hij trouwens gedurende 20 jaar op de toepassing ervan toezien.

Hij is de onderwijsspecialist van de CVP en groot is dan ook de verbazing wanneer hem in 1980 niet de portefeuille van Onderwijs, maar die van Landsverdediging wordt aangeboden.

Frank Swaelen is echter niet voor niets gedurende 10 jaar politiek secretaris van de CVP geweest; hij weet hoe moeilijk bepaalde evenwichten tot stand komen en zonder morren laat hij dan ook het onderwijsdepartement aan partijgenoot Coens over. Hij zal hem overigens lokaal met raad en daad bijstaan.

Daarmee is echter geen eind gekomen aan zijn belangstelling voor het onderwijs. Hij zal een rol blijven spelen in de samenwerking tussen de drie universitaire instellingen van Antwerpen en in de samensmelting van 13 Antwerpse hogescholen in de Karel de Grote Hogeschool, waarvan hij overigens voorzitter is.

Die continuïteit in zijn belangstelling en zijn handelen is evenzeer merkbaar op het gemeentelijk vlak. Hij wordt burgemeester van Hove in 1971 en zal het blijven tot in 1988, het jaar waarin hij tot voorzitter van de Senaat wordt verkozen. In 1973 wordt hij lid van de raad van bestuur van het Gemeentekrediet van België om er in 1986, voor een periode van acht jaar, voorzitter van te worden. In deze functie heeft hij geen geringe rol gespeeld bij het geven van een internationale dimensie aan het Gemeentekrediet, hetgeen de gemeenten overigens geen windeieren heeft gelegd. Als aandeelhouders van het Gemeentekrediet zijn ze immers de eerste die van de meerwaarde van de aandelen hebben kunnen genieten.

De karaktertrekken die aan Frank Swaelen algemeen mogen worden toegeschreven, zijn: vriendelijkheid, bedachtzaamheid en loyaliteit. Degenen die hem goed kennen, weten echter ook dat hij een doorzetter is wanneer het om de grond van zijn overtuiging gaat. «*Suaviter in modo, fortiter in re*» zou zijn lijfspreuk kunnen zijn.

Die karaktertrekken, waaraan ongetwijfeld zijn grote luisterbereidheid en zin voor dialoog moeten worden toegevoegd, zal hij ook ten dienste stellen van zijn partij en van het parlement, want de politiek, dat is zijn ware biotoop.

Met de CVP begint het al van in zijn studententijd. Hij wordt lid van de CVP-Jongeren, schrijft onder zijn eigen naam en onder een aantal schuilnamen het *Tijdschrift der Jongeren* vol en wordt in 1964 nationaal voorzitter van de CVP-Jongeren. In die functie speelt hij een cruciale rol op het Congres van Luik, dat een echte doorbraak betekende voor de jongeren in de CVP. Twee jaar later wordt hij algemeen politiek secretaris van de CVP, gedurende de eerste twee jaar nog van de unitaire CVP-PSC, nadien, na de gebeurtenissen van Leuven, van de CVP alleen.

Zijn carrière is in vele opzichten een getrouwe kopie van die van zijn vriend en voorbeeld Leo Tindemans, met wie hij gedurende vele jaren, samen met Hugo De Ridder, dagelijks de trein van Antwerpen naar Brussel nam, de fameuze trein van 8.05 uur, het laatste rijtuig. Ik ben er niet zo zeker van dat die trein vandaag nog op tijd vertrekt.

Net zoals Leo Tindemans wordt Frank Swaelen ook voorzitter van de CVP en feitelijk zijn opvolger.

Het is in die functie dat hij een doorbraak forceert in het overheidsmonopolie op het vlak van radio en televisie.

Het is eveneens onder zijn voorzitterschap dat de zogenaamde rakettenkwesitie wordt beslecht. Hij bepleit een maximale kans om door onderhandelingen tot een wederzijdse afbouw te komen. Als dat niet mogelijk blijkt, kiest hij resoluut voor de NAVO-beslissing. In heel die moeilijke periode is hij nooit een havik, maar blijft hij steeds een man van de verzoening.

Na de val van de Berlijnse muur, het uiteenvallen van het Warschaupact en de implosie van de Sovjet-Unie lijkt dat allemaal veraf en irreëel, maar in 1985 was de rakettenkwesitie een existentieel gegeven, dat de partij electoraal zuur had kunnen opbreken. De vreugde om de gewonnen verkiezingen, later in dat jaar, is er voor partijvoorzitter Swaelen dan ook des te groter om. Jarenlang had hij overigens de regering gesteund in haar broodnodige economische en budgettaire herstelbeleid. Die standvastige houding werd uiteindelijk ook door de bevolking gewaardeerd. Het was Frank Swaelen's *finest hour* van zijn CVP-voorzitterschap dat, na het premierschap, in die tijd natuurlijk de moeilijkste functie was in de politiek.

De belangstelling voor de internationale politiek zit er bij Frank Swaelen al vroeg in, waarschijnlijk al van in zijn studententijd toen hij, zo wordt gezegd, geregeld met *Le Monde* onder de arm in de straten van Leuven was te zien.

Thans is dat de *International Herald Tribune* geworden, evenzeer garant voor degelijke informatie over wat er in de wereld gebeurt.

Als senaatsvoorzitter zal hij geregeld verwijzen naar de bijzondere taak die voor de Hoge Vergadering in buitenlandse aangelegenheden is weggelegd. De volle maat van zijn engagement in het internationale gebeuren zal hij echter pas kunnen geven in de parlementaire assemblee van de OVSE, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. Eerst als leider van de Belgische delegatie, nadien als rapporteur en vervolgens als voorzitter van de politieke commissie en uiteindelijk als voorzitter van de assemblee zelf heeft Frank Swaelen in grote mate het beleid van deze nieuwe internationale assemblee bepaald.

Getrouw zijn intieme overtuiging dat je, wat je doen moet, ook goed moet doen, is Frank Swaelen ook bereid de nodige tijd en energie voor OVSE-zendingen uit te trekken.

Zo aanvaardt hij een zending naar Kosovo en probeert hij, in moeizame onderhandelingen met Milosevic en de Servische regering, om opnieuw een lange-termijnaanwezigheid van OVSE-waarnemers in Kosovo, Vojvodina en Sandjak te doen aanvaarden, in ruil voor een niet-officiële terugkeer van Joegoslavië in de OVSE-Assemblee.

Die poging loopt dood op de onverzettelijkheid van de Servische leider, maar toont niettemin aan dat Frank Swaelen over een behoorlijke dosis creativiteit in internationale zaken beschikt.

En dan is er, uiteraard, ook Frank Swaelen als voorzitter van de Senaat.

Alleen al wat de duur van zijn mandaat betreft, behoort hij tot het selecte clubje van voorzitters die tien jaar of langer het voorzittersambt hebben bekleed. Door zijn manier van optreden, zijn stijl en zijn persoonlijkheid, kan hij enkel met de grootsten uit de geschiedenis van de Senaat, zoals de onvergetelijke Paul Struyé, worden vergeleken.

Frank Swaelen heeft loyaal en met veel overtuiging de nieuwe Senaat op gang helpen trekken. De Senaat is onder zijn voorzitterschap uitgegroeid tot het democratische parlementaire lichaam in ons land waar de grote maatschappelijke debatten worden gevoerd waar het de internationale en vooral de justitiële vraagstukken betreft, in die mate zelfs dat blijkbaar iedereen er nu deel van wil uitmaken. Frank Swaelen heeft dat verzevenlijkt in de hem kenmerkende stijl: kalm, bedaard, met veel geduld ruimte gevend aan wie daar nood aan heeft, maar ook met de nodige beslissingskracht, zoals hij onlangs nog bewees tijdens zijn voorzitterschap in de commissie-Rwanda.

Wordt van zijn geduld en van zijn inschikkelijkheid misbruik gemaakt, dan roept hij de schuldige op vriendelijke, doch vastberaden wijze tot de orde.

Vriendelijkheid, wij zegden het al, is een van de hoofdeigenschappen die aan Frank Swaelen gemeenzaam worden toegeschreven. Maar eigenlijk is die vriendelijkheid de uiting van een meer fundamentele filosofische en politieke houding. Frank Swaelen is essentieel een man van de dialoog.

In de loop van de jaren en met een natuurlijke aanleg is Frank Swaelen de belichaming van de Senaat geworden.

Frank Swaelen, uw kwaliteiten, uw inzet en uw volharding zijn voor de Senaat steeds een grote troef en voor ons allen een bron van vriendschap en van een in de politiek al te zeldzame aangelegenheid, collegiale samenwerking geweest. Politiek wordt vaak — en veelal niet ten onrechte — beschreven als een harde, kille wereld. Wij kunnen getuigen dat dit hier in dit Huis onder uw leiding anders is. Wij zijn u daarvoor oprecht dankbaar. (*Zeer levendig applaus.*)

*De heer Verhofstadt, ondervoorzitter,
geeft de heer Swaelen de accolade*

TOESPRAAK VAN EERSTE MINISTER DEHAENE

ALLOCUTION DE M. DEHAENE, PREMIER MINISTRE

De voorzitter. — Het woord is aan de eerste minister.

De heer Dehaene, eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, namens de regering sluit ik mij van ganser harte aan bij de lofbetuigingen aan het adres van de jubilarissen. Aangezien ik met elk van hen enige tijd vrij intens heb samengewerkt, kan ik er ook een persoonlijke noot aan toevoegen.

De heer Bourgeois was lid van de eerste regering die ik mocht leiden. Wij vroegen hem minister van Landbouw te worden. Ik kan getuigen dat hij zich daar zeker niet aan verwachtte want wij hebben hem de hele avond moeten zoeken. Hij kreeg een departement dat hij tamelijk goed kende, namelijk Middenstand, en een ander dat hij minder goed kende, Landbouw. Toch heeft hij zich toen zeer snel ingewerkt in de dossiers en slaagde hij er ook in ons enig inzicht te geven in de problematiek van de landbouw op het Europese niveau. Bij zijn voorganger was dat minder het geval, alhoewel wij nooit geweten hebben of dat intentioneel was of niet. Op die wijze verwierf de heer Bourgeois ook op het Europese forum een gezag dat voor ons land onontbeerlijk is in deze sector. Ik ben hem zeer dankbaar voor die jaren dat wij hebben kunnen samenwerken.

J'ai siégé au gouvernement aux côtés de Robert Urbain. Ce dernier a également fait partie de la première équipe ministérielle que j'ai présidée. Pour moi, il a toujours représenté «Monsieur Commerce extérieur» à l'échelle de notre pays. Il n'a jamais vraiment quitté le gouvernement puisqu'il a eu souvent l'occasion de seconder l'actuel ministre du Commerce extérieur en présidant des délégations à l'étranger. Le dynamisme dont il a fait preuve lorsqu'il s'est agi de vendre nos produits à l'étranger s'est révélé fructueux; la Belgique lui doit beaucoup. Aussi, j'espère qu'il poursuivra en ce sens.

C'est un homme important doté d'un sens de l'humour. Nous cultivons tous deux une passion commune, le football, et nous avons eu l'occasion de régler de nombreux problèmes dans les tribunes des stades, ce qui, selon moi, constitue une façon agré-

ble et efficace de travailler. Dès lors, je remercie Robert Urbain de tout ce qu'il a fait et de sa bonne collaboration. Avec Charles-Ferdinand Nothomb, il appartient à une autre génération, celle des francophones pour qui, à l'époque, il n'était pas évident d'apprendre le néerlandais. Tous deux ont néanmoins consenti cet effort, ce qui a fourni certaines possibilités d'action et d'appréciation à l'autre communauté. Nous en avons toujours été conscients.

J'ai connu M. Charles-Ferdinand Nothomb dans l'exercice de plusieurs fonctions. Il voulait vraiment faire bouger les choses et s'est toujours montré très actif; je suis d'ailleurs étonné que les tapis de la Chambre et du Sénat ne soient pas usés par ses fréquents passages! (*Sourires.*)

Quand nous siégeons ensemble au sein du gouvernement, j'ai apprécié son souci d'atteindre une plus grande efficacité dans les différents services. Lorsqu'il avait en charge le portefeuille de l'Intérieur, il a entrepris des réformes importantes dans le sens d'une décentralisation, entre autres en matière de police communale, et a ainsi établi une base sur laquelle nous pouvons continuer à travailler aujourd'hui encore.

M. Nothomb a toujours été un défenseur actif de la province de Luxembourg. J'ai toujours admiré la façon dont il parvenait à faire prendre sa province en considération dans les différents problèmes traités. À cet égard, la manière avec laquelle il a relié la problématique des écoles rurales à celle des écoles flamandes à Bruxelles est un coup de génie dont les établissements en question ont certainement bénéficié. De même, au cours des discussions relatives au secteur de la sidérurgie, il nous a démontré la nécessité de prendre les mêmes mesures pour le Luxembourg que pour les provinces de Charleroi et de Liège. Dans de tels moments, même si nous étions amenés à sourire, j'ai toujours admiré l'efficacité et la tenacité avec lesquelles M. Nothomb défendait ses intérêts. Au cours de toute sa carrière, il a été un représentant efficace de sa région et de ceux que l'on oubliait peut-être de temps en temps.

À l'occasion des différentes fonctions qu'il a exercées — notamment celles de ministre, de président de la Chambre et de président de parti — nous avons pu travailler ensemble en toute clarté et je tiens à le remercier de sa collaboration.

Ten slotte heb ik het langst samengewerkt met de heer Frank Swaelen aangezien ik hem gekend heb toen hij nog voorzitter was van de CVP-jongeren en hij mij langs het *Tijdschrift der Jongeren* ook een beetje in de partij heeft gelooft.

Frank Swaelen is het prototype van een christen-democraat, van iemand die zich engageert op een sociale manier in een geest van samenhang en verzoening. Van sommige mensen kan worden gezegd dat zij twee stenen kunnen doen vechten, van anderen weet men dat zij altijd de verzoening zullen prediken. Frank Swaelen behoort tot die laatste categorie. Ik ben er niet zeker van dat hij mij altijd dankbaar was voor wat ik hem heb aangedaan. Reeds voor hij voorzitter was van de CVP trachtte ik iedereen ervan te overtuigen dat hij de ideale voorzitter zou zijn. De enige die daar niet van overtuigd was, was Frank Swaelen zelf. Nadien heeft iedereen ingezien dat hij in de belangrijke periode 1981-1988 als partijvoorzitter een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de stabiliteit die toen zo nodig was.

Zijn volle ontplooiing heeft hij zeker bereikt als voorzitter van de Senaat. Ik ben ervan overtuigd dat het als het ware zijn roeping was om deze functie uit te oefenen. Hij is de reïncarnatie van wat de Senaat bij uitstek is, namelijk een plaats van dialoog en bezinning, een plaats waar men vooruitdenkt zich baserend op de ervaring uit het verleden. Ik heb persoonlijk kunnen vaststellen hoezeer men Frank Swaelen in het buitenland waardeert als voorzitter van de Senaat, vooral voor wat hij in het OVSE doet. Zo werkt hij, op zijn eigen discrete manier, constant aan het verbeteren van het imago van ons land en aan de vrede en de verzoening in de wereld.

Chacun des quatre jubilaires s'est, à sa manière, dévoué pour son pays, cela doit être explicitement dit aujourd'hui, et je suis persuadé qu'ils continueront à rendre de grands services à la Belgique. (*Vifs applaudissements.*)

De voorzitter. — Ik verzoek thans de ondervoorzitters Verhofstadt en Moens de jubilarissen de medaille uit te reiken die hen ter gelegenheid van hun jubileum door de Senaat wordt aangeboden.

Je prie MM. les vice-présidents Verhofstadt et Moens de remettre aux jubilaires la médaille qui leur est décernée par le Sénat. (*Aux vifs applaudissements de l'assemblée il est procédé à la remise de la médaille parlementaire aux jubilaires.*)

Het woord is aan de heer Swaelen die spreekt namens de vier jubilarissen.

De heer Swaelen. — Voorzitter, leden van de regering, beste collega's, dames en heren, het is mijn aangename plicht om namens mijn collega's jubilarissen een woord van dank uit te spreken.

Laat mij meteen, in een vlaag van valse bescheidenheid, zeggen dat wij al die vriendelijke en lovende woorden die aan ons adres zijn uitgesproken, niet verdienen of dat die woorden, op zijn zachtst gezegd, lichtelijk overtrokken waren. Maar het zou oneerlijk zijn niet toe te geven dat zij ons veel plezier hebben gedaan.

Waarom worden wij vandaag gevierd? Is het omdat wij als parlementsleden zo'n grootse daden hebben verricht? Of is het omdat wij de democratische instellingen op zo'n bijzonder waardige of efficiënte wijze hebben gediend? De waarheid is veel prozaïscher: wij worden gevierd gewoon omdat wij een dagje ouder zijn geworden en omdat onze kiezers al die jaren zo vriendelijk zijn geweest ons op het ritme van 10 verkiezingen steeds weer naar het Parlement af te vaardigen! Wellicht ligt daar onze enige, of toch onze grootste verdienste!

Het toeval wil dat elk van ons vier een mooie illustratie vormt van de verscheidenheid van ons land:

Robert Urbain, de solide en tevens subtiële borain;

André Bourgeois, de noeste en minzame West-Vlaming;

Charles-Ferdinand Nothomb, de o zo koppige, maar altijd hoffelijke Luxemburger.

Wat mijzelf betreft, belet mijn Antwerpse bescheidenheid mij naar gepaste kwalificaties te zoeken.

Wij staan alle vier met één been in onze eigen streek, maar werken reeds zovele jaren te Brussel, wat ons dwingt tot een permanente *grand écart*, die gelet op onze strammer wordende ledematen, niet lang meer vol te houden valt.

U zult het wellicht overdreven vinden de lichtvoetige wereld van het ballet met ons, politici, te associëren, maar als u aan de talrijke *pas de deux* of de *pirouettes* van sommigen onder ons denkt, lijkt die associatie toch niet zo vergezocht. Overigens wemelt het in de wereld van de politiek van prima ballerina's en prima donna's.

Alle vier hebben wij in de loop van de jaren de stap van de Kamer naar de Senaat gezet. Was dit te wijten aan een vorm van natuurlijke selectie of lag de oorzaak in onze toenemende wijsheid, bij de enen wat later dan bij de anderen?

Onder de vier jubilarissen bestaan ook selectieve affiniteiten. Zo hebben André Bourgeois en ik samen onze legerdienst volbracht en waren Robert Urbain, Charles-Ferdinand Nothomb en ikzelf ooit lid van dezelfde regering, die jammer genoeg niet tot de best geslaagde van de naorlogse geschiedenis kan worden gerekend.

De grootste parallellismen bestaan ongetwijfeld tussen de loopbaan van collega Nothomb en die van mijzelf. Wij waren allebei voorzitter van respectievelijk de PSC en de CVP-jongeren, nadien voorzitter van onze partij, leden van dezelfde regering en gedurende een vergelijkbare periode, respectievelijk voorzitter van de Kamer en de Senaat. Toch is er een belangrijk verschil: de heer Nothomb was tweemaal partijvoorzitter, driemaal minister en tweemaal voorzitter van de Kamer, terwijl ik het, meer bescheiden, telkens bij éénmaal heb gehouden.

Comment et pourquoi les quatre parlementaires qui fêtent leur jubilé aujourd'hui sont-ils entrés en politique? Je n'ai pas consulté mes collègues, mais je réponds par une citation sympathique de

Jean-Louis Servan-Schreiber: «Ce que la politique offrait à nos yeux d'idéal, c'est qu'elle devait réconcilier la morale et l'ambition. En politique, on pouvait changer la société, se dévouer aux causes désintéressées, dénoncer les injustices et redresser les torts. En échange de quoi l'on connaissait l'orgasme de l'élection, les délices de la renommée et une autojustification à toute épreuve.»

Le moment n'est sans doute pas propice pour dresser un bilan. Je me permettrai cependant de faire quelques réflexions inspirées par mon expérience personnelle, qui — je n'en doute pas — est aussi la vôtre.

Tous les quatre, nous avons occupé des fonctions au sein d'un gouvernement et nous avons donc été de «l'autre côté de la barrière». Nous savons donc à quel point il peut être ennuyeux pour un ministre de devoir expliquer toutes les décisions politiques devant le Parlement, en particulier lorsque l'on débat d'affaires complexes ou délicates.

Nous pouvons comprendre ce sentiment, mais, en tant qu'élus du peuple, nous avons le devoir d'insister pour que le gouvernement donne effectivement les explications demandées.

Le Parlement a pour mission d'exprimer les préoccupations de la population, d'adopter les lois et de veiller à ce que le gouvernement les applique correctement. Le Parlement constitue l'essence même de la démocratie et il ne peut pas s'effacer devant le gouvernement ou les médias. Nous devons au contraire faire preuve d'une assertivité plus grande.

Le Parlement occupe la position centrale dans l'équilibre entre les pouvoirs législatif, exécutif et judiciaire. Le Parlement est la seule institution de la triade politique qui soit légitimée directement par des élections et c'est la raison pour laquelle il doit insister fermement et posément sur l'exercice sans restriction de ses compétences et s'opposer à un certain défaitisme ainsi qu'à la mentalité qui règne à notre époque.

Ce n'est sans doute pas non plus le moment de faire de longues considérations sur notre régime politique ou sur la nouvelle ou l'ancienne culture politique. Pour ma part, je m'en tiens à la culture politique classique, telle que l'a définie Périclès. Selon lui, la personne qui se soustrait à la vie publique n'est pas un citoyen paisible, mais un homme inutile. Mendès-France définissait la vertu politique comme étant «Le sentiment qu'une vie humaine sera toujours amputée si elle reste bornée à un horizon individuel». La véritable culture politique est de tous les temps. Remplir un mandat public est un privilège. Notre devoir à tous est de le remplir scrupuleusement et de rendre compte à nos concitoyens de la manière dont nous nous acquittons de cette tâche.

Dit is een moment van viering en van dankbaarheid. Dankbaarheid jegens al die medeburgers die ons, door hun stem, gedurende al die jaren de mogelijkheid hebben geboden om onze stem in het Parlement te laten horen. Dankbaarheid ook jegens de collega's die tijdens de afgelopen decennia met zoveel welwillendheid onze vermeende wijsheden hebben aanhoord. En dankbaarheid tenslotte, en vooral jegens onze echtgenote en kinderen die al die jaren zoveel geduld met ons hebben gehad en die ons in de warmte van ons gezin deden beseffen dat er leven is naast en na de politiek. (*Levendig applaus.*)

De voorzitter. — Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw woensdag 24 juni 1998 om 14 uur.

Le Sénat se réunira le mercredi 24 juin 1998 à 14 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 18.15 uur.*)

(*La séance est levée à 18 h 15.*)